

CUPRINS

Porunca Iubirii apare cu binecuvântarea **Arhiepiscopiei Sibiului**

C R E D I N Ț Ă		Veniți la Mine ! Predici, convorbiri, conferințe		C A L E A
	7	Bucuria Împărăției lui Dumnezeu	<i>Arhim. Teofil Părăian</i>	
	13	Sfințirea apei	<i>Protos. Ioachim Pârnulescu</i>	
	17	Războiul nevăzut. Isihasmul Meditația minții sau "Rugăciunea lui Iisus"	<i>Ierosch. Silvestru Florescu</i>	
	21	Pagini de Pateric. Orizonturi spirituale	* * *	
24	Fratele Mihail "Cel Tăcut" din Mănăstirea Valaam	<i>Arhim. Ioan L. Neagoe</i>		
N Ă D E J D E		Istoria religiilor. Ecumenism și globalizare		A D E V Ă R U L
	31	Structura și cultul divin în Biserica primară (<i>Ce ar trebui să știe fiecare protestant despre Biserica Ortodoxă</i>) - (2)	<i>Clark Carlton</i>	
	38	Iisus Hristos - Lumina lumii și iluminismul (<i>meditație duhovnicească cu ocazia Crăciunului</i>)	<i>PS Gurie Georgiu</i>	
	41	Știință și religie. Medicină creștină Oare nu-i păcat să fumezi?	<i>Protos. Nicodim Mândiță</i>	
	43	Tutunul - triumful prostiei	* * *	
	45	Stihuri împotriva fumatului	<i>Arhim. Ilie Cleopa</i>	
	47	Tulburările provocate de fumat	<i>Dr. Alex. Comăniță</i>	
48	Arta creștină. Muzica și poezia religioasă Poezii	<i>Sandu Tudor</i>		
I U B I R E		Dumnezeu este iubire - Dragostea dintâi		V I A Ț A
	51	Limba iubirii este Tăcerea	<i>Maica Gavriila</i>	
	52	Tăce Dumnezeu, tăcem și noi	<i>Pr. Sofronie de la Essex</i>	
	53	Biserica, neamul și lumea Politica regimului comunist împotriva B.O.R. Decretul 410 / 1959 (4) - <i>Mărturii inedite</i>	<i>Surcel Răzvan</i>	
	67	Familia creștină. Tinerete cinsită - Bătrânețe fericită Căsătorie și procreație	<i>Arhim. dr. Iuv. Ionașcu</i>	
	74	Planingul familial - planificarea denaturării și distrugerii iubirii și familiei	<i>Pr. conf. dr. George Remete</i>	
α		<u>Biserica în mileniul III (3)</u>		Ω
	76	Biserica după Constantin cel Mare	<i>Ierom. Arsenie Boca</i>	
	77	Poveste demnă de luat aminte	<i>Arhim. Flothi Zervakos</i>	
	79	Nevoia de înnoire a monahismului	<i>ÎPS Serafim</i>	
83	Mijloace de înnoire a idealului monahal			

CUPRINS

84 Ne răspunde Părintele... de la inimă la inimă

A te ruga cu "rugăciunea inimii" nu este un har pentru oricine. Dar a te ruga din inimă către Hristos este o datorie și un dar pentru toți. Există trepte în "rugăciunea lui Iisus" pe care pot pași cei "din lume"?

Răspund: *Arhim. Mina Dobzeu; Arhim. Teofil Părăian, Ierom. Gherontie Comoriță, Maica Stareță Roșu Marina, Maica Stareță Iustina Popovici, Monahia Siluana Vlad.*

88 Actualitatea religioasă

- 88 ♦ Familia și Viața la începutul unui nou mileniu creștin
- 89 ♦ Tinerii trebuie preveniți asupra pericolului traficului de ființe umane
- 90 ♦ Viitoarea Catedrală Patriarhală va avea un nou amplasment
- 92 ♦ Cum a fost posibil "11 septembrie 2001"?
- 94 ♦ Biserica Ortodoxă Română se opune categoric legalizării prostituției
- 95 ♦ Bisericile și integrarea europeană ♦ Biserica Ortodoxă Rusă condamnă clonarea umană ♦ 30 noiembrie (Sf. Apostol Andrei) - sărbătoare bisericească națională

96 Poșta redacției

98 Abonamente. Difuzare. Publicitate.

Pace ție, cititorule!

#

TALON DE ABONAMENT

= Porunca Iubirii 6 / 2001 =

Nume și Prenume (sau Instituție)
Str. Nr. ... Bl. Sc. Et. ... Apt. ...
Cod Localitate Sector Judet
Telefon Fax e-mail:
Cod fiscal (numai dacă doriți factură). Funcția / Profesia

Doresc un număr de abonamente la publicația "**PORUNCA IUBIRII**", începând cu nr. 1 / 2002, pe o perioadă de:

- 6 luni (3 volume), la prețul de: 90.000 lei;
- 1 an (6 volume), la prețul de: 180.000 lei - România; 27 \$ sau 30 € - Restul lumii;
- 2 ani (12 volume), la prețul de: 50 \$ sau 55 € - Restul lumii.

Am achitat lei, cu mandatul poștal nr. data, trimițând banii la adresa:

Cișmileanu Ioan (API - Făgăraș), OP 4, CP 4, cod 2300 Făgăraș, Jud. Brașov.

Pe mandatul poștal, în "locul de corespondență", faceți mențiunea: *Contribuție pt. "Porunca Iubirii"*

Citiți instrucțiunile pe verso

Apel

Încă de la început, redacția "Porunca Iubirii" a pornit la drum *fără sediu și aparatură proprie*. De aceea apelăm la toți bunii creștini care au posibilități mai mari, să ne ajute să ne dotăm cu aparatura necesară: **fax, cameră digitală, monitoare, unitate CD-ROM, imprimantă, modem, etc. (noi sau second-hand)**.

În curând vom edita și câteva cărți în cadrul Editurii Agaton. Pentru amplificarea și diversificarea lucrării misionare prin publicații și prin alte mijloace de informare (internet, etc.) solicităm sprijin financiar și material de la toți cei ce doresc să ni se alăture efectiv în aceste activități ale Bisericii.

Donațiile se primesc la sediul redacției (tel. 068.219357) sau în contul 240.1 - BCR Sucursala Făgăraș (titular Asociația Pentru Isihasm). *Vă mulțumim!*

Sponsori și donatori

Lucuța Olga - București	(pt. pomelnic - Mt. Athos)	200.000 lei
Matei Ioan - Brașov	(pt. pomelnic - Mt. Athos)	50.000 lei
Moldovan Dan - Sibiu	(pt. pomelnic - Mt. Athos)	100.000 lei
Câmpeanu Adela - Făgăraș	(pt. pomelnic - Mt. Athos)	50.000 lei
Văleanu Nicolae - Cornea	(pt. pomelnic - Mt. Athos)	50.000 lei
Burian Ileana - Chechiș	(pt. pomelnic - Mt. Athos)	200.000 lei

*Înscrie Doamne în Cartea Vieții
pe toți susținătorii acestei reviste!*

#

Persoanele juridice pot achita contribuția și în contul Asociației Pentru Isihasm nr. 240.1 / ROL deschis la BCR - Făgăraș;

Persoanele din străinătate pot achita în contul Asociației Pentru Isihasm nr. 240.2 / USD - BCR - Făgăraș sau pot plăti cu mandat postal internațional pe adresa: Cișmileanu Ioan, str. Luncii, bl.2, sc.A, ap.9, 2300 Fagaras, jud. Brasov, Romania.

Abonații din SUA, pentru a nu li se reține un comision mare de către bănci, pot plăti trimițând un cec (money order) plătit în SUA și exprimat în dolari SUA, pe adresa: **Dan Hoarste**, 8284 Riverview, Dearborn Heights, MI 48127 USA; e-mail: dhoarste@umd.umich.edu

IMPORTANT!

Elevii, studenții și profesorii (cu excepția preoților-profesori) beneficiază de o reducere de 20 % la abonamentele pe un an (prețul abonamentului fiind 144.000 lei în loc de 180.000 lei) cu condiția primirii publicației pe adresa instituției de învățământ.

Completați acest talon (pe verso) și expediați-l într-un plic, la adresa noastră:

Asociația Pentru Isihasm - Editura Agaton

OP 4 CP 4

2300 Făgăraș, jud. Brașov

Veniți la Mine !

Bucuria Împărăției lui Dumnezeu

Predică în duminica strămoșilor după trup ai Domnului

Arhim. Teofil Părăian

**„Cine nu se uimește de Dumnezeu,
nu a cunoscut pe Dumnezeu”.**

Iubiți credincioși, ne stă în față o sărbătoare mare, un prilej de bucurie și ca sărbătoare și ca eveniment sărbătorit. Ne pregătim pentru această sărbătoare cu post, cu spovedanie, ne pregătim pentru această sărbătoare cu Sfânta Împărtășanie de Cel care s-a făcut om „*pentru noi și pentru a noastră mântuire*”, de Cel care s-a întrupat de la Duhul Sfânt, din Preasfânta Fecioară Maria. Orice lucru mai presus de om ne rămâne neînțeles, îl sărbătorim și nu avem conștiința că îl înțelegem și dacă am avea conștiință că îl înțelegem, atunci evenimentul pe care îl sărbătorim ar însemna că este mai prejos de noi. Ori, fiind mai presus de mintea omenească, nu putem să îl înțelegem dar putem să-l primim prin credință. Fiul lui Dumnezeu Cel mai înainte de veci s-a făcut om, Fiul lui Dumnezeu Cel de o ființă cu Tatăl, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, născut iar nu făcut, lumină din lumină, cel de o ființă cu Tatăl prin care toate s-au făcut, s-a făcut om la plinirea vremii, pentru că așa a binevoit Dumnezeu. El a rămas „*ceea ce a fost, Dumnezeu fiind adevărat*” și a luat ceea ce nu a fost „*om făcându-se pentru iubirea de oameni*”, după cum mărturisim la slujba rânduită pentru sărbătoarea nașterii Domnului nostru Iisus Hristos. Stăm în față lui Dumnezeu cu uimire. „*Cine nu se uimește de Dumnezeu, zice Sfântul Isaac Sirul, nu a cunoscut pe Dumnezeu*”. Noi, în măsura în care ne minunăm de Dumnezeu, în măsura aceea suntem cunoscători de Dumnezeu. Dar oricât am cunoaște din Dumnezeu, Dumnezeu este mai presus de cunoașterea noastră. „*Pe Dumnezeu a-L vedea nu este cu putință oamenilor*” spunem într-o alcătuire de la slujbele Dumnezeiești, dar mărturisim că pe Dumnezeu, pe care nu este cu putință oamenilor a-L vedea, l-a născut Preasfânta Fecioară Maria ca om adevărat din Dumnezeu adevărat, pentru că unirea celor două firi, a firii dumnezeiești și a firii omenești, s-a realizat în pântecul Prea Sfintei Fecioare Maria prin puterea Duhului Sfânt. De când s-a unit firea omenească cu firea Dumnezeiască în persoana Mântuitorului Iisus Hristos, în pântecul Prea Sfintei Fecioare Maria, cele două firi au rămas neamestecate și neschimbate, au rămas neîmpărțite și nedespărțite pentru veșnicie. Aceasta o prăznuim la sărbătoarea nașterii Domnului Iisus Hristos. Dacă privim cu ochii credinței numai la o ieseală în care cândva Fiul lui Dumnezeu s-a născut om și s-a născut ca prunc, e încă prea puțin. Dacă ne gândim la staulul din Betleem și la ieseala din el și la pruncul înfășat culcat în ieseală, e încă prea puțin. Dar dacă știm că cel care s-a născut este Dumnezeu adevărat și om adevărat și este „*Dumnezeu nu*

simplu și om nu gol” și este “Dumnezeu și om” și “om și Dumnezeu”, atunci suntem pe calea cea bună a mărturisirii celei adevărate și a credinței care trebuie mărturisită de fiecare dintre noi. Când avem conștiința că stăm în fața Fiului lui Dumnezeu care „s-a făcut om și s-a făcut prunc tânăr, Dumnezeu cel mai înainte de veci”, atunci este deschisă calea spre uimire în fața lui Dumnezeu care a găsit calea de a se face om pentru oameni și de a rămâne Dumnezeu în Dumnezeu.

Apropierea omului de Dumnezeu și apropierea lui Dumnezeu de om

Iubiți credincioși, astăzi, în această Duminică, penultima din vremea de pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, s-a citit din Sfânta Evanghelie că Împărăția lui Dumnezeu este un prilej de bucurie. De ce? Pentru că în fața noastră stă un prilej de bucurie, sărbătoarea Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos fiind pentru noi un prilej de bucurie. Dar sărbătoarea aceasta nu trebuie înțeleasă ca sărbătoare legată de o dată calendaristică, de 25 decembrie de pildă, ci trebuie înțeleasă ca o sărbătoare veșnică, adică noi care credem în Mântuitorul nostru Iisus Hristos, totdeauna ne putem bucura de nașterea lui cea după trup, de faptul că Fiul lui Dumnezeu cel veșnic s-a făcut om în vremelnicie dar și pentru veșnicie. Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că dacă omul nu ar fi păcătuit (deși noi luăm lucrurile de unde sunt și omul a păcătuit, că Fiul lui Dumnezeu s-a făcut om ca să-l ridice pe om din păcat, să-l mântuiască, să-i fie Mântuitor), Fiul lui Dumnezeu tot s-ar fi făcut om, chiar dacă nu ar fi fost ca Mântuitor. De ce? Pentru că Dumnezeu vrea să fie foarte apropiat de om, în cea mai mare apropiere de om și să-l ridice pe om peste om, să-l facă părtaș de firea cea Dumnezeiască, să-l îndumnezeiască pe om.

Sunt 3 etape în înaintarea omului spre Dumnezeu și anume:

- Întâi **mântuirea**, care înseamnă eliberare de păcate și de tot ceea ce îi este nefavorabil omului (de păcat, de neștiință, de boală, de moarte). Asta-i mântuirea, când scăpăm de cele care ne depărtează de Dumnezeu.

- Apoi vine înaintarea până la măsurile desăvârșirii, zicem noi **desăvârșirea**, perfecțiunea, deplinătatea, dar deplinătatea aceasta este totdeauna nedepășită. Nouă ni s-a rânduit să urmărim perfecțiunea lui Dumnezeu, ori omul nu poate ajunge la măsurile lui Dumnezeu oricât s-ar sili, omul tot om rămâne chiar dacă Domnul Hristos spune: “*Fiți desăvârșiți precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este*”. Noi oricât ne-am sili nu putem ajunge la măsură Dumnezeiască, tot la măsură omenească ajungem.

- Dar Dumnezeu, care se apropie de noi și se unește cu noi, ne ridică la măsura Dumnezeiască pentru că omul unit cu Dumnezeu este și el ceea ce este Domnul Hristos care cuprinde în persoana sa firea Dumnezeiască și firea omenească și atunci noi primim din plinătatea lui Dumnezeu. Și plinătatea aceasta a lui Dumnezeu ni se dă nouă prin revărsarea lui Dumnezeu în om și asta înseamnă **îndumnezeire**, iar chipul îndumnezeirii l-au înțeles Părinții cei duhovnicești într-o asemănare cu fierul înroșit în foc. Când fierul se unește cu focul primește din puterea focului, nu mai este numai fier și focul nu mai este numai foc. Ci focul este unit cu fierul și fierul primește din puterea focului și face și el, nefiind foc, ceea ce face focul nefiind fier. Ce face focul? Arde și luminează. Ce face fierul înroșit în foc? Arde și luminează. Așa ceva se întâmplă când se unește Dumnezeu cu omul și omul cu Dumnezeu.

Bucuria „cinei celei mari” – bucuria credinței

Iubiți credincioși, când omul înaintează în cunoștință de Dumnezeu la măsurile depășirii de sine însuși, prin puterea lui Dumnezeu, atunci înaintează și înțelege și înaintând în credința și înțelegerea câtă poate fi dată omului, înaintează omul și în bucurii. La bucurie ne cheamă Dumnezeu când ne învrednicim de credința în El. „Comorile credinței, zice Sfântul Isaac Sirul, *sunt mai mari decât comorile cerului și ale pământului*”. De ce? Pentru că le cuprinde pe toate. Psalmistul spunea la vremea lui: *„mai scumpă-mi este legea gurii Tale decât mii de comori de aur și argint”* (Ps.118). Dacă ar fi să alegem între comorile credinței, între Legea lui Dumnezeu și aur și argint, aș alege Legea lui Dumnezeu care e mai mult decât mii de comori de aur și argint. Și dacă e vorba de comorile pământului și de comorile cerului, aleg comorile credinței nu comorile cerului și ale pământului, pentru că cine are credință în Dumnezeu îl are pe Domnul nostru Iisus Hristos care, după cuvântul Sfântului Apostol Pavel, se sălășluiește, prin credință, în inima credinciosului (Ef.4, 17) și cine are pe Dumnezeu are totul, are comorile cerului și ale pământului, are mai mult decât mii de comori de aur și de argint, pentru că Dumnezeu este mai presus de toate. Asta-i bucuria pe care ne-o vestește Evanghelia prin „cina cea mare” și pe care am auzit-o din ceea ce s-a citit din Sfânta Evanghelie la această Sfântă Liturghie, unde este vorba de o cină, adică de un prilej de bucurie. Împărăția lui Dumnezeu este asemenea cu o *cină mare*, ca un prilej de bucurie, ca un ospăț. În Sfânta Evanghelie este de multe ori înfățișată împărăția lui Dumnezeu ca o *nuntă*, ca un *ospăț*, ca un *prilej de bucurie*. Pentru că cine are credință în Dumnezeu acela intră în atmosfera de bucurie, are părtășie la ospățul credinței. Toți vă îndulciți de ospățul credinței, toți luați bucuria, toți luați bogăția bunătații. A făgăduit Domnul Hristos că celor care lasă pentru El câte ne dă lumea aceasta, vor primi înșutit în veacul de acum, iar în veșnicie viață veșnică, și aceasta înseamnă mulțumirea, înseamnă bucuria pe care o dă credința în Dumnezeu și pe care nu o poate da lumea aceasta (Mc.10). Numai că pentru a avea bucuriile credinței trebuie să faci niște eforturi de a te depăși pe tine însuși, trebuie să lași niște lucruri pe care le socotești că îs mai bune uneori decât credința, pentru că în realitate credința în Dumnezeu dă mai mult decât dă lumea aceasta.

În pilda care s-a citit din Sfânta Evanghelie se arată că cei chemați au fost nevrednici de cină pentru că nu au vrut să răspundă chemării și anume, unul a zis că și-a cumpărat ogor și se duce să-l vadă, altul a zis că și-a cumpărat 5 perechi de boi și se duce să-i încerce, altul a zis că și-a luat femeie și nu poate să meargă să răspundă la chemarea la cină. Prin urmare sunt și niște piedici când e vorba de credință, de credința în Dumnezeu și de bucuriile credinței și de bucuriile pe care le aduce în viața omului harul lui Dumnezeu și Sfintele Slujbe, care toate sunt pentru bucuria noastră. Toate acestea ne cer o hotărâre, o atitudine. Trebuie să avem o hotărâre de a lăsa ceea ce este inferior pentru ceea ce este superior. Bineînțeles că și bucuriile veacului acestuia, într-un fel, sunt cuprinse în existența umană și ne putem prezenta cu ele în fața lui Dumnezeu. Cineva poate să stăpânească un ogor și totuși să fie primit de Dumnezeu, poate să stăpânească cinci perechi de boi și totuși să aibă și bucuria de a fi în legătură cu Dumnezeu, poate să aibă soție și împreună cu soția să-i slujească lui Dumnezeu, și știm că Sfânta noastră Biserică binecuvântează legătura între soți. Numai că atunci când ni se cere ceva mai mult decât aceasta atunci trebuie să le lăsăm cele de pe pământ pământului și să îi urmăm Mântuitorului nostru Iisus Hristos mai presus de lumea aceasta. Așa ceva s-a cerut pentru „cina cea mare” și oamenii nu au putut să răspundă chemării.

Dumnezeu vrea să dea oamenilor fericirea și le-o dă de fapt, pentru că cine are credință în Dumnezeu acela trebuie să fie mulțumit, să fie fericit și dacă nu e fericit încă nu-i întemeiat în credință. Bucuria ține de credință. Poate vă mai aduceți aminte când va spuneam că dacă ar fi să căutăm un cuvânt pe care să-l punem în fața Sfintei Evanghelii, ca un fel de motto al Evangheliei am putea găsi foarte bine cuvântul acela de la Marcu capitolul 10, unde se spune: „*Ai încredere, scoală-te te cheamă*” (Mc.10, 49). Încredințarea aceasta că Dumnezeu ne cheamă, încredințarea aceasta că Dumnezeu vrea să ne dea bucuria este o încredințare pe care o are numai omul care crede în Dumnezeu, care are încredere: „*Ai încredere, scoală-te, te cheamă*”. Când avem această încredințare avem și un izvor de bucurie. Și când lipsește bucuria din viața noastră și când suntem răvășiți de patimi, nemulțumiți și când suntem intrigați, și când mereu avem ceva de spus împotriva, atunci nu putem avea parte de bucuria „cinei cele mari”, de ospățul credinței.

lubiți credincioși, Sfântul Maxim Mărturisitorul spune că așa cum soarelui îi este propriu să încălzească și să lumineze tot așa îi este propriu lui Dumnezeu să facă bine. Nu ne putem gândi la Dumnezeu fără să ne gândim la El ca la un izvor de bucurii, ca la un izvor de bunătate, ca la un izvor de bine, ca la un izvor de mulțumire. Așa-i Dumnezeu și când avem o legătură cu Dumnezeu neapărat trebuie să avem în sufletul nostru bucurie, mulțumire, nădejde, încredere, să avem în sufletul nostru fericirea pe care o dă Dumnezeu. Dacă nu avem înseamnă că avem altceva din lumea aceasta mai presus de ceea ce vrea Dumnezeu să ne dea. Iată, suntem în clipa de față în atmosfera „cinei celei mari”. Și dacă avem conștiința aceasta avem și bucurii. De ce? Pentru că am răspuns chemării. Dacă n-am fi răspuns chemării nu ne-am putea bucura de întâlnirea cu Dumnezeu și de întâlnirea noastră în fața lui Dumnezeu. Dacă am fi avut ceva de făcut în afară de Biserică, în afară de Liturghie, în afară de Evanghelie și n-am fi venit să fim în fața lui Dumnezeu, în cuprinsul „cinei celei mari”, nu ne-am fi putut bucura de ceea ce ne oferă Dumnezeu nouă celor care am lăsat totul și am venit să primim binecuvântarea lui Dumnezeu.

Așa mergem, din putere în putere, așa înaintăm și așa ajungem unde vrea Domnul Hristos. Ajungem pentru că Fiul lui Dumnezeu a venit în lumea aceasta, cum mărturisim în Crez, „*pentru noi și pentru a noastră mântuire*”, pentru desăvârșirea noastră, pentru îndumnezeirea noastră. Vrea să ne dea mult mai mult decât putem noi cuprinde și noi putem cuprinde cât loc îi facem lui Dumnezeu în sufletul nostru. Bineînțeles că este o mărginire a omului, omul nu poate cuprinde decât atâta cât îi este lui puterea de cuprindere, cât este capacitatea lui de cuprindere, dar trebuie să scoatem din sufletul nostru tot ce stă împotriva voinței lui Dumnezeu, ca să îi facem loc Mântuitorului nostru în viața noastră. Ceea ce s-a petrecut acum 2000 de ani, când a venit Domnul nostru Iisus Hristos, noi sărbătorim în fiecare an și ne bucurăm de eveniment și de sărbătoare, dar trebuie să-i facem loc în sufletul nostru Mântuitorului nostru care a venit la noi și vrea să fie cu noi și să ne ridice mai presus de lume, să ne ducă acolo unde este firea cea omenească din persoana Fiului lui Dumnezeu care S-a făcut om.

*

lubiți credincioși, astfel stând lucrurile, să căutăm să fim vrednici de Dumnezeu și fiind vrednici de Dumnezeu suntem vrednici de bucurie, de comorile credinței, suntem vrednici ca Domnul nostru Iisus Hristos să intre în alcătuirea existenței noastre așa cum de altfel ne rugăm după ce ne împărtășim, când zicem „*...intră în alcătuirea mădularelor mele, în rărunchi și în inimă, arde spinii tuturor păcatelor mele, curățește-mă, spală-mă, mă îndreptează, îmbunătățește-mă, înțelepțește-mă și*

mă luminează... arată-mă sălaş numai al Duhului Tău și să nu mai fiu sălaş păcatului, ci Ție casă prin primirea Împărtășanie". Orice sfântă împărtășire este o înaintare în bucurie, în mulțumirea lui Dumnezeu.

Iubiți credincioși fiind noi acum în fața sărbătorii Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, fiind noi acum în vreme de pregătire pentru acest eveniment minunat, vreau să vă pun - tot ca un ospăț al credinței, tot ca un izvor de bucurie - vreau să vă pun în atenție câteva alcătuiți pentru întărirea noastră în bucurie, pentru cina noastră cea de acum, câteva poezii în legătură cu Nașterea Domnului. Încep cu poezia

Colind

V. Voiculescu:

În coliba întunecoasă
Din carne și os lucrată,
A intrat Hristos deodată;
Nu făclie ce se stinge,
Nu icoană ce se frânge,
Ci El însuși, trup și sânge
Preschimbata pentru făptură
Într-o scumpă picătură,
Dulcea Cuminecătură.

Coliba cum L-a primit
S-a făcut cer strălucit
Cu boltă de mărgărit
Și pe ea soare și stele
Cu lucefieri printre ele,
În mijloc tron luminos
Și pe el Domnul Hristos
Care mult se bucura;
Duhul Sfânt s-alătura
Și acolo rămânea
Și acum și pururea.

Și noi Doamne ne-am sculat,
Colibele am curățat,
Uși, ferestre, toate-s noi
Doamne, intră și la noi!
Trup tu dormi, somnul te paște?
Suflete, scoli și cunoaște,
Luminos Prunc că se naște
În palatul treimii,
În peștera inimii.

Dară Pruncul cine mi-i?
E Hristosul Dumnezeu
Coborât în pieptul meu;

Maica Sfântă-n brațe-L ține,
Duhul Sfânt cu drag L-alină
Îngeri cu raze se-nchină;
Nu dorm, trupul lin îmi spune
Ci-nceștat de grea minune
Stau în multă rugăciune,
Să mă mișc nu se cuvine
Căci cu harul care vine
Raiul Tău se află-n mine.

Colind

Zorica Lațcu

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne Maica, cerne,
Fulgii moi i-așterne,
Nimeni să nu-i vadă
Urma pe zăpadă,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Coboară, coboară
Preasfânta Fecioară;
Dar pe unde merge
Urma i se șterge,
Taina din vecie
Nimeni să n-o știe.
Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Intră-n staul iată,
Maica Preacurată;
În staul de vite,
Pe paie strujite,
Să nu se cunoască
Ce fiu va să nască.

Lerui, Doamne, Ler,
Din înaltul Cer,
Cerne luna, cerne,
Raze albe-așterne,
Lumină cerească,
Din iesle să crească,
Razele-n zăpadă
Îngeri să le vadă,
Din înaltul Cer,
Lerui, Doamne, Ler

Așteptare
Zorica Lațcu

Mai vii și astăzi? Mila iar te poartă,
De sus, spre staulul din Betleem?
Din lume na-l cules destul blestem?
Iubirea ta nici astăzi nu e moartă?

Spre duhuri vii, cu îngeri de lumină,
Spre inimi vii, cu strălucit alai,
Și-n iesle nu e nici un fir de pai,
E numai piatră goală, numai tină.

În tainițe de inimi nu e pace,
Și frig ca-n duhuri nici în peșteri nu-i.
Noi n-avem, Doamne piei de oaie-n cui
Și scutece noi n-avem din ce-Ți face.

Tu vii... Pogori în noi ca-ntr-o pustie.
Te-mpiedici în nisip din loc în loc,
Dar nu găsești nici apă-n noi, nici foc,
Nici albe dobitoace, ca să-Ți fie

Tovarăși buni în drumuri tănuite
Și nici cioban cu glugă de blândeți.
În noaptea noastră fără dimineți
Nu sunt cărări de raze prăfuite.

Nu și-ar găsi în noi, ca să-i îndrepte,
Nici magii steaua lor cu lung fuior.
Arhanghelii, venind din cerul lor,
Ar îngheța pe nevăzute trepte.

Ci, Doamne-al meu, au dragostea putea-va
Să dea viață golului din noi?
Aștept... În duh sunt gânduri cu noroi
Și moartea-și vântură în inimi pleava.

Sfințirea apei

Protos. Ioachim Pârvulescu

Mănăstirea Lainici

Ce înseamnă a sfințirea apei?

Înseamnă aducerea la starea inițială, așa cum o crease Dumnezeu la început. Atunci era sfântă, nealterabilă, era apă vie; numai după cădere începe alterarea ei și își pierde calitatea de apă vie.

Preotul nu face decât să-i redea apei actuale nealterabilitatea. Această apă sfințită preînchipuie schimbarea apelor după sfârșitul lumii, când va fi un “*cer nou și pământ nou*”. Preotul, prin Sfintele Taine, ordonează și disciplinează energiile cosmice.

Câte feluri de sfințire a apei există în Biserica Ortodoxă?

În Biserica noastră Ortodoxă există patru feluri de sfințire a apei, cu tot atâtea rânduieli și slujbe bisericești.

1. Primul fel de sfințire a apei este chiar **la naștere**. Copilul știm că se naște cu păcatul strămoșesc, deci este necurat. De aceea, Biserica a rânduit ca moașa copilului să vină la biserică, la preot, cu un vas cu apă, pe care o va sfinți preotul. Cu această apă se spală pruncul în albie, se stropște și i se dă să înghită puțin. Se procedează astfel pentru a nu trai pruncul fără să se împărtășească de harul lui Dumnezeu prin această apa sfințită, până la botezul lui, când se împărtășește pe deplin cu Hristos.

2. O a doua sfințire a apei se face **la săvârșirea Tainei Sfântului Botez**. Deci când se botează pruncul, se sfințește mai întâi apa din cristelniță, printr-o slujba speciala inclusă în această Taină, și după aceea se botează pruncul în apa sfințită.

3. Cea de a treia sfințire a apei este **Aghiasma Mică** sau **Sfeștania**. Aceasta se face ori de câte ori este nevoie. De obicei, în fiecare lună. Cu această apă se stropște casa, lucrurile din casa, gospodăria, animalele, oamenii bolnavi, ogoarele, mașinile și, în general, toate dependențele omenești, fără deosebire. Apa care rămâne de la sfințire, după ce se stropesc locurile necesare, se pune într-un vas la un loc curat și se ia în fiecare dimineață pe nemâncate.

4. A patra sfințire a apei se numește **Aghiasma Mare**.

Primele două feluri de apă sfințită se fac o dată în viața omului și numai atunci se poate împărtăși cu ele.

Cea de a treia, Aghiasma Mică (Sfeștania), se face în timpul vieții oricând și ne împărtășim cu ea tot timpul.

Pe câtă vreme Aghiasma Mare se sfințește o singură dată pe an, la Boboteaza (Botezul Domnului), 6 Ianuarie. Se consumă de la 6 Ianuarie până pe 13 Ianuarie, deci o săptămână după sfințire, dimineața pe nemâncate. După aceea, în tot cursul anului această Aghiasmă Mare se păstrează într-o sticlă, la un loc curat și nu se consumă decât atunci omul postește și nu mănâncă nimic toată ziua, până la 4 -5 după-amiaza. Aceasta Aghiasmă Mare este foarte folositoare pentru oamenii care sunt bântuiți de farmece sau alte lucruri necurate, pentru cei ce sunt bolnavi, pentru curățirea vaselor întinate, pentru stropirea recoltelor ce sunt bântuite de insecte, pentru sfințirea diferitelor obiecte etc.

Diferența dintre Aghiasma Mare și Aghiasma Mică este aceasta: Aghiasma Mică se face oricând este nevoie și se consumă dimineața pe nemâncate, pe câtă vreme Aghiasma Mare se face o singura dată pe an, se consuma, așa cum am spus, numai o săptămână de la sfințire, dimineața pe nemâncate, după aceea, în restul anului, numai dacă se postește toată ziua. De stropit se poate stropi cu amândouă oricând este nevoie.

Cum se sfințește apa?

Primele două feluri de sfințire a apei se fac de către preot prin binecuvântarea cu mâna, de trei ori, în semnul Sfintei Cruci , fără să o atingă.

Cea de a treia sfințire, Aghiasma Mică, se face prin atingerea directă a preotului, introducând mâna în apă, binecuvântând-o de trei ori în semnul Sfintei Cruci, după care introduce Crucea materială în apă, tot în numele Sfintei Treimi și, de asemenea, făcând semnul Sfintei Cruci.

Cea de a patra sfințire a apei, Aghiasma Mare, este mai deosebită, de aceea și puterea sfințitoare este mai mare ca la celelalte. De ce este mai mare ? În primul rând că se face numai la Bobotează (Botezul Domnului), când Iisus a intrat în apă și a sfințit apele. În al doilea rând, știm că în Ajunul Bobotezei este post negru, deci ,atât preoții, cât și oamenii se pregătesc cu post pentru primirea ei cu vrednicie. În al treilea rând, slujba este mult mai mare, preotul binecuvântează cu mâna în semnul Sfintei Cruci de șase ori, deci dublu fata de Aghlasma Mică.

La Aghiasma Mică, când preotul introduce mâna în apă și o sfințește zice această rugăciune: *“Însuți, lubitorule de oameni Împarate, Cel ce ne-ai dat nouă să purtăm veșmânt luminat ca zăpada din apa și din Duh și acum trimite harul Preasfântului și de viață Făcătorului Tău Duh, care sfințește toate și sfințește apa aceasta”* (Molitfelnic, Rânduiala Sfeștaniei).

Iar la Aghiasma Mare, când preotul introduce mâna pentru sfințire, de primele trei ori zice această rugăciune: *“Trimițând din Cer Duhul Tau Cel .Sfânt, ai sfințit apele Iordanului, și. capetele balaurului care se încuibase acolo le-ai zdrobit. Tu Însuți, dar, lubitorule de oameni Împarate, vino și acum, prin Pogorârea Sfântului Tău Duh, care sfințește toate, și sfințește apa aceasta...”*. După aceea, la următoarele trei binecuvântări, zice această rugăciune: *“ Însuți și acum, Stăpâne, sfințește apa aceasta, cu Duhul Tău cel Sfânt”* și continuă *“Dă Doamne tuturor celor ce se vor atinge de dânsa și se vor stropi și o vor gusta: sfințire, sănătate, curățire și binecuvântare...”* (Rânduiala Aghiasmei Mari).

Prin *Nașterea Domnului*, în peștera din Betleem, se resfințește, se restaurează starea inițială a pământului.

Prin *Botezul Domnului*, în râul Iordan, se resfințește și se restaurează firea inițială a apei. De aceea, la Bobotează se întâmplă o mare minune: Sfințirea Apei. În acel timp al Botezului, Iisus a sfințit apa care s-a atins de El și, de atunci, de aproape 2000 de ani, în fiecare an, în timpul Bobotezei, se sfințesc apele.

Temeiul biblic al sfințirii apei în creștinism se află în pericopa Evanghelică ce se citește la aceasta Ierurgie, respectiv episodul vindecării slăbănogului de 38 de ani în scaldătoarea Vitezda, de la capitolul V, versetele 1-4 ale Evangheliei Sf. Ioan. Scaldătoarea Vitezda reprezintă apa. O dată pe an se cobora un înger a lui Dumnezeu și tulbura apa. Cine intra întâi în această apă se făcea sănătos, orice boală ar fi avut. Această tulburare a apei de către un înger al lui Dumnezeu, o dată pe an, era o preînchipuire a sfințirii Aghiasmei Mari, ce se săvârșește în Biserica Ortodoxă și care are o putere de vindecare la fel de mare. Dar, după cum citim în Evanghelia că acolo nu toți se făceau sănătoși, deci nu toți puteau să se împărtășească de această sfințenie, ci numai cel ce intra primul, așa este și azi în Biserica Ortodoxă, la Sfințirea Aghiasmei Mari, nu toți capătă vindecări, ci numai aceia care o primesc cu credință.

Misterul vizibil și incontestabil, cel mai concret, al apei sfințite în Biserica Ortodoxă este că nu se alterează

Apa sfințită, mai ales cea de la Bobotează, nu se strică ani de zile, ci rămâne proaspătă. Putem face asemenea experiențe, să luăm două sticle și să punem într-una Aghiasmă Mare și într-una apă simplă. Le lăsăm 2-3 luni de zile, după aceea le verificăm și vom observa că apa simplă se va strica.

S-au ridicat și se ridică și astăzi multe voci neștiutoare, sau mai rău intenționate și necredincioase, care nu cred acest lucru și îi dau fel de fel de interpretări astfel:

Unii zic că preotul sfințește apa cu cruce de argint sau de aur și de aceea reușește conservarea apei. La aceștia le răspundem că acele cruce de argint sau de aur se găesc astăzi numai în muzee; preoții sfințesc apa cu cruce de lemn, de inox, din fier nichelat sau din diferite alte materiale. Nu este important materialul crucii, ci însăși crucea în sine, în esența ei, care este cea mai puternică armă a omului, ce a avut-o vreodată pe pământ.

Alții, mai încrezători în puerilele lor afirmații, spun că preotul folosește busuiocul și acesta conservă apa. La aceștia noi le răspundem că nu se folosește neapărat busuiocul, ci chiar crucea simplă. Sau, mai mult, să se informeze de la oamenii autorizați, că această experiență, de a introduce busuioc în apă curată are ca rezultat alterarea apei, după un timp nu prea îndelungat.

Acestea sunt obiecțiuni și justificări ale oamenilor necredincioși, care nu vor să creadă în această minune vizibilă.

Mai mult, ca să întărim și să demonstrăm veridicitatea acestei minuni pe care o vedem toți ca fiind reală, oferim dovada prin care știința și-a spus cuvântul în acest sens.

Cu câțiva zeci de ani în urmă, un chimist a făcut această experiență în laborator: a luat apă normală și a analizat-o. Moleculele din apă se mișcau dezordonat (mișcarea browniană). După aceea a luat apă sfințită, a analizat-o și a observat că în această apă mișcarea moleculelor era cu totul alta. Se mișcau ordonat și ritmic.

latașadar confirmarea celor despre care vorbeam la început.

latașensul tainelor și slujbelor care sunt comoara vizibilă a lui Hristos pe pământ, în Biserica Sa.

Printre certitudinile cele mai înalte, că Biserica Ortodoxă deține credința sfântă și adevărată, este această sfințire a apei. Nu facem această afirmație dintr-un subiectivism sau luciferism, ci în urma unor experiențe de a căror realitate obiectivă se pot convinge toți, chiar și necredincioșii.

În Biserica Ortodoxă sfințirea apei se săvârșește de către preoți care sunt iconomii Tainelor lui Dumnezeu (I Cor. 4, 1), așa dar sunt purtători ai harului divin primit prin hirotonie, care în Biserica Ortodoxă are succesiune apostolică (II Tim. 1, 6; I Tim. 4, 14). Știm că sectarii nu au succesiune apostolică, nu au preoție harică și ca atare nu au harul divin deci, neavându-l, nu pot săvârși sfințirea apei, care în Biserica Ortodoxă se păstrează nealterată. Aceasta este explicația simplă și logică a acestei minuni.

La sfințirea apei se folosește și Sfânta Cruce. Domnul Hristos s-a răstignit pe cruce, pentru că a iubit-o. Dacă nu o iubea, nu o îmbrățișa. Dar a iubit-o și ne-a dat-o și nouă ca, la rândul nostru, să o iubim și să o îmbrățișăm. Respectând crucea, o folosim în momentele mai deosebite ale vieții, spre slava și cinstea Celui ce a îmbrățișat-o prin Răstignire.

De aceea, ea se folosește mai ales de către preoți pentru săvârșirea tuturor Tainelor și, respectiv, a apei sfințite. În Biserica nu se face nici o slujbă fără Cruce.

Crucea a zdrobit puterea diavolului, Crucea a îmblânzit natura, Crucea a împăcat pe om cu Dumnezeu. Crucea e semnul distinctiv al creștinismului autentic. Acesta este Semnul Fiului Omului care se va arăta pe cer la Sfârșitul lumii și la Judecata viitoare.

Cu ajutorul Crucii, al harului divin primit prin Sfintele Taine în Biserică, omul poate redobândi mântuirea pierdută în Paradis, poate să sfințească toată natura ce a fost și ea afectată în urma păcatului strămoșesc; deci poate săvârși și sfințirea apei, aceasta devenind așa cum a creat-o Dumnezeu la început.

Cum recomandă Biserica Ortodoxă folosirea acestei ape sfințite

Fiecare creștin trebuie să aibă în casa sa, într-o sticlă curată, la un loc curat, cele două feluri de apă sfințită: Aghiasma Mare de la Bobotează și Agheasma Mică. Să mai aibă anafură (pâine sfințită) și ulei sfințit de la Sfântul Maslu.

Aghiazma Mare. Se recomandă numai dacă vom posti toată ziua, nemâncând nimic până la orele 16-17. Acesta este postul cel mai aspru. Se ia Aghiasma Mare, după aceea se ia anafură. Trebuie să postim în acest fel în diferite împrejurări din viața noastră, când suntem la mari primejdii și la mari neazuri, ori când dorim să ne pocăim de păcatele mari ale noastre, în diferite posturi.

Aghiazma Mică. Se consumă în fiecare dimineață pe nemâncate, când suntem curați sufletește și trupește. Copiilor le este recomandată în fiecare zi. Dimineața, când ne sculăm, ne închinăm și spunem rugăciunea "*Împărate ceresc*", "*Tatăl nostru*" etc., ne spălăm pe față, ne îmbrăcăm, ne închinăm și spunem rugăciunea, luăm o bucățică de anafură și înghițim de trei ori Aghiasma Mică, ne ungem pe frunte în semnul sfintei cruci cu untdelemn sfințit la Sfântul Maslu. După aceea mâncăm și plecăm mai departe la serviciu sau la școală, spunând diferite rugăciuni pe care le știm pe de rost. Pe drum, pe stradă, în autobuz, în tren, oriunde suntem și orice facem să zicem diverse rugăciuni pe care le știm pe de rost, dar mai ales rugăciunea lui Iisus: "*Doamne, miluiește-mă pe mine păcătosul (păcătoasa)!*".

Dacă vom face așa, ne vom împărtăși de energiile necreate ale Duhului Sfânt ce există în aceste elemente sfințite. Dacă ne împărtășim de ele în fiecare zi, au mare putere asupra spiritelor rele care ne încearcă, dorind să ne sustragă de la Dumnezeu. Acea zi ne este binecuvântată de la Dumnezeu; este un mare privilegiu pentru noi creștinii ortodocși că avem aceste elemente sfințite.

Alte moduri de folosință ale apei sfințite

-Oricine poate consuma apă sfințită cu condiția să nu mănânce și să nu bea nimic după orele 24 adică miezul nopții, deoarece ziua următoare să o începem prin împărtășirea de harul lui Dumnezeu, ce se află în această apă sfințită.

-Pentru cei căsătoriți, condiția principală pe care trebuie să o îndeplinească pentru consumarea apei sfințite este "curățenia".

-Elevii și studenții pot bea dimineața înainte de masă și să se stropească pe frunte și pe hainele de pe ei, pentru a le lumina Dumnezeu minte, pentru a le dăruii înțelegere și pricepere.

-Se poate stropi prin casă atunci când se crede de cuviință (suspect de farmece, descântece, vrăjitorii sau alte lucrări diavolești).

-Celor bolnavi, apa sfințită le este de mare trebuință, să o bea pe nemâncate; să-și stropească hainele de pe ei și rănile sau locurile dureroase.

-Grajdul animalelor se poate stropi în fiecare lună cu apă sfințită, dar mai ales când apar diferite boli la animale sau păsări.

-Grădinile și țărinele este foarte indicat să se stropească cu apă sfințită atât la semănat și recoltat cât și la apariția insectelor dăunătoare sau a altor boli.

-Mașinile și orice utilaj cu care lucrăm, de asemenea să se stropească cât mai des cu apă sfințită împotriva accidentelor.

-Femeile pot folosi apa sfințită numai în perioada de curăție.

Apa sfințită se păstrează într-o sticlă curată într-un loc curat în casă.

(din „Cele trei mari mistere vizibile și incontestabile din Biserica Ortodoxă”)

Războiul nevăzut. Isihasmul

Meditația minții *sau* *Rugăciunea lui Iisus*

Ierosch. Silvestru Florescu

Mănăstirea Frăsinei

“Părintele Silvestru Florescu intră în mănăstire (M. Frăsinei), în anul 1901. După doi ani este îmbrăcat în hainele de frate, apoi peste încă șase ani este făcut călugăr, punându-i-se numele de Silvestru. În anul 1909 este făcut diacon, iar după opt ani de slujire, ca diacon, este făcut preot, în anul 1917. În 1930 primește schimnicia. Pleacă la Domnul în anul 1956”.

Prea Cuvioase Părinte Stareț, Cuvioși Părinți și Cinstiți Frați, astăzi vă voi spune despre Prea Cuvioasa “*Meditația minții sau Rugăciunea lui Iisus*”.

Eu am aflat în viața Prea Cuviosului Maxim Capsocalivitul, din Sfântul Munte Athos, care este în 13 zile ale lui Ianuarie, o învățătură pentru Rugăciunea Minții. Mi s-a părut mai clară, mai pe înțelesul tuturor, mai bună ca în alte cărți. Învățătura aceasta a Sfântului Maxim, nu a ajuns a se citi la masă în ziua pomenirii lui. Pentru a nu rămâne ascunsă sub obroc învățătura lui cea preafolositoare despre Rugăciunea lui Iisus, am prescriș-o aici spre auzul tuturor. Această lucrare, deși cum ne spune Sf. Maxim, este ceva prea subțire în lucrarea ei, totuși o spun, ca cel puțin să avem idee despre dânsa. Rugăciunea minții nu este numai a zice „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul*”. Să vedeți cu ce cuvinte delicate și înțelesul lor subțire, ne-or arată Prea Cuviosul Maxim.

El este grec de neam, și în tinerețile lui, din patria lui, Grecia, s-a dus în Constantinopol la Biserica numită “Vlaherna”. De acolo s-a dus în Sfântul Munte la Atonului. După un timp oarecare, vine în Sfântul Munte și Prea Cuviosul

Grigorie Sinaitul, din Muntele Sinaiului din Egiptul Africii. Și aflând despre Sfântul Maxim că e mare și înalt cu viața faptelor bune, a dorit să-l vadă. Și a trimes după el pe ucenicii lui, poftindu-l să vie ca să vorbească cu dânsul. Și aflându-l, l-a adus la chilia Sfântului Grigorie. A stat de vorbă în cuvinte duhovnicești o zi întreagă. Între alte cuvinte folositoare, a vorbit și despre Rugăciunea minții, pentru că și Sfântul Grigorie era foarte înaintat în meditația minții, ca și Sfântul Maxim.

Deci a întrebat Sfântul Grigorie pe Sfântul Maxim, rugându-l ca să-i istorisească și lui cum a căpătat Darul Rugăciunii minții în inimă. Cuviosul Maxim cunoscând pe Cuviosul Grigorie că este înalt în faptele bune și sfânt cu viața, i-a spus de la început cum a căpătat Darul Rugăciunii minții. Istorisirea Prea Cuviosului Maxim începe așa: << *Eu, zice, fiind în Constantinopol în Biserica Vlaherna, aveam mare dorință ca să am și eu Rugăciunea minții. Și pentru aceasta făceam metanii la Dumnezeieștile Icoane, a Mântuitorului și la a Maicii Domnului cu multă umilință și smerenie. Și când sărutam Dumnezeieștile Chipuri, mă treceau lăcrămile în ochi. Și cu multă căldură de dragoste către Dumnezeu și Maica Domnului, mă rugam ca să-mi dea și mie Darul Rugăciunii minții. Și cu post îndelungat, cu înfrânare de ochi, a nu vedea fețe străine, cu înfrânare de auz, cu priveghere de noapte, cu sărăcie de haine, cu tăcerea gurii, în fine, mă chinuiam cât mi-a fost prin putere. În aceste nevoințe am petrecut acolo vreme destulă, în toate zilele supărând cu rugăciunile și cu metaniile mele, cele cu plângere și cu suspinuri, pe Prea Sfânta Fecioara Maica Domnului, ca să-mi dea și mie Darul Rugăciunii minții. Deci în o fericită zi, când după facerea metaniilor, sărutam cu lacrimi, Dumnezeescul Chip al Maicii Domnului, deodată am simțit în pieptul meu și în inima mea, o căldură și o fierbințeală care mi-a venit din Dumnezeiasca Ei Icoană. Care nu mă ardea ci mă răcorea și mă îndulcea. Și pricinuia sufletului meu mare umilință și o bucurie nespusă. De atunci a început inima mea să zică neîncetat din lăuntru, în inimă, Rugăciunea, și mintea mea a se îndulci de pomenirea lui Iisus al meu și a de Dumnezeu Născătoarei mele și a fi totdeauna împreună cu pomenirea lor. Și din acea vreme, niciodată nu a lipsit Rugăciunea din inima mea, împreună cu căldura ei. Și îmi zicea mie Darul Duhului Sfânt al Rugăciunii din inima mea: „Să nu te pleci spre mâncare multă, că apoi mă duc de la tine. Să nu te dai la somn mult și la lenevire, că apoi mă duc de la tine. Să nu judeci, să nu osândești, să nu vorbești de rău pe alții, că apoi mă duc de la tine”. Darul Duhului Sfânt este foarte delicat și nobil, de nu-l vei ținea în cinstea care i se cuvine lui, apoi te lasă. Deci trebuie ca, cu toată paza, cu toată nevoința, cu toată silința faptelor bune să-i păstrăm cinstea, că dacă nu suntem cu toată grija, apoi El se retrage și te lasă cu inima rece >>.*

Luați aminte ce ne spune Sfântul Maxim acum: << *Și apoi cu osteneală ca înainte vei zice Rugăciunea. Când capeți Darul Duhului Sfânt al Rugăciunii minții, apoi Darul zice Rugăciunea în căldura inimii, fără osteneala și silința inimii. Omul atunci numai stă și ascultă cum Darul zice Rugăciunea în inimă. Precum un mare meșter, a muncit mult ca să facă o mașinărie de ceasornic. Și după ce a terminat mașinăria, îi întoarce arcu și îi dă drumul să meargă. Și el numai stă și se uită cum ceasornicul merge cu toate roțile. Așa este lucrarea Darului Duhului Sfânt: în inima omului, Darul lucrează Rugăciunea și omul numai stă și ascultă cum Darul se roagă. Darul lucrează Rugăciunea așa de frumos și cu tact potrivit ca o pendulă de*

niciodată ascultând Rugăciunea zisă de Darul Duhului Sfânt. Aici ni se adresează și Sfântul Apostol Pavel, zicând: „Când vine Darul Duhului Sfânt în inima omului, apoi Darul se roagă cu suspinuri negrăite”. Și sufletul cu atenție numai ascultă.

Cine s-o învrednici de acest Dar al Rugăciunii, apoi unul ca acela este fericit. Dar trebuie să aibă un Părinte duhovnicesc, ca să-i spuie totul, că singur iasă înșelat de vrăjmașul din zavistie. Deci acum trebuie ca omul care a căpătat Darul Rugăciunii, să fie cu totul atent și foarte atent la lucrarea Darului Rugăciunii. Căci dacă omul lasă să zică Darul singur Rugăciunea și el se răspândește cu mintea în altă parte, atunci Darul cu încetul se retrage din inimă. Deci Darul lucrează Rugăciunea, dar împreună cu atenția omului. Cum duce carul doi boi înjugăți, așa lucrează Darul împreună cu omul Rugăciunea cu mintea în inimă. Darul cu omul se ajută unul pe altul. Omul singur nu poate fără Dar și Darul singur nu poate fără atenția omului. Când a pierit atenția omului, a pierit și căldura Darului în inima lui. Deci ca să nu se întâmple una ca aceasta, apoi sufletul omului este dator să fie treaz, atent și foarte atent la lucrarea Darului Duhului Sfânt al Rugăciunii cu mintea în inima lui. Când se scoală omul din somn, află pe Darul Duhului Sfânt zicând Rugăciunea foarte frumos și el numai o ascultă cu atenție. Că ce este mai plăcut și mai dulce, decât Numele lui Dumnezeu. Cel ce ne dă bunătățile Cerești, prin mijlocirea Prea Sfintei Fecioare Născătoare de Dumnezeu >>.

Apoi a întrebat Sfântul Grigorie pe Sfântul Maxim, zicând: „Te rog pe tine, Părinte, spune-mi mie: când se răpește mintea întru vedere, ce vede cu ochii cei de gând? Și de poate atunci mintea împreună cu inima să grăiască Rugăciunea?”. Și Dumnezeescul Maxim a răspuns: „Ba nu poate. Căci, dacă vine Darul Duhului Sfânt în om prin Rugăciune, atunci încetează Rugăciunea, fiindcă se stăpânește mintea cu totul de Darul Duhului Sfânt, adică oricând vrea Dumnezeu să uimească pe om, ca să-i rate ceva lucruri mai înalte. Și nu mai poate atuncea să mai lucreze cu puterea ei, ci rămâne nelucrătoare și se supune numai Duhului Sfânt; și unde voiește Duhul Sfânt o duce. Ori în vreun aer nematerialnic al Dumnezeieștii Lumini, ori în altă oarecare vedenie nepovestită. Sau, de multe ori, în oarecare vorbire Dumnezeiască. În scurt, precum voiește Duhul Sfânt, așa mângâie pe robii Săi. Despre aceasta poate cineva să vază arătat la Sfinții Prooroci și Apostoli, care s-au învrednicit a vedea atâtea vedenii. În acest chip și acum robii lui Hristos se învrednicesc a vedea vedenii de mai multe feluri. Deși când Darul Duhului Sfânt ar veni în cineva și vrea Dumnezeu, atunci îi arată lui acelea care nu le-a văzut niciodată și atunci mintea omului aceluia învață de la Duhul Sfânt Taine înalte și ascunse, pe care, după Dumnezeescul Apostol Pavel, nu poate ochiul trupesc al omului să le vază, nici cu mintea a le socoti. Când ceara este departe de foc, este tare, iar când o pui în foc, se topește și acolo în văpaie se arde, se aprinde și se face toată lumină și nu este chip ca să nu se topească în foc. Așa și mintea omului, când este singură, neîmpreunată cu Dumnezeu, înțelege și ea acelea câte sunt ale puterii ei. Iar când se va apropia de focul Dumnezeirii și de Duhul Sfânt, atunci se stăpânește cu totul de Dumnezeiasca Lumină și se face toată lumină și acolo în văpaia Duhului Sfânt se aprinde și se topește de Dumnezeieștile noime. Ci nu se poate cu nici un chip ca acolo, în focul Dumnezeirii să gândească ce voiește omul, ci numai ce îi dă Duhul Sfânt”.

Atunci a zis Dumnezeiescul

Grigorie: „Prea Cuvioase Maxime, mai

sunt și altele care sunt ale rătăcirii și ale înșelării?”. Sfântul Maxim a răspuns: „Altele sunt ale înșelăciunii și altele ale Darului. Căci duhul cel rău al înșelăciunii, când se apropie de om, îi tulbură mintea și îl sălbăticește, îi face inima aspră și o întunecă, îi pricinuieste temere, frică amestecată cu mândrie. Și totdeauna se fâlește cu isprăvile lui. Și îndrăzneț și fără frica lui Dumnezeu se află acela prin patimi. Iar semnele Darului sunt acestea: când se apropie la om Darul Duhului Sfânt, îi adună mintea, îl face să fie luător aminte de sine, îl face smerit cu sufletul și cu trupul, îi aduce pomenirea morții, a păcatelor sale, a judecății și a muncii celei veșnice. Și face sufletul lui lesne umilincios a plânge și a se tângui, îi face și ochii lui blânzi și plini de lacrimi. Și pe cât se apropie de om, pe atâta îi împlânzește sufletul lui și îl mângâie, prin Mântuitoarele Patimi ale Domnului nostru Iisus Hristos și prin nemărginita iubirea Lui de oameni. Și pricinuieste în mintea lui vedenii înalte și adevărate. Și atunci, de se va răpi mintea omului în acea Dumnezeiască Lumină și se va lumina cu Lumina cunoștinței celei Dumnezeiești, atunci Inima omului se face alinată, prea blândă, și izvorăște rodirile Duhului Sfânt: bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, milostenia, dragostea, smerenia și celelalte fapte bune, care se fac în om cu lucrarea Darului Duhului Sfânt. Și primește sufletul omului acelaia mângâiere și bucurie nepovestită”.

Ca încheiere, voesc să vă spun așa: învățătura de până acum a Prea Cuviosului Maxim Capsocalivitul este destul de bună și pe înțelesul tuturor. Pentru aceasta am și prescris-o și am spus-o în fața ascultătorilor. Ca să avem și noi idee de lucrarea cea adevărată a Meditației minții, sau Rugăciunea lui Iisus. Dar ca să se apuce cineva de lucrarea ei, chiar așa după cum a făcut Sfântul Maxim, în timpurile de acum, este aproape cu neputință. Rugăciunea minții, așa după cum trebuie ea făcută, nu cere neapărat să avem un povățuitor foarte iscusit în rugăciunea minții. Pe unul din acești doi trebuie să avem: pe Prea Cuviosul Maxim Capsocalivitul sau pe Prea Cuviosul Grigorie Sinaitul. Dacă nu avem pe unul din acești doi apoi, cu Mila lui Dumnezeu și cu ajutorul Maicii Domnului, smerind-ne, că altfel nu putem să ne Rugăm cum se cade. Să zicem și noi Rugăciunea așa simplă, însă cu grijă și fără răspândire și cu toată atenția, împreună lucrând și celelalte fapte bune. Deci, lucrând ascultarea, mergând pe drum, să zicem mereu: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, și al Fecioarei, miluiește-mă pe mine păcătosul”. Dumnezeului nostru Slavă. (Citită-n în Dumineca 27 Februarie 1955 – Mân. Frăsinei).

= continuare de la pag. 36 =

28) Prin PUBLIC înțeleg tradiția predată deschis și general valabilă pentru toți membrii botezați ai Bisericii. Pe de altă parte, această predanie nu era pusă și la dispoziția celor ce se aflau în afara Bisericii (v. discuția Sfântului Vasile despre înțelegerea tradiției, în cap. 7). Gnosticii susțineau cu emfază că ei ar poseda o tradiție care nu constituia cunoaștere publică, pentru toți cei din Biserică, ea nefiind accesibilă decât unei mici elite spirituale.

29) „Ignatie nu este dochetist. Hristos a venit în trup și noi trebuie să alergăm spre evanghelie ca spre Trupul lui Hristos». Dar această Întrupare istorică [=în istorie] este prezentă în Biserică în chip real și în orice moment al timpului și în prezent, astfel încât „a alerga la preoțime» este efectiv a alerga la apostoli.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ sau adunarea euharistică reprezintă o realitate care a pătruns în timp și în istorie și este semnificativă tocmai pentru că există ca atare.

Episcopul, în unire cu diaconatul și preoțimea, stabilește deci contactul cu realitate fundamentată istoric. Hristos s-a întrupat în carne și în acest fel va fi reprezentat [și] în Biserică, Biserica fiind extinderea, prelungirea și largirea Întrupării, a caracterului dublu de Trup și Duh a Celui ce este în același timp „Fiul lui David» și „Fiul lui Dumnezeu» [A. Brent, Pseudonymity and Charisma, 1997].

PATERICUL VALAAMULUI

Fratele Mihail „Cel Tăcut” din Mănăstirea Valaam

† 1939; amintit în calendar la 6 septembrie

*„Tăcerea este taina veacului viitor,
Întrucât vorbele sunt mai curând
Unelte lumii de aici”*

Sf. Isaac Sirul

Episcopul Marcu de Ladoga, cu reședința la San Francisco, ne-a povestit odată despre un oarecare “rob al lui Dumnezeu”, cum îi spunea preasfinția Sa, descriindu-ne o poză decupată dintr-o revistă finlandeză din anii '40. Era fotografia unui bucătar înconjurat de oale și cratițe într-o bucătărie de mănăstire, mănăstirea Valaam, unde se pregătea masa nu numai pentru călugări, ci și pentru muncitorii mănăstirii, unii agricultori și emigranți în căutare de lucru.

În 1930, episcopul Marcu era ucenic începător la Valaam. Îl știa bine pe bucătarul acela mai neobișnuit. Tot felul de zvonuri și povești circulau despre el, dar nimeni nu știa ceva sigur, deoarece acela își luase asupra sa *nevoința tăcerii* și nu vorbea niciodată nimic; nu articula niciodată nici măcar o singură vorbă.

Episcopul Marcu intrase de tânăr la Valaam, mănăstire situată adânc în nordul Rusiei și care dăduse mari nevoitori și sfinți într-o mie de ani. După câțiva ani de viață în mănăstire, tânărul Leonid (numele de mirean al viitorului episcop) s-a îmbolnăvit grav. Doctorii au considerat boala fatală. Efectiv se stingea cu repeziciune.

Era Săptămâna Mare, se apropia Învierea. Toți erau ocupați cu pregătirile de sărbătoare, timpul fiind ocupat și de lungile servicii religioase. Și tocmai atunci, în mijlocul a toate acestea, tânărul, foarte iubit de toți, se prăpădea de boala aceasta neașteptată care rodea un viitor bun călugăr și un frate atât de folositor comunității. Chiar și starețul ar fi preferat să moară în locul lui Leonid.

Săptămâna Mare se apropia de sfârșit. Sâmbăta Mare cădea în acel an de ziua Sfântului Apostol și Evanghelist Marcu. Nu mai știau ce să facă, nu mai era nici o speranță de salvare. Cineva s-a gândit că ar fi bine să fie călugărit Leonid așa, pe patul de

moarte, să meargă la Domnul de Paști ca monah. Leonid, știind că e pe moarte, a fost cu totul de acord, apoi și-a pierdut conștiința, de față cu starețul Hariton.

Fără întârziere, Bătrânul Efraim a ales rasa de călugăr și toate cele necesare pentru călugărire. Era ziua de Sfântul Marcu și Marcu i-au pus numele de călugăr. Și spre uimirea tuturor, proaspătul călugăr a deschis ochii, s-a sculat de pe patul morții deplin sănătos și chiar a luat parte la slujba de Paști. A fost și propria sa înviere...

Era acum în convalescență și, ciudat lucru, deseori se gândea la fratele bucătar, Mihail, și se minuna de el. Pe vremea când era ucenic, Marcu avusese de multe ori ascultare la bucătărie. Bucătăria era departe de clădirile principale ale mănăstirii; acolo lucrau oameni nevoiași și acolo luau masa muncitorii mănăstirii. Îl cunoștea deci pe acel Mihail și știa că se legase să nu vorbească încă înainte de a veni la Valaam. Era totdeauna tăcut, nu privea pe nimeni în față, mereu cu ochii plecați, și adesea îi curgeau lacrimile pe obraji în timp ce trebăluia prin aburi lângă focul cuptorului vechi. Noul monah Marcu se gândea tot mai mult la fratele Mihail... Într-o zi, având o ascultare oarecare, călugărul Marcu a ajuns în preajma bucătăriei și a intrat acolo. Era între mese și ar fi trebuit să fie pustiu. De altfel, nici el nu fusese niciodată în bucătărie într-un asemenea moment al zilei – ce liniște neobișnuită peste tot!... A deschis ușurel ușa...

I-a fost dat să vadă ceva într-adevăr mișcător. Acolo, în mijlocul bucătăriei plină de funingine, stătea Mihail, cu brațele înălțate. Plângea în hohote. Lacrimile îi curgeau șiroaie pe față, obraji erau uzi. Firește, nu simțise că cineva îl privea din ușă. Într-o limbă străină striga tare spre Dumnezeu pentru mulțumire și pentru iertare de păcate. Marcu s-a dat repede înapoi și a închis ușa. Care să fi fost cauza acestei rugăciuni din adâncul inimii tânguitoare?

Tot mai interesat de fratele Mihail, Marcu a început să întrebe pe cei ce lucraseră cu fratele despre viața lui.

Mihail apăruse în mănăstire ca de nicăieri. Nimeni nu-i cunoștea trecutul. Doar starețului îi spusese și acesta i-a dat binecuvântarea să viețuiască aici ca frate începător. Dar Mihail nu râvnea nici atât măcar; a dorit să aibă cele mai grele ascultări, a cerut binecuvântare să ia asupra sa flegăduința tăcerii desăvârșite și o muncă în care nu era nevoie să rostească nici măcar un singur cuvânt. Starețul i-a dat încuviințarea și Mihail și-a pecetluit buzele, tăind de la sine întreaga lume din afară. Nu știa nimic altceva decât bucătăria. Nici la biserică nu mergea când se duceau toți. Dorea să fie singur. Iar ascultarea lui era tocmai în mijlocul celui mai zgomotos loc din mănăstire! Dar când toți plecau de-acolo, el își deschidea inima întru lacrimi și tânguire. Nu mânca niciodată împreună cu frații sau muncitorii. Nimeni nu știa unde dormea; și nimănui nu-i păsa! Nimeni nu știa de ce avea nevoie sau ce îi lipsea; și nimeni nu avea grijă de el. Așa se face că Marcu a luat ceva de îmbrăcăminte și niște pantofi și i-a dat fratelui Mihail, care i-a mulțumit prin semne.

Priveliștea aceasta a omului adâncit în gânduri, stând între ceaune și tigăi, dar parcă nefiind acolo, a trezit împotrivire la mulți dintre muncitori și chiar între ajutoarele de la bucătărie. O spuneau cu toții foarte apăsător: “De ce nu răspunde când i se vorbește?” “De ce nu refuză niciodată să facă ceva și de ce nu poate spune ce e nevoie într-o împrejurare sau alta?” “Ce e această misterioasă ascundere îndărătul muțeniei?”

Dar noul călugăr Marcu știa acum: omul acela lucra fără încetare

Rugăciunea lui Iisus, inima lui se afla mereu în lucrare unită cu mintea. Trupește se afla acolo, în bucătărie, făcând tot ceea ce se aștepta de la el – și o făcea bine, și la timp. Dar în inima inimii lui el nu mai era acolo și cu ei – pentru totdeauna!

“De unde va fi oare?” se întreba Marcu. “Era un om care ispășește ceva, un mare păcătos care își săvârșea canonul în munca grea de la bucătărie în zgomot și adesea sub loviturile oamenilor mânioși. Lovituri de pumn, de-a binelea!” Nu părea să se supere pe ei. Dimpotrivă, i se zărea de multe ori un zâmbet de recunoștință față de cei ce-l jigneau și-l băteau, ceea ce îi înfuria și mai rău. Stătea mai mult cu capul și trupul plecat, mâinile îi lucrau într-una, mișcările obrazului lipsite de orice convulsie; nu era niciodată nici grăbit, nici moale. Se afla mental prezent acolo, pentru că era atent la ceea ce făcea, dar prezența lui lăuntrică se împlinea altundeva.

Într-o zi, tânărul monah povestea în bucătărie unor oameni cum “înviase” el de Sâmbăta Mare, de ziua Sfântului Apostol Marcu, când a și fost călugărit. În acel moment, Marcu a observat că fratele Mihail s-a oprit din munca pe care tocmai o făcea și asculta cu multă atenție: se oprise neclintit cu o oală mare cu grăsime în mâini, aplecat înainte, pe jumătate întors spre perete. Marcu a înregistrat clar situația dar și-a continuat convorbirea. Dar după ce au plecat toți de-acolo, s-a întors cu fața spre fratele Mihail. Nu a scos nici un cuvânt, se întreba doar în gând: “De ce a fost chiar atât de interesat să asculte ceva despre minunata mea înșănătoșire de Paști?”

A urmat o lungă tăcere. După care, fratele Mihail s-a întors și el spre Marcu, dar tot fără să-și ridice capul plecat și a oftat ușor. Dându-și seama că în încăpere nu se mai afla nimeni, a privit drept în față: ochi tăcuți, puternic expresivi, de o culoare deschisă, albaștri sau cenușii. Făcând un pas înainte, s-a luminat deodată cu un surâs atât de tainic, străpungând printre lacrimi și buzele întredeschise, încât nu mai era nevoie de vorbe. Tânărul călugăr a înțeles dintr-odată că prin rugăciunile fratelui Mihail fusese vindecat atât de miraculos. Privirea aceea strălucitoare, de neuitat, covârșea tăcerea lui și descoperea până la evidență taina sa în fața călugărului descumpănit. Marcu privea la dreptul acela, probabil chiar un sfânt care cunoștea în sufletul său ce se petrecea în mănăstire cu cei aflați în suferință, care cereau ajutorul lui Dumnezeu, care plângeau și aveau nevoie de Hristos, Mântuitorul nostru. Acolo, ascuns în bucătărie, era cineva aproape de ei în duh, care îi cunoștea – acest sfânt sărac cu duhul, simplu, care străpungeau timpul și spațiul – care știa cum să se roage pentru ei, care cunoștea înțelesul iubirii...

Profund impresionat, așa cum va povesti el însuși mai târziu, Marcu stătea în mijlocul bucătăriei și simțea că se “topește”: îi tremurau genunchii, corpul i se părea nepământesc de ușor și în inima inimii lui – nu în urechi, în inimă! – l-a auzit pe fratele Mihail spunându-i: “Dragul meu, eu am fost - pentru că te iubesc”.

Și asta a fost tot! Ochii albaștri au coborât încet, capul a revenit în poziția obișnuită, pe jumătate aplecat înainte, iar mâinile și-au reluat frecatul tuciului negru și unsuros – din nou se dusese în lumea lui de tăcere și liniște de parcă nici nu ar mai fi fost acolo, în bucătărie.

Nu fusese nevoie de cuvinte. Ele erau de prisos. Era curat și cristalin ca un [sunet de] clopot – taina aceea, care se întredeschisese puțin, reverbera o undă de tăcere melodiosă plină de căldură cerească; era ca și cum sufletul lui zărise Raiul prin crăpătura unei

uși deschise o clipă; și apoi totul a dispărut, de-a binelea – poate că până la a Doua Venire.

Încet-încet, zbaterea inimii a început să i se liniștească. S-a recules și era pe punctul de a ieși când s-a întors să mai contemple odată scena acum bine cunoscută: un om încovoiat frecând monoton o oală neagră. Muzica tainei se risipise. Un zid gros se înălțase acum între cei doi oameni: tânărul și energicul călugăr, viitorul episcop, și acest umil muncitor în bucătărie. Stăteau împreună în bucătărie – și totuși la mii de kilometri depărtare.

Tânărul s-a răsucit spre ușă și a plecat. Nici un sunet nu s-a auzit, nici un rămas bun, nimic ce ar fi tras o linie de unire între ei – totul dispăruse. Doar inima îi mai bătea cu putere și i s-a calmat deplin doar pe drumul spre mănăstire. **NU L-AM MAI REVĂZUT PE FRATELE MIHAIL NICIODATĂ...**

Peste puțin timp a izbucnit războiul. Marcu a fost recrutat în armată și a plecat din Valaam. Abia după câțiva ani, când era deja ieromonah, a mai putut face o scurtă vizită la Valaam, într-o permisie. A întrebat și de fratele Mihail – nimeni nu i-a putut spune ceva despre viața lui: doar că murise tot atât de neștiut precum și trăise.

Chiar și iubitul lor stareț, Hariton, nu a mai amintit niciodată de el. Alți mulți ani mai târziu, părintele Marcu a descoperit într-o revistă finlandeză fotografia pe care a decupat-o de acolo și a dăruit-o frățietății noastre, însoțită de această istorisire.

Episcopul Marcu mai spunea că atunci când a privit chipul fratelui Mihail, acesta iradia o noblețe asemănătoare cu cea a țarului martir Nicolae al II-lea.

(The Orthodox Word nr. 210 / 2000)

Orizonturi spirituale

Lumina Cerească din Rarău

Dialog cu Arhim. Ioan Lavron Neagoe

Stareț al Mănăstirii Sihăstria Rarău

- Am auzit niște lucruri deosebite despre această mănăstire. Ați putea să ne spuneți ceva despre lumina aceea deosebită, din 1997?

- Acum cinci ani, eram după privegherea de la Buna Vestire, am ieșit afară la miezul nopții, și era o bandă de lumină pe cer, o lumină neobișnuită, nu ca lumina care-și răspândește razele, cum e aceea de la soare, de la bec, de la lumânare, ci părea, de-aici de jos, ca o linie cam de 25 de cm lățime (ca o scândură), lungă de nu știu câți km, luminos complet.

- Ce culoare?

- Alb. Alb strălucitor, și niște lumini grozav de strălucitoare care treceau așa, prin lumina aceea. Se mișcau foarte rapid, fulgerător. Era și-un inginer din Iași aici, care spunea că n-a mai văzut așa ceva, zicea că trebuie să fie ceva în cinstea Maicii Domnului.

- Luminițele se mișcau numai în banda aceea de lumină? În afara ei nu?

- Mai depășeau. Și veneau mereu alte lumini. Și de-a lungul luminii veneau. Și

tot de-acelea.

- *Tot albe?*

- Tot albe. Vedeți, noi știm că îngerii sunt îmbrăcați în lumină. Mă gândesc c-or fi fost niște îngeri. Și, interesant, în jurul orelor 3-4 noaptea, mă gândeam că-i ceva trecător, că dispare. Dar nu. Până dimineața. Și 3 nopți în șir.

- *Și ziua nu se vedea.*

- Nimic. Dar 3 nopți în șir s-a văzut.

- *Poarta Cerului. Dar a văzut cineva cum apare lumina? Apărea dintr-odată, sau*

- Nimeni nu l-a văzut cum apare. Când se-nsera l-au văzut dintr-odată.

- *Și lumina numai în poiană?*

- Da, din capul poienii și până dincolo. Deci avea început și sfârșit.

- *Deci n-ați văzut că se mișca, că ar fi venit de undeva?*

- Nu, era o lumină fixă, exact în același loc. Dacă stau să socotesc, mă gândesc că a fost permanent, adică și ziua, dar nu se vedea ziua din cauza luminii soarelui (n.red.: cum nu se vede nici luna în timpul zilei, deși ea este pe cer o parte a zilei).

- *Pe drum, dacă mergeați în sus, se vedea?*

- Păi se vedea, dar tot deasupra mânăstirii.

- *Și dădea impresia că-i foarte sus?*

- Cred că avea vreo câțiva kilometri, vreo 2-3. Nu cred c-avea mai mult. Sau poate și mai puțin.

- Și după ce-am socotit noi, am zis: ia uite, cum am făcut rugăciunile acelea către Maica Domnului și privegherea a fost ceva cu totul deosebit, ne-am gândit că Maica Domnului că este aicea cu acoperământul ei care ocrotește, acoperă mânăstirea.

- *Puteți spune că a fost „acoperământul” Maicii Domnului?*

- Mă gândesc. Și într-adevăr, în acest răstimp, după 2 ani și 3 luni, vedeți biserica, cât e de mare, casa cealaltă (care-a ars) și grajdul, în 2 ani și 3 luni le-am făcut fără sprijin, fără citori, fără nimic, nu era nimeni, nici salariat, nici pensionar. Făceam slujba de la miezul nopții în oraș, într-o casă bătrânească, pustie, venea tot orașul la slujba de priveghere, și cu banii, exact câți câștigam în vale, atâția trebuia să plătesc aici, sâmbăta seara. Plăteam exact atâtea sute de mii de lei, cât luam dincoace. Și asta-i tot o minune.

Când s-a pictat biserica, s-a pictat în 4 luni de un singur pictor, care spunea că-i merge mâna singură pe perete, ca nicăieri. Și-a zis preotul din Focșani (la care pictase el o biserică, și la care mai avea ceva de terminat și n-a avut preotul bani): *“Haide, coboară jos și termină biserica, acuma am bani”*. Zice pictorul: *“Nu pot, până nu termin aicea.” “Cum să termini aicea, când abia ai început? Hai să termini acolo, unde ai pictat până acuma. Călugării îți dau 50.000 lei / m². Eu îți dau 200.000!”*. *“Nu plec. Numai când termin aicea.” “Dar de ce?” “Pictez de 30 de ani. Aicea, mâna merge singură.”* Și-ntradevăr, pe o suprafață de 3m lungime și înălțime iară vreo 3 m, (trei sfinți mari, în picioare) îi făcea în aceeași zi, în aceeași zi tencuia, în aceeași zi finisa, își prepara tot materialul și făcea pictura complet, fără greș. Niciodată n-a dat de două ori cu pensula în același loc. Parcă avea semne pe perete, de dădea așa. Și dumneavoastră ați văzut pictura. În pliant, explicațiile le-a făcut o ingineră din București. Ea a făcut pliantele ca o surpriză, fără ca să ne-ntrerebe; a venit, a văzut, a filmat și-a plecat. A fotografiat și-a scris ce-a crezut ea de cuviință. Deci, în 4 luni s-a terminat biserica mare, 23 m lungime, 7 înălțime,

din interior, de 8 m.

Iar biserica mai mică, 14 m, a pictat-o în 5 săptămâni. Singur. Iar sala de mese, are 6 pe 4, e pictată în 5 zile. Spuneți dumneavoastră dacă nu e o mână cerească aceea. Depășește gândirea omenească. A fost de la o biserică din oraș și-a pictat-o în 2-3 ani, 2 pictori. Și la catedrală iarăși, în 2-3 ani, tot așa, 2 sau 3 pictori. Acolo cereau 20-30 de dolari, mâncare și băutură bună, iar la noi aceea s-au mulțumit cu o cameră ceva mai modestă, mâncare, mâncau ce mâncam și noi, mâncare de post, și-a postit.

- *Aici a fost o mână cerească și o lumină cerească, încă de la început.*

- Da. Avem o icoană făcătoare de minuni în altar, care anul trecut a strălucit de lumină cerească în timpul Sfintei Liturghii. Icoana aceea din altar a fost aceea, în locul acesta când s-a făcut mănăstirea.

- *Icoana Maicii Domnului.*

- E pictată de o schimnică care o săptămână n-a mâncat nimic și s-a rugat la Maica Domnului. Și-a ieșit icoana aceea luminoasă, n-ați văzut-o, e-n altar, e bine să deschideți ușa s-o vedeți. Uneori își schimbă și chipul, uneori zâmbește, uneori e tristă, odată lacrimăză, odată-i veselă. A venit un călugăr de la mănăstirea Petru Vodă și-a stat o zi și-o noapte. Era de 20 de ani paracliser. Și-n timpul liturghiei se uita lung-lung la icoana aceea a Maicii Domnului. S-a dus să pună tămâie-n cădelniță și m-am gândit în clipa aceea, în secunda aceea, "am să-i spun că icoana-i făcătoare de minuni". Și dintr-odată au strălucit două raze de lumină, în partea de sus a icoanei și în partea de jos. Icoana-i pe pânză, nici nu este măcar pusă în sticlă (n.red.: nu se poate deci spune că a fost o reflexie de lumină). A văzut toată biserica. În ziua mare. Pe la 10 dimineața. Asta a fost o confirmare că într-adevăr icoanele-s făcătoare de minuni.

Icoana din față, cea îmbrăcată în argint, a plâns. Au venit niște oameni din Bacău: "Veniți să vedeți că icoana plânge!". Am zis că acesta-i un semn; și după câteva zile, au plecat 5 frați din mănăstire, nu erau așa religioși. Aici Dumnezeu mai curăță locul. Așa vrea Dumnezeu să aleagă obștea. Să ducă pe cine vrea, să aducă pe cine vrea. Nu poate oricine să stea aceea, căci aici, sigur, suntem cu picioarele pe pământ, dar noi călcăm pe sfinți. Aici a fost un cimitir. Spun oamenii bătrâni din oraș, că erau foarte multe cruci prin poiană. Și demonizații care vorbesc și unii oameni, spun că aici e cimitir de sfinți. Un pustnic, nu știm exact unde stă, a trimis pe un alt pustnic din Muntele Giumalău, un pustnic despre care se zice că nu-l vede nimeni și care nu mănâncă mâncare pământescă. Anul trecut, în ziua a doua de Crăciun, noi făceam focul în sobele de teracotă din paraclis (biserica cea mare e neîncălzită). Și-a venit un inginer din Ploiești, cu soția lui, profesoară, și cu o fată, studentă. Pe la ora 9 seara se rugau la icoana din fața catapetesmei, în semiîntuneric, la lumina candelor. Și odată a intrat un bătrânel alb complet, cu o cruce mare în mâna stângă, și le-a spus că bine fac că se roagă la icoana aceasta, și le-a mai spus că sunt sfinți mucenici aici în pământ pe care nu-i știe nimeni (știm că și pe timpul austrieilor, și al tătarilor, că aici au fost lupte, și-au fost persecuții). După aceea a plecat, s-a făcut nevăzut. Știm sigur că locul e sfințit, este un loc ales de Maica Domnului pentru mănăstire. Însuși domnitorul Petru Rareș a staționat aici cu domnița Ruxandra și cu domnul Moldovei. Când a fost războiul cu turcii, care erau vreo 30000, călare pe cai, ei s-au retras în vârful munților. Pietrele Doamnei, de-acolo le vine denumirea, de la domnița Ruxandra, unde au îngropat comorile ca să nu cadă în mâinile turcilor, dar turcii erau foarte

debaci în a depista urmele și-au descoperit, au săpat și-au dat de comoară. S-au repezit toate căpeteniile. Și s-a desprins o stâncă și i-a-ngropat. Turcii s-au speriat, căci au rămas fără conducători și s-au retras, i-a cuprins așa o debandadă, au fugit în galop. Și când a venit domnitorul Petru Rareș, a aflat ce s-a-ntâmpat și, drept recunoștință față de Dumnezeu, c—a ocrotit și țara, și domnița, au scăpat și comorile, a făcut aici (unde-i biserica mare) o biserică mică (era pe la 1541).

Mănăstire a durat până la 1775, când au venit austro-ungarii cu gând de catolicizare, cum voia papa să facă. Și atunci icoanele au dispărut de 3 ori din ramă. Ieroschimonahului Sisoe, a adunat un grup monahal pentru a sluji împreună, și în timpul Acatistului Maicii Domnului a întreat de ce dispar icoanele. Făcea rugăciuni și icoanele veneau înapoi. Dar a-ntreat "Oare de ce pleacă icoanele?". Și-a auzit glas din icoană: "Ascunde icoana, pleacă de-aici, austrieii o să-i dea foc!" Și-a doua zi s-au adus care, le-au încărcat, au încărcat toată mănăstirea, a rămas doar construcția propriu-zisă (și într-adevăr, austrieii i-au dat foc). Dar când să plece, unde să plece? Pădurea era seculară, nu era drum, căci pe-atunci pădurea nu era străbătută de oameni. Și-a-ntreat: "Unde să merg? Și-a auzit iar glas: "Vino după mine!" A ridicat icoana sus și-a luat-o pe cărare, chiar pe-aicea pe lângă mănăstire este cărarea care merge pe-acolo. Și spun oamenii că s-au tras copacii de-a dreapta și de-a stânga și și-au trecut muntele și-a dat de frontiera austro-ungară. Este poiana cealaltă dincolo de munte, o poiană ca asta, dar mai largă, mai mare. Și-acolo, s-a așezat icoana într-un copac. A desfăcut călugărul Sfântul Antimis și a făcut Sfânta Liturghie de mulțumire lui Dumnezeu pentru că a ajuns cu bine la locul unde era icoana și-a mulțumit și Maicii Domnului pentru că i-a scos de-aici, pentru că puteau să ardă cu toții. Oamenii care stăteau în corturi, lucrând la pădure, la lemne, la piatră, la var, văzând ce s-a-ntâmpat, au dat fuga la boierul Balș, ca să-i spună ce s-a întâmplat pe moșia lui. Și-a venit boierul Balș a doua zi și-a dat 600 ha de pământ mănăstirii, cuprinzând și satul Chirilu. Moara și fierăstrăul de apă care cred că și acum sunt în sat, erau ale mănăstirii. Și-a făcut mănăstirea mai mare, pe cheltuiala lui. Și-apoi, cu secularizarea, s-a redus la 200 de ha, când au venit rușii a rămas numai cu 30 ha, în '59, prin decretule de-atuncea, a rămas cu 3 ha, și prin retrocedările de-acuma, pe bază de acte, s-au recuperat vreo 20-30 ha.

Aici a fost o cruce tăiată în stâncă, din piatră masivă, care-a supraviețuit până-n 1945, când Gh. Coacăză (șofer, un comunist din ilegalitate, ateu și demonizat, contra lui Dumnezeu, că nu putea să suporte nici semnul Sfintei Cruci, nici să vadă perete de biserică - când trecea pe lângă biserică scuipa cu dispreț) și un fiu al lui au spart crucea ca să dobândească un servici pe la securitate. Îl pusese partidul și șofer la partid, dar pentru că ei s-au îmbătat de mai multe ori l-au dat afară. Și după 2-3 săptămâni de foame, s-a dus la securitate și-a spus "Tovarășe, suntem acum la putere și io mor de foame, dați-mi ceva de lucru" Și i-au spus să spargă crucea. Bucuria lor! Au spart-o. După câteva săptămâni, șeful securității, care era evreu, îi spune: "Tovarășe Coacăză, hai să trecem pe la schit". Acolo, un călugăr orb, Nicodim, pe acasă-i spunea Nichita, avea vreo 80 și ceva de ani, și venea de la pârâu, care era-n fața mănăstirii, cu un ceauș cu apă și cu un băț în mână. Mergea la chilie când l-a văzut Coacăză, care s-a repezit la el, l-a prins de barbă (că era foarte agresiv) și i-a spus: "Măi părinte, vă spânzurăm pe toți. Spune-mi exact, ce-nseamnă comunismul?" „Luptă contra lui Dumnezeu! Dar ce v-am făcut? Nu vă e teamă de Dumnezeu?" El nu știa cu

cine vorbește. *“Ce Dumnezeu? Aratămi-L și-acuma ți-L omor! Aratămi-L pe Dumnezeu, că nu este Dumnezeu!”* Și călugărul zise: *“N-ajungi tu acasă și-ai să te-ntâlnești cu Dumnezeu!”* Și ia-u dat și două lacrimi, ca unui om care n-a mai fost niciodată scuturat și amenințat, la vârsta lui și orb. Șeful securității i-a spus lui Coacăză: *“Tovarășe, hai să mergem că nu-i prea bine ce-ai făcut, n-avem timp, e târziu”*, altfel nu-l putea lua. Și când au ajuns afară de mânăstire, într-un loc unde era un cimitir, când au ajuns la jumătatea poienii, s-a răsturnat mașina și-a luat foc. L-a prins pe el de-un picior și-a ars până-n vârful capului, dar pe lungime, nu pe lățime. Era jumate fum, jumate scrum!. După juma' de oră a murit. Nimeni n-a putut să-l salveze, cine se apropia, focul îndepărta. L-a dus la Câmpulung la morgă. Acolo s-au adunat vreo 2-300 de oameni care au auzit imediat ce s-a întâmplat. Oamenii erau foarte spirituali, foarte ajutători, și când l-au văzut, s-au mirat cum a ars și ziceau: *„Uite, ăsta e cel care scuipa, care nu credea în Dumnezeu, care nu-și făcea cruce, și uite Dumnezeu cum l-a pedepsit”*. L-au îngropat cu muzică, cum se îngropau comuniștii la început. Și-așa s-a sfârșit Coacăză. De-atunci s-au mai făcut niște cruci în locul lor. Câțiva din verii lui primari, care erau tot necredincioși, au dat să spargă crucea și-au paralizat și-au murit.

A fost aici și o capelă făcută de niște credincioși din Câmpulung. O credincioasă, Rozalia, care era foarte avântată pe calea credinței și cu foarte multă râvnă, când a auzit că primarul a dat ordin unui pocăit, un miner de pe Valea Bistriței, să-i dea foc capelei (și-a ars capela), atunci a murit de supărare. Dumnezeu a vrut să se facă mânăstire. După Revoluție, s-a hotărât să se facă o cruce în cinstea eroilor. Era tot aprobat, dar s-a arătat Maica Domnului în vis, la un preot sau un oarecare Nicolae, director de școală primară, cu servicii la Botoșani, ca să facă aici biserică, cum a fost înainte vreme. A luat inițiativa și a spus oamenilor că să facă biserica. În sfârșit, mânăstirea s-a construit în 2 ani și 3 luni, foarte rapid, și biserică mare, fără nici un fel de sprijin, fără sponsori, fără nimic. Numai un director de la fabrica de mobilă ne-a donat catapeteasma, ca sculptură.

- *Am văzut o cruce când veneam încoace. Avea un citat din Corneliu Zelea Codreanu.*

- Unde? Sus pe munte?

- *Da. Pe marginea drumului.*

- Este o cruce acolo făcută de niște tineri legionari în cinstea lui Corneliu Zelea Codreanu, care a stat acolo 2-3 luni în refugiu, și locul unde-a băut el apă acolo. Este o apă bună.

- *Chiar a fost Codreanu acolo?*

- Da, a stat vreo 3 luni. E scris acolo “Izvorul lui Codreanu”.

- *A stat și aici?*

- Nu, acolo! Nu exista mânăstirea aici. Aici era numai crucea. Era o poiană.

- *Câți viețuitori sunteți aici?*

- Vreo 15. Mai pleacă 2, mai vin 3, nu toți se stabilesc. Mulți chemați, puțini aleși. Dumnezeu cheamă pe toți, dar alege numai pe cei care vor să fie aleși.

- *Fug de muncă, sau de rugăciune?*

- Dumnezeu știe. În urma unor ispite nu mai e statornic, nu mai poate să stea. În minte când eram frate prima dată am fost la mânăstirea Rarău, unde era ieroschimonahul Daniil Tudor, era foarte multă rugăciune acolo, era post și era

liniștea aceea grozavă, și toată activitatea vieții monahicești era îndreptată pentru rugăciune. Și când munceai, și când te culcai, și când te sculai, și când mâncai, și în biserică, în permanență trebuia să ai rugăciune. Și erau foarte multe ispite. Îți venea câte-un urât de-ți venea să urci în copaci și să fugi; nu știai ce-i cu tine. Și-acolo, în 3 ani de zile, 50 și ceva de călugări au venit și-au plecat. Pentru ispita asta. Jumătate di călugări, până la miezul nopții, erau cercetați de satana, și cealaltă jumătate după miezul nopții. Asta era lege. Și când ne-ntâlneam, povesteam unii la alții ce s-a întâmplat. Ne-mbărbătam unii pe alții. Venea și de 10-12 ori, și te strângea de mâini, și de gât, și de picioare, de piept.

- *Îl simțeau fizic.*

- Fizic, da! De multe ori îl vedeai și cu ochii, ca niște fantome negre care dispăreau. Odată-n biserică s-a auzit o bubuitură-n temelie, biserica s-a clătinat, și starețul a râs.

- *Ați ajuns să vă obișnuiți cu prezența lui.*

- Dar ne împărtășeam și ne spovedeam toți. Toți! Păi ce rost are să stai în mânăstire, dacă n-ai legătură cu Iisus Hristos? Și chiar în timpul săptămânii e bine. Cum spun și călugării de la Muntele Athos. Acolo se împărtășesc de 4 ori pe săptămână, de 3 ori, o dată pe săptămână obligatoriu.

- *Și cu spovedanie înainte.*

- Se spovedesc, deși ei trăiesc ca sfinții. N-au ce spovedi. Toată ziua se roagă, activitate fizică nu au, pentru că n-au unde să muncească pământul, peste tot e numai piatră. Stau în chilie, se roagă, merg la biserică. Asta-i activitatea.

- *Acatistului Rugului Aprins îl citiți?*

- Mai citim. E retipărit de părintele Cleopa de la Rarău. Are o editură. Este un om deosebit. A fost ateu și comunist, activist.

- *Și cum s-a schimbat așa... radical?*

- S-a schimbat! Nu v-a povestit viața lui? Eu nu sunt omul care să mă interesez de viața cuiva. Mi-ajung păcatele mele. Nu este bine ca omul să fie curios, că te gândești mai mult la altul, nu te mai gândești la tine niciodată, nici la păcatele tale.

- *Dar toate întoarcerile astea sunt niște minuni.*

- Ale Maicii Domnului! El s-a întors ca Sfântul Apostol Pavel, care prigonea pe Iisus Hristos. Râvna lui m-a impresionat foarte mult, și moralul și corectitudinea lui. Foarte corect, ca orice bun credincios. Acela ce umblă cu minciuni și cu făgăduințe mincinoase, acela nu mai este omul lui Dumnezeu. Satana-i mincinos, vorbește din ale lui. Omul care nu minte niciodată spune numai adevărul, pe când politicienii promit marea cu sarea Cine nu crede-n Dumnezeu, minte toată viața. Din asta trăiește. Creștinul trebuie să aibă pe Dumnezeu în față și permanent să îl ai pe Dumnezeu ca pe un supraveghetor, ca pe un coordonator al vieții. Asta e foarte greu în societate, dar totuși nu este imposibil.

- *Cine nu-l are pe Dumnezeu pe primul loc, nu-l are pe nici unul.*

- Dar nu-i așa? Cum spunea Alexandru Macedon, că-i imposibil ca imposibilul să să nu fie posibil. Nimic nu e imposibil. Mai ales pentru noi, creștinii, care-l avem pe Dumnezeu, care mergem în numele Domnului. Fiecare trebuie să facă totul în numele Domnului, căci dacă faci în numele Domnului nu poți face voia satanei. Totuși, omul cade, e ispitit, are necazuri, neputințe, căderi. Dar încontinuu să fie în legătură cu Dumnezeu. Până când te statornicești. Ca aici, la mânăstire. Vii odată, pleci, vii a doua oară. Până când ori te statornicești, ori pleci definitiv.

Alte sfaturi

- *Ținând seama de Taina Căsătoriei, în cazul în care unul dintre cei doi soți merge mai mult la biserică, se poate ruga și la modul concret, se poate să compenseze lipsa celui alt de la biserică?*

- Dacă este consens, dacă merge cu acordul și la îndemnul celui alt: "du-te tu la biserică, eu nu pot face asta sau asta..." (e bolnav sau are o neputință). Dar când cineva zice "Nu te du la biserică", și tot te duci, nu-l iartă de nici o patimă, are pedeapsă.

- *Dar dacă unul se roagă acasă, având mai puțină înclinație spre slujbe, merge rar, iar celălalt, care are mai multă, să se roage în biserică, când se dă o binecuvântare: „Trimite Doamne binecuvântarea și peste celălalt”, care stă acasă.*

- Asta este judecata lui Dumnezeu. Sigur că rugăciunea este valabilă, că Dumnezeu împarte harul pe măsura judecății Lui. Dacă cineva nu merge la biserică pentru că nu vrea, este ca un lepădat de Dumnezeu.

- *Vedeți, el are bunătate și crede, dar are bariera asta, mai merge la biserică, dar rar.*

- Trebuie forțat să meargă! Cum spune Sf. Apostol Pavel că să-l mântuiești cu forța. Iar în ceea ce privește prezența la biserică, ne spune Sfântul Apostol Petru: acel om este iertat, care nu poate merge pe picioarele lui.

- *Dar nu se smintește dacă-l forțezi?*

- Smintească-se! Doar îi dorești binele! Dar părinții care-l opresc pe copil ca să umble cu cuțitul? Se smintește copilul? El vrea să se joace cu ceva ce-i periculos. Îl oprești, nu-i dai voie. Mai bine supărarea de-acum, decât consecințele dureroase și durerea de mai târziu. Trebuie făcute însă îndemnuri, bune, frumoase, cu sfaturi, cu ceva ce îl poate atrage sufletește. Dacă omul se leagă sufletește de tine, te urmează, dacă faci barieră între tine și el, se depărtează. Dar oricum, trebuie omul să se roage, să meargă la biserică. Pot merge cu rândul, să spună "duminica asta merg eu și tu stai cu copiii sau cine știe ce faci, iar data următoare mergi tu și stau eu acasă". Dar bine ar fi să meargă toată familia. Când cineva se împotrivesc, merge forțat, e foarte bine că merge, dar acela nu prea are mare folos.

Dar se pot face *rugăciuni de întoarcere la credință*. Dumnezeu ascultă rugăciunea celui drept, așa cum spune la Sfânta Scriptură. Dacă te rogi la Dumnezeu ca cineva să se întoarcă, se întoarce, ca mama Sfântului Augustin, care s-a întors de la erezie. Totul este cu putință omului care are credință, dragoste. Rugăciunea pentru alții e și-o datorie. De ce se roagă, de exemplu, biserica pentru conducătorii țării, chiar dacă unii sunt ateii? Ca să se-ntoarcă la credință. Și rugăciunea are efect. Când a venit regele întâia oară în țară, a fost scos cu forța. Acum este invitat de conducătorii țării. Nu este o întoarcere? Rugăciunea are efect. Cu cât se roagă mai mulți oameni, cu atât rugăciunea-i mai plină, pentru că „unde sunt doi sunt și Eu”. Dar unde sunt 20-30, sau 2-300.000, sau 20 și ceva de milioane? E cu totul altceva. Când vin multe cereri, te pleci, chiar dacă nu vrei. Vox populi, vox dei. Noi, dacă ne rugăm lui Dumnezeu, El face voia noastră. Dumnezeu mai degrabă ascultă El de noi, decât noi de El!

- *Dacă unuia din soți îi place să citească mai mult din Psaltire, iar celuilalt din Proloage, sau din Evanghelie sau Acatist, e nevoie să fie de-odată rugăciunea celor doi?*

- Dacă se face împreună-i mai bine. Da dacă nu, și separat, la timpul când poate fiecare să se roage. În biserică toți se roagă odată. Dar și când se roagă separat (unu-i în grajd, altul la stână, unu-n oraș, altul în casă) Domnul primește rugăciunea fiecăruia.

Structura și cultul divin în Biserica Primară (2)

Clark Carlton

Extras din cartea lui Clark Carlton "The Way: What every protestant should know about the Orthodox Church" [Calea: Ce ar trebui să știe fiecare protestant despre Biserica Ortodoxă] - Regina Orthodox Press, Salisbury, MA.

"Paharul binecuvântării pe care noi îl binecuvântăm nu este oare împărțășirea cu Sângele lui Hristos? Pâinea pe care noi o frângem nu este oare împărțășirea cu Trupul lui Hristos? De vreme ce este o singură pâine, noi, cei mulți, un singur trup suntem, fiindcă toți dintr-o singură pâine ne împărțășim"(1. Cor. 10, 16-17)

Noul Israel

Creștinismul nu a țâșnit dintr-un vacuum, din vid. Iisus Hristos nu a întemeiat o nouă religie. Primii creștini au fost evrei și de la bun început ei au privit Biserica drept Noul Israel. Nimeni nu pune la îndoială faptul că Iudaismul este o religie liturgică. Și totuși, mulți protestanți nu reușesc sau uită să facă această legătură liturgică între Vechiul și Noul Israel.

În Noul Testament este evident că Apostolii au continuat să respecte practicile liturgice evreiești (14). Dar poate încă și mai semnificativ este faptul că scrierile pe care le-am cercetat, realizate de autori din rândul popoarelor păgâne mult timp după ce creștinii fuseseră excluși din sinagogă demonstrează și ele că serviciul și cultul creștin se bazau pe tipare evreiești.

În primul secol, evreii se rugau de șapte ori pe zi și posteau luna și joia. "Didahia" îi îndeamnă pe creștini să postească și să vegheze, dar într-un mod care să-i deosebească de evrei:

“Să nu fie posturile voastre cu cele ale fățarnicilor (15), pentru că ei postesc luna și joia, dar voi postiți miercurea și vinerea (16). Și nici nu vă rugați ca fățarnicii, ci așa cum a poruncit Domnul în Evanghelia Sa, în acest fel să vă rugați: <<Tatăl nostru ...>>. Rugați-vă, deci, de trei ori pe zi”.

Din punctul nostru de vedere, lucrul important care rezultă din acest pasaj este faptul că primii creștini, deși țineau foarte mult să se delimiteze de evreii mozaici, cu toate acestea își priveau viața și cultul religios în termenii practicii liturgice evreiești. Cu privire la Euharistie, citim:

“În Ziua Domnului, adunați-vă, frângeți pâinea și sluiți Euharistia, după ce vă ați mărturisit păcatele, pentru ca ofranda voastră să fie curată. Să nu îngăduiți ca cineva care se află în ceartă cu tovarășul lui să ia parte la adunarea voastră cât timp nu s-a împăcat, ca să nu fie jertfa voastră pângărită. Pentru aceasta este ce s-a spus de Domnul: <<În tot locul și timpul să-Mi aduceți jertfă curată, pentru că Eu sunt mare Împărat și mare este și Numele Meu între neamuri >> (17)

Să notăm cu atenție că Euharistia este considerată o “ofrandă” și o “jertfă”. Acești creștini neiuidei înțelegeau slujirea lor religioasă ca o împlinire directă a profețiilor din Vechiul Testament. Interpretarea lor este confirmată de faptul că Legea lui Moise porunca ca jertfele să nu se săvârșească decât în cortul mărturiei sau în Templul din Ierusalim și numai de preoțimea din spița lui Aaron. Doar în Biserica Creștină – Noul Israel! – este cu puțință să se aducă jertfă curată ÎN TOT LOCUL.

Așadar, Sfântul Clement vorbește despre slujirea religioasă creștină în termenii prototipului veterotestamentar. El îi avertizează pe corinteni să nu se revolte împotriva conducătorilor stabiliți, fiindcă numai cei puși în acea treaptă de Dumnezeu sunt îndrituiți să aducă jertfa altarului. Iar ei nu pot fi decât o unică Biserică și o unică ofrandă:

“Nu în orice loc, frații mei, se aduc jertfele zilnice și nici ofrandele de bună voie, sau cele pentru păcate și pentru călcarea legii, ci numai în Ierusalim. Așadar nu în orice loc se fac ofrandele, ci în fața mormântului celui sfânt, la altar, și ofranda se cercetează mai întâi de marele preot și de ceilalți slujitori, așa cum am spus deja (18). De aceea, cei ce au săvârșit ceva potrivit celor ce sunt plăcute Lui, pedeapsa morții va avea de îndurat (19). Vedeți dar, fraților, mai multă cunoștință încredințându-ni-se nouă, de mai mare primejdie ne primejduim!”

Trebuie să subliniem aici că acei creștini nu practicau ritualuri iudaice. Într-adevăr, Sfântul Ignatie a mers atât de departe încât a spus: “Este o monstruoasă să vorbești despre Iisus Hristos și să practici iudaismul” (Magnezieni 10:3).

Deci ei practicau un cult creștin, dar tiparele cultului lor se bazau pe modele ebraice (20). Sfântul Irineu de Lyon clarifică această situație. Și el interpretează versetele de la Maleahi 1: 10-11 ca o profeție despre slujirea cultică din creștinism:

“El i-a sfătuit de-asemenea pe Ucenicii Lui să-I aducă lui Dumnezeu primele roade din creaturile Lui, dar nu pentru că ar fi avut El nevoie de aceste daruri, dar ca să nu fie ele neroditoare și nemulțumitoare. A făcut El Însuși așa, atunci când a luat pâine, deci dintru cele ale firii zidite, și aducând mulțumire, a spus:

<<Acesta este Trupul Meu>>. La fel, paharul cu vin aparținând creației, din care și noi facem parte, l-a arătat a fi Sângele Său și le-a făcut a fi jertfa cea nouă a Noului Testament. Această jertfă a primit-o Biserica de la Apostoli și, în cuprinsul întregii lumi, o aduce lui Dumnezeu, care chivernisește pentru hrana noastră pârga roadelor Darurilor Sale în Noul Testament. Pentru aceasta, proorocea Maleahi: <<Nu voi primi nicidecum prinoasele aduse de mâinile voastre... În orice parte se aduc jertfe de tămâie pentru numele Meu și prinoase curate, căci mare este numele Meu între neamuri...>>. Lămurit ne arată proorocul că poporul dinainte va înceta să jertfească Domnului dar, totuși, se vor aduce jertfe curate, de vreme ce numele Său este slăvit între popoare [popoarele neiudeer]” (IV,17.4)

Referindu-se în mod specific la diferența dintre cultul divin creștin și cel iudeu, Sfântul Irineu stabilește următoarele:

“Sunt aduceri de prinoase și acolo și aici; jertfe în mijlocul Poporului Ales, jertfe în Biserică. Dar felul jertfei s-a schimbat, pentru că jertfa nu mai este adusă de robi slujitori, ci de fii. Este unul și același Domn; dar un chip propriu jertfirii de către robii slujitori, și un chip propriu jertfirii de către fii, încât chiar și prin mijloacele jertfei să se arate un semn al libertății” (IV.18:2)

Un profesor de Noul Testament, de la colegiul confesiunii din care făceam parte odinioară, a organizat participarea clasei noastre la un serviciu religios dintr-o sinagogă. Apoi ne-a trasat o comparație foarte directă între serviciul sinagogial și serviciul tipic baptist. Am fost cu toții extrem de impresionați de faptul că practicile noastre de cult își au rădăcinile în cultul iudaic.

Totuși, ceea ce nu am aflat atunci era cu mult mai important decât ceea ce ne învățaseră în ziua aceea! Profesorul nostru a neglijat să ne informeze că acest patern este cel al LITURGHIEI CUVÂNTULUI, un cadru tip comun celor mai multe tradiții din creștinism. În Apologia sa, Sfântul Justin descrie serviciul de Duminică în secolul al II-lea și arată că avea două părți de bază. În prima parte, se citește Scripturile și se interpretează prin predică, iar în a doua parte a slujbei se face Euharistia.

Liturghia Cuvântului, nu altfel decât serviciul standard baptist, este într-adevăr modelată după tipicul serviciului sinagogial. Dar slujba de Duminică- pe vremea Sfântului Justin, ca și în prezent, în Biserica Ortodoxă nu se termină și nu se termină cu Liturghia Cuvântului! Și mai trebuie să reamintim că, strict vorbind, cultul divin, SLUJIREA LUI ISRAEL, nu se săvârșește în Sinagogi! Sinagoga a apărut în perioada exilului în Babilon și ca o urmare a lui. În Legea lui Moise nu se face nici un fel de mențiune referitoare la sinagogi (21). Nici nu poate fi altfel: așa cum am arătat mai sus, singurul loc unde Israel avea voie să aducă jertfe era Templul din Ierusalim.

Documentele pe care le avem la dispoziție dovedesc cât se poate de limpede că primii creștini priveau cultul lor divin tocmai în termenii jertfei (sacrificiului cultic). Dar în situația mea de atunci, de credincios protestant, credeam că Jertfa de pe Cruce a lui Hristos a pus capăt oricărei jertfe religioase.

Prin urmare, cum putem oare împăca realitatea de necontestat a practicii din Biserica primară cu unicitatea și caracterul definitiv al lucrării lui Hristos?

Trupul Domnului nostru Iisus Hristos

Când Sfântul Ioan Botezătorul l-a zărit prima dată pe Hristos, a exclamat: *“Iată Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatul lumii!”* (Ioan 1,29). Tema are ecou în Apocalipsă (Cartea descoperirii). Apostolul Ioan vede un Miel pe tron în timp ce îngerii și bătrânii cântă *“Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea și bogăția și înțelepciunea și tăria și cinstea și slava și binecuvântarea”* (Apoc. 5.12)

Sfântul Pavel scrie că *“Hristos, Paștile nostru, s-a jertfit pentru noi”* (1 Cor. 5.7). În Epistola către Evrei citim: *“Și orice preot stă și slujește în fiecare zi și aceleași jertfe aduce de multe ori, ca unele care niciodată nu pot să înlăture păcatele. ACESTA dimpotrivă, aducând o singură jertfă pentru păcate, a șezut în vecii vecilor de-a dreapta lui Dumnezeu, și așteaptă până ce vrăjmașii Lui vor fi puși așternut picioarelor Lui.”* (Evrei, 10, 11-13)

Deci Iisus Hristos este Mielul nostru Pascal ucis (= jertfit) pentru mântuirea lumii (22). Mai mult: jertfa Lui este desăvârșită și nu poate fi repetată niciodată. Nu încapă nici un fel de îndoială că Răstignirea lui Hristos este punctul culminant al întregii istorii omenești. Însă, în protestantism există tendința de a LIMITA Crucea lui Hristos la un punct precis al istoriei. Faptul că jertfa lui Hristos este irepetabilă se ia în sensul că poate fi doar rememorată ca un eveniment din trecut. Concluzia protestanților este că Cina Domnului ar fi doar o “comemorare” – un act de reamintire pur psihologic (23).

Absolut evident, nu așa vedea lucrurile Biserica primară. Ca să începem cu aceasta, cuvântul grecesc pentru reamintire – *“Aceasta să faceți spre pomenirea Mea”* (1 Cor 11, 24) – are o conotație activă (24). El implică mai mult decât actul psihic al reamintirii și anume: implică reprezentarea – relatare a evenimentului rememorat:

“Din moment ce Biserica este înțeleasă ca fiind Templul lui Dumnezeu, iar membrii ei pietre vii și o preoție sfântă, euharistia devine o mâncare jertfelnică – jertfelnică în sensul că este mijlocul angajării întru jertfa lui Hristos și al împărtășirii din această jertfă. Toate acestea implicit prezente în cuvintele <<faceți aceasta spre pomenirea mea>>, deși traducerea “pomenire” sau “reamintire” exprimă insuficient ideea subînțeleasă la bază – “pomenirea” aceasta înseamnă neapărat amintirea mentală a ceva absent, dar din perspectiva biblică, termenul are mai curând sensul rechemării, a face să fie iar prezent ceva din trecut, astfel încât să redevină operativ, eficace, prin efectele sale aici și acum. Ofranda euharistică din Biserică este identificată cu aducerea ca jertfă a lui Hristos, dar nu în sensul că sacrificiul în sine este repetat, ci acela că lucrarea euharistică este rechemarea sau re-prezentarea jertfei Lui celei desăvârșite; tocmai deoarece jertfa este prezentă, actuală și lucrătoare – operativă prin efectele ei” (25)

Deci, Euharistia este o participare activă, aici și acum, la unica și irepetabilă Jertfă adusă de Hristos pe Golgota. Mai mult decât un simplu act de aducere aminte, el este un act de veritabilă comuniune cu Hristos:

“Paharul binecuvântării, pe care-l binecuvântăm, nu este, oare, împărtășirea cu Sângele lui Hristos? Pâinea pe care o frângem nu este oare împărtășirea cu trupul lui Hristos? Ca o pâine, un trup suntem cu mulți; căci toți ne împărtășim dintr-o pâine.” (1 Cor. 10, 16-17)

În Epistolele sale, Sfântul Ignatie își dă toată osteneala să combată afirmațiile dochetiştilor, care susțineau că doar în

aparență ar fi luat trup de carne Cuvântul

lui Dumnezeu și nu în realitate. Oamenii aceia considerându-se mai spiritualizați decât restul Bisericii se abțineau de la participarea la slujbele divine ale Bisericii. Dar ceea ce este deosebit de important este motivul pentru care nu lua parte la Euharistie:

“Ei se abțin de la Euharistie și rugăciune, pentru că nu mărturisesc despre Euharistie că este Trupul Domnului nostru Iisus Hristos; care a suferit pentru păcatele noastre, pe Care L-a înviat Tatăl întru bunătatea Sa” (Smirneni 7)

În Biserica primară, singurii oameni care au negat că Sfânta Euharistie este cu adevărat Trupul și Sângele lui Hristos au fost, așadar, cei ce negau și un alt fapt: Cuvântul s-a făcut cu adevărat om. În ochii Părinților Bisericii primare este o corelare directă și imposibil de rupt între învățătura despre Întrupare și Prezența Reală a lui Hristos în Sfânta Euharistie. A nega pe una, înseamnă a nega și pe cealaltă.

Și Sfântul Justin, scriind împăratului roman, face o legătură explicită între Euharistie și Întrupare. **Exact la fel cum s-a făcut om Cuvântul lui Dumnezeu prin Întrupare, tot așa pâinea și vinul devin Trupul și Sângele lui Hristos în Sfânta Împărtășanie:**

“Iar această mâncare o numim între noi Împărtășanie (Euharistie, Sfânta Cuminecătură) și nu li se îngăduie să aibă părtașie la ea decât celor ce cred că cele predicate sunt adevărate și au fost spălați în baia care este spre iertarea păcatelor și întru nașterea din nou (26) și care trăiește așa cum a bineplăcut lui Hristos. Pentru că nu ca pe o pâine obișnuită și o băutură obișnuită le privim noi pe acestea, ci în chipul în care Iisus Hristos, Mântuitorul nostru, S-a făcut Trup prin Cuvântul lui Dumnezeu și a luat carne și sânge pentru mântuirea noastră, tot așa am fost noi învățați că mâncarea peste care s-a adus binecuvântarea prin rugăciunea Cuvântului Său și prin care se hrănește trupul și sângele nostru, după pfacerea ei, este Trupul și Sângele aceluia Iisus care trup S-a făcut”

Sfântul Irineu este chiar mai detaliat referitor la relația Euharistiei cu Întruparea. Ținta lui principală în *“Împotriva ereziilor”* este gnosticismul. Printre altele, gnosticismul profesa doctrina că Dumnezeu Vechiului Testament și Dumnezeu lui Hristos ar fi Doi Dumnezei diferiți. Mai mult, ei disprețuiau pe față Creația, declarând că materia nu poate fi un vehicul potrivit pentru spirit. Iată de ce s-a străduit Irineu să afirme atât bunătatea intrinsecă a creației lui Dumnezeu, cât și realitatea concretă a Întrupării:

“Noi suntem mădularele Lui și suntem hrăniți pe căile și cu mijloacele prezente în zidirea Sa și El Însuși chivernisește cele create de El pentru noi <<făcând să răsară Soarele și să cadă ploaia după voia Sa>>(Matei 5, 45). De aceea, băutura, care este o parte a creației Sale, El a declarat-o a fi propriul Său Sânge; și cu ea îmbogățește sângele nostru. Iar despre pâine, care vine tot din zidirea Sa, El a spus că este propriul Său Trup; și cu el hrănește trupul nostru. Așadar, ori de câte ori paharul pe care-l bea omul și pâinea pe care o coace el prin acest Cuvânt al lui Dumnezeu, Euharistia (= Cuminecătura) se face Trupul lui Hristos și prin aceste materii substanța cărnii noastre primește hrană și susținere. Cum de mai pot ei atunci să pretindă că trupul nu este în stare să primească harul lui Dumnezeu, adică viața veșnică, din moment ce carnea este hrănită cu Trupul și Sângele Domnului și este mădular al Lui?!” (V, 2, 3)

Am arătat mai sus că, în secolul al doilea, dochetiștii împotriva cărora vorbea Sfântul Ignatie, absentau de la Euharistie pentru că nu credeau că ea este Trupul și

Sângele lui Hristos. Erau și eretici, dar măcar erau consecvenți. Dar, după spusele lui Irineu, gnosticii nu aveau consistență. Ei considerau creația rea și negau că Hristos a suferit și a murit cu adevărat, dar confirmau aparența unei participări la cultul Bisericii. Irineu a sesizat acut discrepanța dintre teologia și practica lor:

“Din nou, cum de pot ei spune că trupul se descompune și nu are părtășie la viață, dacă văd că e hrănit cu Trupul și Sângele Domnului? Fie să-și schimbe ideile, fie să se abțină de la a mai aduce jertfa de care vorbim. Concepțiile noastre sunt conforme cu Sfânta Euharistie, iar Euharistia le confirmă. Noi îi oferim cele ce sunt ale Lui, arătând în mod potrivit comuniunea și unitatea cărnii și a spiritului. Pentru că așa cum și pâinea, care vine de pe pământ, primește invocarea lui Dumnezeu, și nu mai este pâine obișnuită ci Euharistie (Sfânta Împărtășanie), constând din două lucruri, unul pământesc și altul ceresc, tot așa trupurile noastre, după ce s-au împărtășit cu Sfânta Euharistie, nu mai sunt stricătioase, având nădejdea învierii de veci» (IV, 18, 5)

Două aspecte din acest citat sunt de o importanță crucială pentru prezentul studiu. În primul rând, Sfântul Irineu declară clar: *“concepția noastră este în conformitate cu Euharistia, iar Euharistia confirmă concepția noastră”*. Cu alte cuvinte, teologia lui se află în acord cu lucrarea cultică și viața Bisericii, iar cultul divin și viața Bisericii adevăresc deplinul adevăr al teologiei lui (27).

Este și acesta un exemplu pentru modul în care Părinții Bisericii primare făceau apel la trăirea Bisericii – tradiția, viața Bisericii – pentru a rezolva disputele teologice. Chiar în “Împotriva Ereziilor”, Irineu ne vorbește despre relația dintre Scriptură și Tradiție. El o spune că atunci când gnosticii se văd infirmați cu argumente din Scripturi, ei proclamă că este ceva greșit în Scripturi și se referă la propria lor tradiție care, susțin ei, a fost transmisă în secret (III 2,1).

Acestei tradiții secrete, Sfântul Irineu îi opune predania încredințată de Apostoli și prezentată public de episcopii Bisericii (28). Pentru Irineu, succesiunea Apostolică nu este numai o cale de a asigura o conducere validă a Bisericii, ci și o garanție publică pentru autenticitatea învățaturii Bisericii:

“În toate bisericile, așadar, stă în puterea oricui dorește să afle adevărul, să vadă tradiția limpede a Apostolilor prezentă în întreaga lume; și noi ne aflăm în situația de a ne bizui pe cei pe care Apostolii i-au înscăunat episcopi în biserici și succesiunea acestora până în ceasul de acum; cei care vin nu au învățat pe alții și nici nu au cunoscut nimic de felul celor pe care le născocesc ereticii ca într-un delir. Fiindcă de ce ar fi deținut Apostolii niște mistere ascunse pe care nu le-ar fi împărtășit decât în secret și personal celor “perfecti”, atunci ei le-ar fi transmis cu prioritate tocmai celor cărora le încredințau grija și paza Bisericii!” (III,3,1)

Fără îndoială, este foarte dificil pentru protestanți să înțeleagă de ce Părinții Bisericii primare puneau un accent atât de apăsător pe tradiție în general și pe cultul divin în special. Noi, protestanții, am fost obișnuiți să judecăm așa: facem “x” pentru că credem “y”. De aceea poate să fie destul de deconcertant (descumpănitor) să auzi pe cineva declarând exact pe dos: noi credem “y” pentru că facem “x”. Este tocmai ceea ce spune Sfântul Irineu!

Aceasta ne conduce la cel de-al doilea aspect remarcabil din argumentația Sfântului Irineu: “*așadar, trupurile noastre nu mai sunt stricătioase, având nădejdea învierii de veci*”. Pentru Irineu, ca și pentru alți Părinți din secolul al II-lea, dar și pentru creștinii ortodocși din ziua de azi [și din totdeauna – n. tr.]. Euharistia este o comuniune reală cu Hristos. Este însăși participarea noastră la omenitatea Lui dumnezească!

Cauza pentru care Sfântul Irineu este în stare să interpreteze Scripturile bazându-se pe modul în care se săvârșea cultul divin în secolul al II-lea constă în situația că cele descrise în Biblie sunt trăite, experimentate în mod direct în viața Bisericii. Scripturile mărturisesc despre Hristos, iar Biserica este viața în Hristos.

Sfântul Ignatie scrie Bisericii din Filadelfia: “*Aud pe unii spunând <<Dacă nu găsec asta în arhive (în cele date spre păstrare), nu o voi crede nici din Evanghelie>>. Iar când am răspuns: <<Se află scris în Scripturi>>, ei mi-au replicat: <<Rămâne de dovedit>>. Dar în ceea ce mă privește, Iisus Hristos este dovada, precum și de neatinse dovezi sunt Crucea Sa, Moartea și Învierea și credința prin El*” (Filadelfieni , 8).

Sfinții Ignatie și Irineu au înțeles clar că disputele în jurul interpretării Scripturilor sunt ceva minor. Ei pot interpreta Scripturile corect nu pentru că ar fi mai inteligenți decât alții, ci pentru că prin Biserică și în Biserică ei au adevărata unire cu Hristos.

Biserica nu este o adunare de indivizi rezultând din voința lor proprie pentru că întâmplător, au credințe comune despre Dumnezeu! Ea este Trupul mistic al lui Hristos, continua Sa prezență în lume (29).

(din *The Christian Activist*, vol 12, 1998) (traducător: Valentin Moga)

NOTE

14) F.A. 2, 42 și 20, 16

15) Se referă la iudei, la farisei.

16) În prezent, în Biserica Ortodoxă, Miercuri și Vineri sunt zile de post.

17) Maleahi 1, 11-17

18) În momentul scrierii acestora (pe la anul 96), templul de la Ierusalim era demult distrus de romani. Este deci evident că deși Sfântul Clement vorbește în termenii cultului veterotestamentar, el se referă de fapt la Biserica Creștină.

19) În V.T., Karoh și tovarășii lui au tămâiat înaintea Domnului, neținând seama că încălcău poruncile date de Dumnezeu lui Moise. Pe unii i-a înghițit pământul, pe alții i-a ars foc din cer. (Numeri 16)

20) A devenit popular printre unii protestanți să săvârșească ritualul pesahului iudeu, Sederul! Biserica primară ar fi considerat așa ceva drept un ACT DE APOSTAZIE (lepădare de Hristos)! Hristos, și numai Hristos este Paștele!

21) Scopul sinagogii este în principal unul educativ. În mod asemănător, scopul pe care și-l propune Liturgia Cuvântului este acela de a instrui pe creștini și pe catehumeni în credință, pentru a participa bine pregătiți la Sfânta Evanghelie.

22) Cf. cronologiei Sfântului Ioan, pesahul era sâmbătă. Deci sederul ar fi trebuit să aibă loc vineri noaptea. Aceasta înseamnă că Hristos a murit în perioade de timp în care se jerea mielul de pesah.

23) Aceasta este poziția celor ce urmează teologia reformatorului elvețian Ulrich Zuringli.

24) αναμνησις

25) J. G. Davies, *The Early Christian Church* (Baker Book, 1980).

26) Adică botezul.

27) Ce s-ar întâmpla dacă am insista pe lângă protestanții zilelor noastre să ne demonstreze continuitatea dintre teologia profesată de ei și modul în care slujesc ei cultul divin? Dacă în Biserica primară credința în Prezența Reală a lui Hristos în Euharistie implica doctrina Întrupării (adică învățătura că în Hristos, Dumnezeu s-a făcut cu adevărat Om), atunci care este implicația logică, consecință directă a concepției lui Zwingli că Euharistia nu este cu adevărat Trupul lui Hristos?...

= continuare la pag. 19 =

Iisus Hristos – Lumina lumii

și

Iluminismul

P.S. Gorie Gheorghiu

(meditație duhovnicească cu ocazia Crăciunului)

*“După ce putem identifica exact momentul în care
noaptea pleacă
Iar ziua sosește?
Când răsare soarele? Nu!
Când putem distinge de departe oaia de lup? Nu!
Când putem distinge măslinul de brusture? Nu!
Atunci când, privind chipul oricărui om, tu îl vezi pe cel al
fratelui tău!
Dacă nu reușești să faci aceasta, indiferent ce oră e și câtă
Lumină,
Este o noapte profundă...”*
(parabolă rabinică)

În această mare zi de praznic, m-am gândit să medităm puțin asupra Mântuitorului Hristos lăca lumină “*ce vine în lume spre luminarea oamenilor*”, lumină ce dă sens istoriei și valoare oricărui demers civilizator al omului. Decenii întregi, de-a lungul tuturor anilor de comunism ateu în România, formația culturală a tuturor românilor era fundamentată pe principiul potrivit căruia creștinismul este obscurantist, retrograd, aducător de întuneric, iar ***credița în Iisus Hristos cel născut în ieslea cea umilă, ar ține de întunericul neștiinței, ar fi expresia unei sub-culturi***, ce fascinează doar “*gloata*” lipsită de carte. Omul luminat, înțelept și vizionar, “*omul cel nou*” născut de ideologia comunistă nu ar avea ce face cu această realitate.

Toate aceste idei au ajuns de fapt la noi târziu, din Apus, după ce mai întâi au zguduit conștiințele oamenilor de acolo și le-au modelat lor destinele, astfel încât Apusul s-a putut lăuda ulterior că a trăit un “*secol al luminilor*”. Secolul al XVIII-lea este cunoscut în istoria culturii și a civilizației ca secolul iluminismului; potrivit acestuia, ***singură rațiunea umană, mintea omului, poate aduce lumina***, fiind refuzată din start orice altă lumină care nu venea din el însuși, fiind negată lumina Revelației divine, pentru că învățătura creștină declara că ***lumina înțelegerii autentice a adevărului nu este doar un produs al omului, ci rod al mesajului trimis de Dumnezeu oamenilor***.

Mântuitorul Iisus Hristos a cărui coborâre în istorie o sărbătorim cu toții acum, a declarat de mai multe ori pe pământ că El este “*Lumina lumii*”. Aceasta a făcut-o tocmai pentru că știa că ***umanitatea prin ea însăși, doar prin propriile ei eforturi intelectuale, nu poate ajunge la cunoașterea lui Dumnezeu*** și nici la intuirea scopului vieții noastre pe acest pământ. Dacă umanitatea ar fi fost capabilă de o astfel de realizare, rațiunile

venirii în lume a Mântuitorului Hristos ar fi fost mai puține cu una; dar Dumnezeu știa că dezlegarea misterului uman al existenței, descoperirea sensului adânc a tot ceea ce există și cunoașterea reală a Lui, se pot realiza doar dacă El Însuși Se coboară la om. Deosebit de expresiv este exprimat acest adevăr într-una din scrierile lui S. Beda.

Astfel, se spune că în momentul în care era în desfășurare convertirea scoțienilor, unii din conducătorii acestui popor s-a adresat supușilor săi, pentru a decide împreună cu aceștia dacă vor accepta sau nu creștinismul, în urma predicii Sfântului Patriciu. El le-a spus: “Religia noastră din bătrâni, ne oferă mulțumirea și liniștea pe care le are un țaran stând în odaia sa bine încălzită și luminată de focul din vatră; deasupra casei însă, trec nebăgate în seamă păsări care vin din întuneric și în același întuneric se întorc. Noi, precum aceste păsări, nu știm de unde venim și unde mergem. Dacă această religie ne-o spune, să fie binecuvântată. Dar cine ne oferă garanția că dincolo de această viață vom mai găsi lumină și căldură?” Atunci le-a răspuns Sfântul Patriciu: “Dacă-l veți primi pe Duhul cel Sfânt, veți avea perpetuu cu voi o lumină care nu se stinge niciodată și o căldură care vă va încălzi în veci!” Auzind aceasta, s-au convertit, acceptând botezul.

Acești oameni sărmani – în simplitatea lor – aveau conștiința insuficienței religiei lor, precum și a faptului că, pentru a înțelege sensul acestei lumi, avem nevoie de o revelație care să ne vină de dincolo de lume. Și au înțeles pe deasupra că, pentru a accepta această revelație, avem nevoie de o garanție. Garanția oferită era o prezență divină între oameni, Duhul Sfânt Însuși, care va oferi lumină și căldură sufletului. Mai înainte însă de a veni Duhul cel Sfânt, **Mântuitorul a fost Cel care a coborât în istorie sub chip uman.**

El a făcut aceasta și a descoperit omului un adevăr fundamental: că **rațiune trebuie conjugată cu inima** dacă vrem să ajungem să descifrăm “esența” existenței noastre pământești. Rațiunea autonomă este rece și ea are nevoie de căldura inimii pentru a conduce pe om spre un destin etern fericit. “Lumină pentru rațiune este inima” ne spuneau părinții deșertului, care se osteneau o viață întreagă să coboare mintea în inimă, și trăiau în pustie, desfătări sufletești la care nu aveau acces împărații din lume care aveau la picioarele lor imperii.

Mintea omului este și ea un dar al lui Dumnezeu, dar această minte este într-o foarte mare măsură întunecată de păcat. Ca atare, nu ne putem încrede numai în această lumină a minții, care are atâtea umbre. Când a apărut iluminismul, el a fost îmbrățișat cu multă căldură de către intelectualitate, în special în Franța. Intelectualitatea era exersată în folosirea intelectului, dar nu știa (sau ignora faptul) că intelectul autonom, desprins de inimă poate deveni inuman și chiar criminal.

Oamenii au crezut că opțiunea lor numai pentru rațiune este o mare descoperire, că aceasta este unica lumină a omului pe pământ și că pe această cale a cultivării rațiunii vor reuși a crea o lume mai bună și mai dreaptă. Istoria a demonstrat însă că nu este așa; mintea de una singură nu reușește a face ordine în viața omului. Aceasta o vor demonstra sutele de mii de capete tăiate în timpul Revoluției franceze și toate crimele ulterioare ale umanității, făcute în numele rațiunii. **Dumnezeul cel adevărat a fost substituit de o zeiță păgână**, care pretindea un tribut nemilos, pe care oamenii au fost dispuși să-l plătească. Vocația criminală a acestei zeițe, o va demonstra, de asemenea, succesiunea celor două războaie mondiale cu toate crimele inumane prilejuite de acestea.

Iluminist era și Împăratul Iosif I, fiul Mariei Tereza, care, în ciuda

pretențiilor sale de cultură iluministă, când a avut loc în Ardeal *Răscoala lui Horea, Cloșca și Crișan*, ce a încercat să aducă puțină lumină și în viața bietului țaran român, a înecat-o cu cruzime în sânge. S-a dovedit astfel, la un prim contact al poporului nostru cu “lumina” propusă de Occident, că aceasta nu era ceea ce se așteptau oamenii să fie.

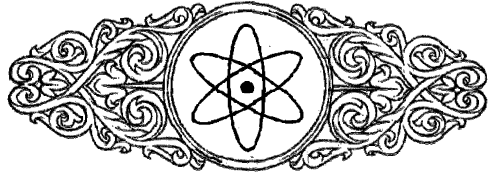
Din nefericire, cultura românească a ajuns repede să fie dominată sufocant de iluminismul ateu. Începând cu generația de după 1848, intelectualitatea română s-a format în Occident, s-a adăpat din cultura iluministă atee, și nu a știut a o acomoda la realitățile noastre orientale ortodoxe. De aceea ***cultura românească cunoaște o fractură de proporții*** marcată de secolul al XIX-lea; ***cultura de până acum***, o cultură creștină, dinamizată de mesajul Evangheliei, cultura “vechilor cazanii” a lui Antim Ivireanul și a lui Veniamin Costachi, ***iar ulterior***, cultura secolului XX, aproape completamente indiferentă la Dumnezeu și la acțiunea Lui din istorie.

Trăim într-o epocă foarte frământată. Toată civilizația noastră modernă, atât de extraordinară, nu l-a făcut pe om mai fericit; chiar imperiul uluitor al bunăstării materiale instaurat în Occident, nu a făcut viața omului mai fericită, ci doar mai complicată. Oamenii care îl populează nu beneficiază și de o “bunăstare” spirituală, pe care doar adeziunea la mesajul Mântuitorului o poate oferi. Aceasta nu înseamnă – desigur – că trebuie să negăm valoarea procesului tehnic și științific pe care le-a realizat umanitatea grație rațiunii, ci doar să conștientizăm faptul că ***din lumea noastră lipsește ceva, lipsește ceva care pare a fi esențial*** întrucât absența acestuia ne frustrează de adevărata fericire. Ne lipsește lumina cea adevărată!

Lumea noastră contemporană, în pofida nașterii Mântuitorului, trăiește atâtea puncte de vedere ca și când Acesta nu s-ar fi născut. ***Lumea de azi acționează de cele mai multe ori ca și când Dumnezeu nu ar exista. Oamenii de astăzi socotesc drept lumină adevărată eliberarea de orice lege morală pe care Dumnezeu a pus-o în lume și fug în mod instinctiv de Hristos ca de ceva care le pune în primejdie libertatea. Opțiunea lor nu face altceva decât să reactualizeze atitudinea contemporanilor Mântuitorului despre care evanghelistul Ioan spune că l-au respins pe Mântuitor deoarece “au iubit mai mult întunericul decât lumina”.***

În această zi de mareț praznic doresc să pun la inima dumneavoastră această învățătură: Iisus Hristos, Cel născut în modesta peșteră din Betleem, este lumina cea adevărată a oamenilor, Cel care ne poate încălzi inimile și lumina cugetele pentru a acționa spre adevăratul bine al nostru, al semenilor și al societății întregi. Rațiunea autonomă este debusolată și, lipsită de suflul fierbinte al inimii, nu poate să ne lumineze cărarea spre fericirea pe care am obosit tot căutând-o. Lui Hristos deci, ne adresăm prin mijlocirea Sfântului Arhidiacon Ștefan, întâiul Mucenic creștin, să ne încălzească inima, spre a găsi calea pe care El dorește să mergem, spre a ne lumina destinul spre izvoarele limpezi ale adevăratei fericiri și realizări de sine, pentru a ne întâlni cu toții în paradisul cel ceresc, cetate a tuturor sfinților, în care pururi inimile ne vor fi încălzite de Duhul cel Sfânt și unde rațiunea nu va mai pribegi ruptă de inimă, ci își va găsi adevăratul ei sălaș, hotărât de Creator de la creația lumii. Amin.

din “Meditații duhovnicești la sfârșit de modernitate”

Oare nu-i păcat să fumezi?

Protoș. Nicodim Măndiță

Mulți oameni, atât simpli cât și învățați, susțin că nu este păcat a fuma tutun; și că nu este păcat a preface banii care se dau pe țigări, în scrum și fum. Vai ce vremuri și ce oameni am ajuns să vedem! Vai cum ne robim noi oameni și ...unei buruieni pline de otravă și putoare și apoi mai susținem că e bine așa! Că suntem creștini, urmași ai Domnului Iisus Hristos! Preasfântul Dumnezeu a rânduit ca ceea ce ne prisosește din ceea ce câștigăm peste cheltuielile existenței zilnice, să fie întrebuințat pentru ajutorarea Sfintelor Biserici, a infirmilor, a lipsiților, a orfanilor și văduvelor sărace, iar nu să dăm acest prisos pe tămâia necuratului. A arunca banii pe ceea ce ne vatămă pe noi și nu folosește nici pentru alții, este un păcat greu. Lipsiții strigă la noi să le dăm milostenie, ca să-și poată duce viața amărâtă, ca săracul Lazăr din poarta bogatului nemilostiv, și noi ne închidem urechile și inima, zicând că nu avem bani pentru săraci. Dar pentru tămâia diavolului avem!!!

Oare nu este și tutunul un astfel de idol demonicesc? Între toate viețuitoarele pământului omul este singurul care înghite și scoate fum pe gură și pe nas. Toată ziua îi vezi pe unii cu țigara aprinsă, ca să facă să scoată fum. Ba unii se scoală și noaptea să-și afume buzele, gura și nasul. Mulți își pierd vremea cu idolul acesta, slujindu-i: dimineața, seara, înainte și după masă și peste zi, în loc de a se ruga lui Dumnezeu după datorie. Ei bine, judece oricine dacă se poate o mai mare nebunie ca asta!? Dacă ați avea un cocoș, un pisoi, un câine, un bou, un cal, ori altă vietate scoțând fum pe nas, ați crede că nu-i lucru curat? Așa-i că v-ați face cruce, ca de ucigă-l toaca? Și totuși, ce n-am văzut niciodată la dobitoacele cele fără de minte ale pământului, vedem la oameni! Oamenii de toate vârstele, sexele și ramurile societății omenești, localuri publice, pe drumuri, prin țărini, pe dealuri, prin câmpii și prin munți, pe ape și în văzduh și aproape în orice vreme și-n orice loc, delectându-se cu idolul acesta al tămâiei lui ucigă-l Sfânta Cruce. Omul pățimaș, chiar purtător de nume creștinesc, jertfește idolului fumatului de mii de ori mai mult, decât a tămâia lui Dumnezeu Celui viu (Mal. 1, 11; Apoc. 5, 8; Lc. 1, 8-11; Mt. 2, 11), Care ne-a creat, ne ține și se îngrijește de noi cu toate cele trebuincioase. Iată cum majoritatea creștinilor de formă, slujesc acestui idol de mii de ori mai mult decât lui Dumnezeu. Jumătate din venitul țării îl dăm pe gât și pe fum, slujind idolului beției și idolului fumatului! Glumă e asta?

Și idolul acesta ne tiranisește, iar noi îi slujim, chiar și cu jertfe, mai mult decât Sfintei Biserici, mireasa Domnului nostru Iisus Hristos și îl iubim mai mult decât pe săraci, infirmi, orbi și alții, care sunt frații Domnului, precum ne adeverește El Însuși, în Dumnezeieștile Scripturi și Evanghelii (Mt. 25, 31 – 46). De aici se poate vedea destul de clar, ce idol iubit ne-am făcut noi oamenii, până chiar și din buruiana tutunului, căreia mulți îi jertfesc și îi slujesc, chiar mai mult decât Preasfântului Dumnezeu, căruia îi datorăm toate, până și viața noastră.

Acestea fiind adevărul, slujitorii „idolului tutun” săvârșesc patru păcate mari, înfricoșate, din care se nasc apoi altele:

1. Se fac vinovați înaintea lui Dumnezeu de păcatul risipei, aruncând banii care li s-au dat de către Dumnezeu, pentru ceea ce nu ține de foame, nici de sete, nici de cald iarna, nici de răcoare vara. *„Pentru ce cheltuiți argintul vostru, pentru ceea ce nu vă hrănește? De ce vă dați câștigul muncii voastre pentru ceva ce nu vă satură?”* (Is. 55, 2).
2. Se fac vinovați înaintea lui Dumnezeu de păcatul sinuciderii, pentru că prin otrava nicotinei din tutun, treptat – treptat, își distrug sănătatea și își scurtează viața lor și a semenilor lor care îi imită, pogorându-se înainte de vreme în mormânt și în iad, dacă mor nepocăiți, adică negrijiți suflatește după rânduiala Sfintei Biserici Ortodoxe. *„Omul tare va fi ca un câlți și lucrarea lui ca o scânteie; amândoi vor arde împreună și nimeni nu-i va stinge”* (Is. 1, 31).
3. Se fac vinovați de păcatul spurcării sau profanării trupului lor, care formează Biserica lui Dumnezeu celui viu, pentru că locuiește Duhul lui Dumnezeu într-însul, făcându-l astfel, prin patima fumatului de tutun, sinagogă a Satanei (Apc. 2, 9). *„Iată, stau la ușă și bat; dacă va auzi cineva glasul Meu și-mi va deschide ușa, voi intra la el și voi cina cu el și cu Mine”* (Apc. 3, 20). *„Dacă mă iubește cineva pe Mine, va păzi cuvântului Meu și Tatăl Meu îl va iubi pe el și la el vom veni și locaș la dânsul vom face”* (Ioan 14, 23). *„Au nu știți că sunteți casa lui Dumnezeu și Duhul lui Dumnezeu locuiește întru voi? De va strica cineva casa lui Dumnezeu, strica-l-va pe acela Dumnezeu; căci casa lui Dumnezeu Sfântă este care sunteți voi”* (1 Cor. 3, 16 – 17).
4. Se fac vinovați de păcatul defăimării Duhului Sfânt care locuiește într-înșii, care cu fumul acestei tămâi diavolești, este alungat, precum stuparul alungă cu fum albinele pentru a le lua mierea. Duhul Sfânt cel lucrător a tot binele fiind alungat, satan intră astfel în sufletul lui ca stăpân, și îl tiranisește ca pe cel pătimăș, în felurite forme (1 Cor. 3, 17; 6, 19 – 20; Ioan 14, 23; Mt. 12, 43 – 45; Lc. 24, 26; Ioan 5, 14; Evr. 6, 4 – 6; 10, 26 – 31; 2 Petru 2) pentru aceasta, precum se scrie în cartea celor 24 Vămi ale Văzduhului, sufletele idolo-slujitorilor fumători se prăbușesc în iad la vama a 23-a.

Slujitorii acestui idol, care sunt mai săraci de bani, sunt aruncați de idolul acesta în prăpastia învrăjbirii casei. Tulburați de grozăvia acestei idolo-slujiri, ei muștră, ceartă, ocărăsc, bat și își schinguiesc femeia și copiii, ca, din pământ din iarbă verde, să-i scoată și să-i aducă tămâia satanei, idolul nedespărțit și mult mai iubit decât soția, copiii, binevoitorii săi, ba chiar și decât Dumnezeu? Să mai

zică unii că fumatul nu-i lucrul diavolului! Cine nu știe că fumatul e un nărav rău, un lucru neplăcut lui Dumnezeu? Oricine știe până și copii mici care aud cuvântul lui Dumnezeu și se ostenesc ca să-l păzească pe el pentru a deveni fericiți.

„*Tot cel ce știe a face binele și nu-l face, păcătuiește*”, zice Dumnezeiasca Scriptură (Iac. 4, 17; Lc. 12, 47; Ioan 9, 41; 15, 22; Rom 1, 21 – 22, 32; 2, 17 – 34).

Noi creștinii, înfiați lui Dumnezeu prin a doua naștere, din apă și din Duh, dacă vrem a ne mântui sufletele, suntem supărați adeseori de diavolii care vor să ne scoată din slobozirea lui Dumnezeu (Iov 1, 6 – 22; 2 Cor. 12, 7), ispițiți (2 Împ. 24; 1 Paral 21; 1 Cor. 7, 5; 1 Tes. 3, 5), și prigoniiți (Lc. 22, 31; 1 Petru 5, 8; Apc. 2, 10); dar trebuie să ne împotrivim (Iac. 4, 7; 1 Petru 5, 9) înarmându-ne împotriva lor cu armele lui Dumnezeu și făcând rugăciuni fierbinți către Tatăl nostru Cel ceresc, ca să ne scape de bătăliile satanei (Mt. 6, 13; Ioan 17, 15; Lc. 11, 4) și astfel, cu ajutorul Dumnezeiesc vom ieși biruitori (Rom. 16, 20) asupra duhurilor răutății (Efs. 6, 10 – 20).

Tot cel ce păcătuiește este de la diavolul, pentru că diavolul păcătuiește dintru început și Fiul lui Dumnezeu s-a arătat nouă, ca să strice lucrurile diavolului (1 Ioan 3, 8). Cunoscând acestea, noi creștinii botezați și îmbrăcați în Domnul nostru Iisus Hristos (Gal. 1, 27), să luptăm din răsuputeri pentru a scoate din mijlocul nostru, pe lângă celelalte păcate care ne rănesc sufletele, și pe acest „idol al fumatului de tutun”. Să luptăm și contra acestui păcat cu care mulți creștini nebagători de seamă, de darul ce ni s-a dat de la Dumnezeu (Neemia 9, 20), prin Sfântul Botez și Sfânta Spovedanie (Mt. 10; 16, 18 – 19); Ioan 15, 15 – 16; 20, 21 – 23; F. Ap. 2; 6, 8- 15; 14, 23), se fălesc și se îngâmfă, fumând în orice vreme și loc, ba și în sfintele curți ale lui Dumnezeu și uneori chiar și în ușile Sfintelor Biserici ale Dumnezeului celui viu (F. Ap. 28, 10 – 22; Ieș. 25, 8; 40).

Aceasta este o obrăznicie grozavă împotriva lui Dumnezeu și profanare a sfintelor curți (Ieș. 27, 9 – 19; 38, 9 – 20) și ale Bisericilor lui Dumnezeu (Lev. 10, 1 – 7; 2 Paral. 26, 16 – 21), pe care pas cu pas o urmărește pedeapsa celui Preaînalt. Să ne păzim, iubiiților, de această idolatrie, care în loc de folos aduce împătrită și încă mai multă ruină, pătimișilor fumători. (din „*Fumatul este un păcat?* - Protos. Nicodim Mândiță)

Tutunul

triumful prostiei

Printre marile prostii umane se numără și fumatul. Nici un animal nu consumă o plantă otrăvitoare, din instinct de conservare sădit de la Dumnezeu în animal. Omul, însă, având libertate nemărginită, consumă și această plantă extrem de otrăvitoare, prin amăgirea satanică. Un gram de nicotină omoară un cal. Desigur, fumatul este o invenție satanică. Omul strânge între buze otravă din țigară,

creând o oarecare plăcere, și crede că e mai interesant, mai măreț, când fumează. Diavolul îl face să uite că atunci e mai slab, mai zăpăcit și mai nervos, când fumează și-și distruge banii și sănătatea.

Dumnezeu a poruncit să tămâiem. Prin tămâiere fug diavolii, fumul tămâii “se ridică în sus cu rugăciunea sfinților” (Apoc. 8, 4). Diavolul și-a inventat și el o tămâie. Un fel de cult satanic. Mulți diavoli se bucură și joacă în jurul celor ce le fac voia. Să fugim de fumat. E expresia triumfului prostiei asupra omenirii. Tutunul nu aduce nimic bun. Nu putem scăpa singuri de fumat din cauză că diavolul susține această patimă. El obișnuiește pe om cu fumul și focul veșnic din iad. Noi scăpăm de fumat prin spovedanie și rugăciune fierbinte de șapte ori în zi, din 3 în 3 ceasuri (6, 9, 12, 15, 18, 21, 24) și luând dimineața apă sfințită și anafură.

“Comparând cele două substanțe nocive, tutunul și alcoolul, nu trebuie uitat că, din punct de vedere medical, consumul de nicotină în orice caz este mai nociv și mai nefavorabil menținerii unei sănătăți integre, decât consumul moderat de alcool. Căci, pe când alcoolul este ars și eliminat rapid și fără reziduuri, corpul nu elimină nicotina, una din cele mai violente otrăvuri vegetale – decât foarte lent. Și efectul otrăvii este cu atât mai periculos cu cât locul ei de atac este reprezentat de cel mai slab punct al organismului nostru: sistemul circulator. Sunt lezate, pe lângă mușchiul cardiac și sistemul său de conducere și vasele coronare. Un alt efect nefavorabil al nicotinei este spasmul vaselor sangvine, cele mai mici – capilarele – , stare ce poate fi “măsurată” constatând încetinirea circulației sângelui, hipertensiunea arterială, și scăderea temperaturii la vârful degetelor de la mâini și picioare. Este în afara oricărui dubiu că un consum excesiv de nicotină poate favoriza apariția infarctului de miocard. De asemenea, nu poate fi neglijată legătura dintre consumul mare de nicotină, în special sub formă de țigarete și îmbolnăvirea de cancer pulmonar.

Există motive puternice pentru care tocmai țigarele, al căror consum este în continuă creștere, sunt considerate ca fiind în mod special nocive. Pe de o parte, țigarea este mai bogată în nicotină și celelalte otrăvuri ale tutunului ca piridina, acidul prusic, oxidul de carbon, amoniacul, hidrogenul sulfurat, antracenu etc. decât țigara de foi care, la rândul ei depășește tutunul de pipă în conținut de nicotină. Pe de altă parte, în timp ce se fumează țigarea, fumul este aspirat în plămâni, ocazie în care sunt absorbite de opt ori mai multe toxine decât la fumatul “simplu”. Dar, nu numai fumătorul de țigarete, ci și cel de țigări de foi trebuie să respecte multe în vederea apărării sănătății sale: el trebuie să se gândească că și în acest caz “chiștocul” este foarte bogat în nicotină, în special la țigările de foi umede, căci tutunul care nu arde bine lasă să treacă multă nicotină în fum și că o țigară reaprinsă de mai multe ori este și mai nesănătoasă.

Dacă privim în ansamblu, cele mai noi cercetări despre efectul fumatului asupra organismului uman, devine necesară prevenirea împotriva consumului de tutun celor ce doresc să-și păstreze sănătatea”.

STIHURI ÎMPOTRIVA FUMATULUI

Arhim. Ilie Cleopa

De ți-e dat să mergi la drum
Te sufoci de-atâta fum,
Nu de fum de lumânări;
Ci de fum de la țigări.

Nu de fum de la uzine
Ci din gura ta creștine,
Nu de fum de la vulcani
Ci din piepturi de țărani.

Căci acum vezi peste tot
Oameni mari, copii de-un cot,
Tineri, doamne și bătrâni,
Lucrători, săraci, stăpâni

Sănătoși și suferinzi
Călători, orfani, flămânzi
Ce fumează tot mereu
Supărând pe Dumnezeu.

Oare acestea ce să fie?
Ce păcat și ce urgie?
Căci creștinii de acum
Vor mai mult să zacă-n fum.

S-au hrănit de aer bun
Vor otravă și tutun
S-au hrănit cu bani și joc,
Vor acum să ardă-n foc.

S-au hrănit de sănătate
Anii-i cheltuie-n păcate.
S-au hrănit de toate-n viață,
Nu mai vor nici o povață.

Am trei lei prin buzunări
Și îi țin pentru țigări.
Iar femeile acasă
N-au ce pune azi pe masă.

Dimineața când se scoală,
Nu se roagă, nu se spală,
Ci pun în gură-o țigară
Și grăbiți se duc afară.

Doi creștini de merg la treabă
Asta-ntâi și-ntâi se întreabă:
"N-ai uitat să iei tutun?"
Ș-apoi alte vorbe își spun.

De te duci cumva într-o gară
Îi auzi "N-ai o țigară?"
De voiești să mergi în tren
Te sufoci ca-ntr-un infern.

În birouri de te duci
Nu știi încotro s-apuci,
Valuri vinete de fum
Repede te scot în drum.

Sau de intri într-o casă
Vezi țigările pe masă,
Căci tutunul blestemat
Este, azi, mult căutat.

Copilașii cei cuminiți
Se deprind de la părinți,
Și de mici ei îi învață
Cu așa fel de povață.

Când se duc apoi la școală
Și mai mult fumează-n fală,
Căci văd chiar pe profesor
Că fumează-n fața lor.

Ba fumează-n și-n armată
Când i-apucă dor de casă,
Și la lucru pe ogor
Bağă fum în gura lor.

Ori în casă, ori la masă,
Ori în gară, ori pe-afară,
Fumătorii una știu,
Să poarte focul la brâu.

Și țigări prin buzunări
Ca să scoată fum pe nări,
Și de ce acest păcat
Pre urât și blestemat?

Că-ntâlnești în orice loc
Numai fum, tutun și foc,
Acest foc ne spune multe
Însă cine stă s-asculte?

În curând el se v-antinde,
Tot pământul va cuprinde.

Judecata cea de-apoi
Vai, se apropie de noi,
Și nu ne gătim deloc,
Singuri vrem să ne dăm foc.

Ce păcat urât la oameni,
Vai, cu cine să-l asemeni,
Că prea mult s-au învățat
Cu tutunul blestemat.

Azi, mai mulți dau liturghie
În colț la tutungerie,
Unde-n loc de lumânare
Rând pe rând aprind țigare.

Chiar și-n sfinte sărbători
Mulți fumează-adesori,
Și cu gura întinată
Vin la slujbă câteodată.

Dar păcatu-i și mai greu
În fața lui Dumnezeu.
Că nu vor să-l părăsească
Nici măcar să-l spovedească.

Unii spun cu-adevărat
Că a fuma nu-i un păcat.
Căci nu spune în Scriptură
Să nu porți tutun în gură.

Pentru asta și păstori
Vezi fumând adeseori,
Și mințesc sărmana turmă
Ca în vremea cea din urmă.

Alții cată să fumeze,
Și prin fum să se calmeze
De nevoi și de necaz
Precum cred atâția azi.

Unii se-ncăpățânează
Și mereu mai mult fumează,
Alții zic din necredință:
"L-aș lăsa, dar n-am voință".

Iată cum grăiesc creștinii
Tot la fel ca și păgânii
Însă aceia n-au o lege
Ca să cadă-n fărdelege.

Și iată acum poporul
Și-a uitat Mântuitorul,
Nu-L iubește, nu-L ascultă
Ba mai mult, îl și insultă.

Tabachera și tutunul
Nu lipsește nici la unul,
Dar la piept o sfântă cruce
Nicidecum nu o pot duce.

Ce răspuns vei da creștine,
Căci de cruce ți-e rușine,
Dar de fum și de tutun
Nu te lași de el nicum.

Pieptul tău îl faci cuptor
Și de cancer purtător,
Gătu-i coș negru-negrit
Gura-i loc prea împuțit.

Tulburările provocate de fumat

Dr. Alex Comăniță

Uitarea. Acțiunea tutunului se simte aproape asupra tuturor organelor și sistemelor din trupul omului. Cel mai atacat însă pare a fi sistemul nervos. Astfel, fumătorii pătimiși au o memorie foarte scurtă, cu deosebire uită cuvintele. Uneori vorbirea devine foarte greoaie.

Tremurături. Cu deosebire tremurăturile mâinilor, ajungând să facă uneori scrisul foarte anevoios. Aceste tremurături însă dispar îndată ce se lasă de fumat.

Amețeli. Pricinuite uneori și din cauza stomacului care se resimte de la abuzul de tutun și din cauza otrăvii tutunului intrat în sânge. Aceste amețeli au ceva deosebit. Apar îndată după prima țigară de dimineața, apar deci cu primul fum de tutun tras în piept și apoi dispar.

Nevralgia (dureri) afectează și se localizează la umeri și la brațe. Aceste nevralgii sunt de scurtă durată. În unele cazuri aceste dureri se aseamănă cu durerile de angină pectorală.

Tubul digestiv este și el atacat la fumători

Dinții le sunt negri, stricați și predispuși la cădere foarte lesne.

Gura inflamată iar căptușeala *limbii* și a gurii îngroșată și acoperită cu niște plăci lăptoase, ce diminuează funcționarea glandelor gustului. De aceea, fumătorul nu are gustul mâncării așa bun și curat, ca unul ce nu fumează.

Fundul gâtului (faringele) este roșu, iritat din cauza fumatului și a căldurii fumului de tutun.

Laringele de asemenea, este influențat și în unele cazuri se observă o tuse cu adevărate spasme.

Stomacul este tulburat în funcțiunea lui. Fumătorul nu are poftă de mâncare și are scuipat mult în gură, mistuirile sunt anevoioase și este aproape continuu constipat.

Inima și arterele. Tutunul tulbură funcțiunea inimii. El provoacă palpitații (bătăi de inimă) și intermitență, care se constată cu deosebire spre seară, când organismul este mult mai intoxicat de otrăvurile tutunului fumat în timpul zilei.

Toate aceste tulburări încetează odată cu lăsarea fumatului. Sunt cazuri când bolnavii simt în partea inimii dureri atât de violente și asemănătoare cu acelea de angină de piept, încât s-a ajuns la concluzia că tutunul contribuie în mare măsură la producerea acestei boli, ucigătoare în cele mai multe cazuri. Și aceste dureri dispar, îndată ce individul se lasă de tutun.

Organele genitale sunt și ele tulburate în funcțiunea lor din pricina tutunului. La bărbați se constată o adevărată impotență; iar la femei se observă în multe cazuri avorturi repetate, sau dacă nasc copii, să fie slabi și debili.

Organele simțurilor sunt influențate de folosirea tutunului.

Gustul la toți fumătorii este schimbat. Mersul, de asemenea, mai slab. Uneori medicii constată la fumători un catar al urechii și în unele cazuri chiar otită. Mai sunt însă multe neajunsuri provocate de fumat. Noi n-am arătat aici decât pe cele mai răspândite. Desigur nu toți fumătorii observă aceleași tulburări și în aceeași măsură. Unii le simt mai puternic, alții mai slab. Se prea poate întâmpla ca d-voastră, iubii cititori să nu simțiți nici una din tulburările arătate mai sus, dar mai devreme sau mai târziu, ele se arată sigur și uneori destul de tare. De aceea, gândiți-vă la viitorul dumneavoastră și al copilașilor și eliberați-vă de robia fumatului, care aduce foarte multe neajunsuri și pagube, dar foloase nici unul. Ci numai risipirea banilor, a vremii și a sănătății, precum și pierderea sufletului.

Un scriitor îndumnezeit:

Ieroschimonahul Daniil Tudor *(scriitorul Sandu Tudor)*

Despre ieroschimonahul DANIL TUDOR, starețul de la Mănăstirea Rarău, trecut de mult la cele veșnice, credincioșii din aceste locuri mai vorbesc și acum cu evlavie și sfială, așa cum se cuvine să te împărtășești din miracolul sfințeniei pe Pământ.

Oamenii duhovnicești, care l-au cunoscut, spuneau despre Părintele Daniil că a convertit pe mulți oameni la credință și i-a vindecat pe mulți păcătoși de bolile sufletului și ale trupului prin puterea rugăciunii neîncetate, cea a “Rugului Aprins”, care arde și nu se mistuie. După interpretarea dată de părintele Daniil, **Rugul aprins**, care ardea și nu mistuia (Ieșirea 3, 2-5), este un simbol al Maicii Domnului, dar și un simbol al “Rugăciunii lui Iisus”. Prin această rugăciune Harul lui Dumnezeu coboară în inima noastră și o aprinde cu focul imaterial (Luca 12, 49), asemănător cu cel din “Rugul Aprins” sau cu cel pe care l-au simțit Sfinții Apostoli la Emaus.

Pentru urcușul nostru duhovnicesc la Cer, părintele Daniil Tudor a scris “Imnul Acatist la Rugul Aprins al Maicii Domnului”, Maica Precurată fiind aleasă ca model și ajutor în îndumnezeirea noastră, imn în versuri de o trăire cutremurătoare, în care duhovnicul și poetul se unesc aureolați de vocația mântuitoare, pentru că **IEROSCHIMONAHUL DANIL TUDOR este unul și același cu scriitorul SANDU TUDOR.**

Vasile Voiculescu scria despre el în martie 1958:

“Te-ai tras din veac și din lume în taina sihăstriei,
Râvnind să fii un simplu ieroschimonah,
Dar harul te urmează și peste plai valah
Te unge însuși Duhul, vlădică-al poeziei”

Opera lui Sandu Tudor nu este cunoscută publicului larg.

Licențiat în filosofie (1928), activitatea de scriitor a lui Sandu Tudor a fost remarcată în anul 1925, când a apărut primul său volum de versuri, intitulat “Comornic”. Cartea a fost bine primită de critica literară a vremii.

Anterior volumului de versuri, Sandu Tudor publicase în 1923 o carte de însemnări “Patos și Patmos”.

Ziarist, orientat în special în jurul revistei “Gândirea” (1925-1927) al cărei redactor șef era Nichifor Crainic, Sandu Tudor a avut o importantă activitate publicistică și la “Convorbiri Literare”, “Familia”, “Contemporanul”, “Cuvântul literar și artistic”, pentru a le numi pe cele mai cunoscute publicații din epocă.

Retras din gruparea de la “Gândirea”, a înființat el însuși o revistă “Floarea de foc” care a apărut, însă, cu intermitențe, apoi ca supliment al ziarului “Credința” (1933–1938), ziar ulterior suspendat.

Împreună cu Constantinescu Iași și Alexandru Mihăileanu, Sandu Tudor a întemeiat o grupare de luptă antifascistă. Deși este urmărit de Siguranță, va scoate clandestin “Buletinul Antifascist” pe care îl redactează scriind articolele de fond. În anul 1942 este arestat de Siguranță, împreună cu alți scriitori și ziariști. Eliberat la scurt timp a încercat, dar nu a reușit să scoată din nou revista “Floarea de foc”.

În același an i s-a publicat în volum la “Fundatia regală pentru literatură și artă”, “*Acatistul Prea cuviosului Părintelui nostru Sfântul Dimitrie cel Nou, boarul din Basarabov*”, publicat într-o primă formă în revista “Gândirea” 1927.

Scriitorul Sandu Tudor a fost inițiatorul în 1945 al mișcării spirituale “*Rugul Aprins*”, destinată înnoirii vieții în Hristos, mișcare pe care s-a gândit să o înființeze în România, după experiența trăită la muntele Athos pe care îl vizitase încă din 1928.

Experiența mistică de acolo l-a determinat, la 25 iunie 1948, să se călugărească, intrând ca frate la mănăstirea Antim. Tot în acest an a fost tuns în monahism și a primit numele de “Agaton”.

În anul 1949 a fost din nou arestat și a fost eliberat în 1952.

Din 15 noiembrie 1953 a devenit starețul Mănăstirii Rarău.

La Schitul Rarău, în fața icoanei Făcătoare de Minuni a Maicii Domnului, a scris ultima și cea mai frumoasă variantă a **Imnului Acatist la Rugul Aprins al Maicii Domnului**.

În 14 iunie 1958 a fost arestat din nou și condamnat la 25 de ani de temniță grea.

A murit în închisoare în anul 1962.

(date culese din cartea „*Viața Ieroschimonahului Daniil Tudor*” – Editura Panaghia)

Întrucât în data de **24 decembrie** se împlinesc 105 ani de la nașterea marelui poet și duhovnic care a fost SANDU TUDOR, aducem în revista noastră un omagiu acestui mare spirit românesc din Rarău, prin publicarea unor minunate poezii, primite la redacție de la ierod. Cleopa Paraschiv (Mănăstirea Rarău):

Psalm

Cu buze groase de tină
sufletul meu soarbe lumină
și mănânc de pe cer luceferi somnoroși
cu ochii uimiți și umbroși.
Sunt răsunător ca o vioară
la glasul izvoarelor ce mă-mpresoară,
Și ca un trandafir de nămiază
mă bucur de rouă și de rază.
Nemărginirea și zarea de la sine
se doresc și cântă în mine.
Plutesc pe plinătatea ce nu poate să mă
încapă,
ca o frunză picată pe apă.
Cu teamă tainică tăcerea mă spânzură

peste arcul inimii cu prea blândă măsură.
Și de ascult peste mine stăruitor
la rădăcina gândului viitor,
văd lumea de dincolo cum mă biruiește,
formă străvezie ce în mine se-nnoiește.
Și din dulceața adevărului împresurat
alerg peste hățișuri ca cerbul neînduplecat.
Beau la lăuntru și însetez în afară
aflu în duh și caut peste țară,
peste toate vârstele mă risipesc și mă adun
și nu mai știu de-s înțelept sau nebun.
Aș vrea să zbor ca neprihănitul porumb
și să ascund sub cămașă aripile de plumb.
(nedatată)

Ihtis

Ca o dulceață minunată de psalm,
dragostea lui Dumnezeu ne împresoară.
Ca o cântare îmbălsămata, de peste tot
bucuria vieții ne înfășoară.
Și inimile noastre însetoșate
Sorb din adâncă înfiorare,
ca peștii în apele afundate,
muzica binecuvântării Sale.
30 mai, 1953, Sihăstria

Stih smerit

Pe râpa rugăciunii, urzită în uitare
Să-ți afli marea schimă a gândului călit.
Și la un schit de vis, pe drumul ocolit
Dintre dezgustul vieții și binecuvântare.

Cu îngerul tău frate, la Locul cel sfințit
S-ajungi să hodinești în blânda răsufare.
Și să-nțelegi în har ce-ți dă spre dezlegare
Cu pustnicesc îndemn, acest stih smerit.

mai 1955

Cutia de ispită

Între umbră și soare,
a sărit o floare,
Săngele de vis
din paharul închis
cu petale de fum
se îngână lângă drum.
Cu parfumul vinovat
al lutului curat,
leagănă sfielnic,
aplecat feciorelnic.
Și-n seninul deschis,
ca un nimb înscris,
ispita din pământ
caută un sfânt.

[nedatată]

Analogia întâlnirilor

“Cel ce se vede pre sine are o bucurie
mai mare decât dacă ar vedea un înger”
(Grigore Sinaitul)

Umblam pe drum, departe, departe,
pe țara durerii înserate.
Rotundă, azurie, zarea
avea culoarea profundă
a blândeții năvălită din vis.
Umblam cu sandala pe drumul deschis,
fără praf, fără fum, fără fund.
Slobod de mine, mă însăilam
parcă de umbră cusut
pe buza de glod a șleahului bătut.
Ca un înșirat, șăgalnic suhav,
pasul fostului pribeag tăcut
mă purta atât de supus și de blând,
înfășurat în zarpolă străvezie
a unui gând.
Mergeam tihnit, domol, în nehabar,
așteptând parcă să vie,
ca la o întâlnire străină,
cineva sau ceva din ștearsa stihie,
cineva ca o molcomeală de lumină,
dar voinic ca o namilă senină
a unui străbun;
cineva biruit bine de viață,
dar atât de bun;
cineva cu înserare smeadă pe față,
suflet mai mult decât curat,
suflet de om, de domn, de bărbat.
Eu singur, însă, eram în singurătate,
pe drumul acela de-nserare, departe,
drum pe care nu ajungi undeva,
drum ce duce în nicăieri
și pe care nimeni nu se întoarce și vine,
drumul scrumit al ceasurilor de ieri.
Și cum veneam singur, însingurat de adâncime,
iată-mă alături de mine
cu străinul pe care doream
să-l întâlnesc
și pe a cărui umbră umblam,
dar parcă fără să-l mai rănesc.
Bună seara, prieten bun și domnesc,
intră la lăuntru, cum se cuvine,
ca să mă bucur cum rupi sfânta pâine

Dumnezeu este iubire.
Dragostea dintâi

Limba Iubirii este Tăcerea

Maica Gavriela

...Am venit aici ca o străină. O străină este totdeauna străină. Cât trăiesc, voi fi sigură că aceasta este menirea mea: să fiu întotdeauna străină, nu numai într-o țară, ci în tot pământul. Noi, elinii născuți în Constantinopol, eram străini pentru turci, cu toate că acel pământ era moștenirea noastră. Când ne-am mutat în Elada, eram ca "nedoriți", și deci iarăși străini... Când, pentru a-mi continua studiile, am plecat în Elveția, Franța și Anglia, din nou am fost străină... La fel și în America. Când, cu puține luni înainte de a mă reîntoarce în Elada, mi-au dăruit în Anglia cetățenia Britanică, am refuzat-o, deoarece nu o doream... Astăzi, India este tot mai mult naționalistă. Aceasta este, de altfel, "evoluția" firească a istoriei ... Ocupație, eliberare, și după aceea conștientizarea că țin în mâini o cultură moartă și o filosofie pe care nimeni nu o mai practică... Astfel vor rămâne, cred, până când, după câteva secole, se va naște noua societate indiană...

Cu puțin timp înainte, am avut greutate în a-mi prelungi permisiunea de ședere. Pe atunci încă credeam că voi rămâne aici. Mai târziu mi-au dăruit cetățenia indiană (și în plus o bucată de pământ pentru întreținerea bolnavilor de lepră). În cele din urmă am refuzat-o și mi-au dat numai o simplă prelungire pe doi ani, care este valabilă până la sfârșitul lui mai 1959. Și acum ceva care va șoca – cu un an înainte m-ar fi șocat și pe mine: *Sunt sigură că voi pleca din India!* Mi se pare că șederea mea se termină. Experiențele pe care trebuia să le iau, le-am luat. *Încă o dată voi lăsa toate și voi urma...* plecând din această țară, odată ce nu mai am nimic de luat. Trupul meu a devenit atât de mic, rămânând doar "purătorul" firav al sufletului meu. La urma urmei, ce importanță are unde suntem? Este de ajuns să fim ceea ce Acela dorește să fim. Din martie 1957 nu mi-a mai fost propus vreun serviciu anume. Cred că Dumnezeu nu dorește să mă mai ocup absolut cu nimic. În aceste șase luni de când deja sunt aici, mă aflu în prezența Lui și nu am nevoie de nimic altceva. Nimeni nu-mi lipsește și pe toți îi iubesc, cum iubesc și pe aceia pe care Dumnezeu îi scoate în drumul meu.

Într-un anumit fel, simt că-mi este de ajuns să mă aflu în lăuntru inimii mele cu cei pe care îi iubesc. Ce să spun? De vreme ce limba lui Dumnezeu este Tăcerea, atunci limba iubirii este Tăcerea.

Într-un fel sau altul, suntem singuri. Fiecare om este total diferit de oricare altul. De aceea singura fericire se află în *“Dumnezeu și eu pe pământ”*. Numai astfel poți să-i iubești pe toți și să împarți cu toți chiar și cele mai mărunte lucruri și să dăruiești bucurie, chiar și pentru o clipă. (*Epistole*, 29.07.1958)

Tace Dumnezeu, tăcem și noi

Arhim. Sofronie de la Essex

Scrisoare a către o doamnă din Cipru

Cincizeci și șapte de ani sunt de când port rasa și mi se pare că n-am dorit a-mi neglija mântuirea, ci totdeauna cu mare teamă și lacrimi L-am rugat pe Dumnezeu să fie milostiv cu mine, să-mi ierte păcatele și să nu mă lepede de la așternutul picioarelor Sale.

Am încercat, mi se pare, după puterile mele, să nu nedreptățesc nici o persoană pe pământ; mai mult chiar să-mi dea Dumnezeu bărbăția de a sluji cât mai mulți oameni cu putință posibil fără să aștept de la ei nici o plată materială sau spirituală, ci așteptând doar de la Dumnezeu darul iertării păcatelor mele.

Și cu toate acestea, în tot acest timp, de mai mult de jumătate de secol, nu am cunoscut perioade de pace sau de siguranță, ci totdeauna simțeam în jurul meu amenințări sau cel puțin stări ostile. În tot ceea ce încerc să fac, chiar în cel mai mic lucru, totdeauna întâlnesc piedici de netrecut. Porțile lumii acesteia, aproape toate, sunt întotdeauna închise pentru mine. Am îmbătrânit și nu am înțeles sensul acestor încercări.

Prin urmare, sunt acestea semnalul urgiei lui Dumnezeu pentru mine, cel păcătos, sau altceva se întâmplă? L-am rugat de nenumărate ori pe Dumnezeu să-mi descopere pentru ce merg lucrurile așa, iar Dumnezeu îmi răspunde încontinuu cu tăcere.

De aici veți înțelege că nu sunt în măsură să vă dau explicații la dramatica încercare prin care treceți. Dar vă avem totdeauna în rugăciunile noastre, cu durere și dragoste.

Greu este pentru noi să acuzăm pe Dumnezeu și să ne îndreptăm pe noi înșine, dar din nou, nu este ușor să facem invers, ca prietenii lui Iov care doreau să devină apărători ai dreptății lui Dumnezeu uitând de înfricoșătoarele chinuri prin care a trecut Iov.

Astfel, tace Dumnezeu, tăcem și noi.

(1984)

Erată: La această rubrică, în *“Porunca Iubirii”* 4 / 2001, pag. 49, rd. 28, corect este: *“Identitatea dintre ființă și iubire nu exclude izolarea eului care iubește...”*

**Biserica, neamul
și lumea**

Politica regimului comunist

împotriva

Bisericii Ortodoxe Române.

Decretul de Stat 410 din anul 1959

(4)

Surcel Razvan

Absolvent în anul 1999 al Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad

Marturii inedite,

privitoare la aplicarea Decretului de Stat 410/1959,

culese din câteva manastiri ortodoxe românești

Preambul

Odată cu instaurarea regimului comunist totalitarist în fruntea României după anul 1948, societatea românească a fost supusă unui teribil genocid spiritual. Privea neputincioasă la alterarea și răsturnarea valorilor care-i confereau identitate atât în fața lumii cât și înaintea lui Dumnezeu.

Rădăcinile poporului român au fost hrănite de veacuri de sentimentul religios, de Biserică. El a crescut odată cu Biserica. Numitorul comun al poporului român cu care s-a afișat în istoria Europei, a umanității, a fost Biserica. Această instituție divino-umană, a dat putere, tărie românilor de a ține piept furtunilor istorice de care nu au dus lipsă. Comuniștii au fost conștienți de acest fapt extraordinar. Prin urmare, regimul comunist a căutat să altereze nația românească pornind de la rădăcini, ca să nu se mai adape din izvorul nescricăcios al Bisericii ci din otrava importată a cărei esență și energie consta în negarea existenței lui Dumnezeu. E normal ca în acest caz, roadele spiritualității românești să fie în genere malformate. *“Comunismul este un cancer so-*

cial. Unde se instalează rămâne pustiu” (Petre Țuțea). Dacă inițial Biserica Ortodoxă Română s-a bucurat de o oarecare libertate sub comuniști, aceasta nu a continuat la infinit. Treptat, Guvernul comunist a îngrădit libertatea și activitatea Bisericii prin decrete care loveau în special monahismul.

Apogeul stigmatizării mănăstirilor l-a constituit Decretul 410 apărut în toamna anului 1959. Conform mărturiilor orale culese de la câțiva călugări și călugărițe, adunate în paginile ce urmează, decretul prevedea următoarele: scoaterea din mănăstiri a personalului monahal ce nu avea studii teologice – școală monahală, seminar sau facultate de teologie, care nu aveau vârsta de 50 de ani în cazul femeilor și 55 de ani în cazul bărbaților. Erau lăsați să rămână în mănăstiri bolnavii, paraliticii, chiar dacă nu îndeplineau condițiile de vârstă și studii.

Monahii pensionari primeau un alt statut dacă vroiau să primească pensie: ieșeau în lume sau mergeau la azilele speciale cum a fost cel de la Sihăstria pentru bărbați sau Viforâta pentru femei. Dacă nu voiau să părăsească mănăstirea atunci nu mai primeau pensia.

Înainte de apariția Decretului 410 au existat o serie de dispoziții prin care au fost scoși minorii și cei cu 4 clase primare.

Într-o situație precară au fost puse și centrele episcopale care trebuiau să aplice Decretul. Păstorul era nevoit să-și scoată din turmă oile cele mai iubite și să le arunce de bună voie în gura lupilor. Au fost cazuri când unii episcopi nu au avut tăria să se opună comuniștilor, temându-se de consecințe. Au fost cazuri când episcopii pentru a-și păstra scaunele au scos și călugări care nu intrau sub prevederile Decretului.

La ieșirea din mănăstire, călugărilor și călugărițelor li se dădea o sumă de bani, de obicei 500 lei pentru a-și începe o viață nouă în societate.

În mănăstiri, seoseau liste de la episcopii în care erau nominalizați cei ce trebuiau să părăsească obștea. Aceste liste veneau periodic. Cei care se opuneau să plece din mănăstire erau ridicăți și scoși cu forța de către autoritățile Statului. Erau prinși și cei care au încercat să fugă și să se ascundă prin păduri sau prin podurile caselor.

Înainte de a pleca din mănăstire, monahii și monahiile completeau o cerere cu câteva precizări personale, li se confisca uniforma călugărească și își primeau suma alocată. Cei care nu vroiau să-și scoată uniforma monahală sau să-și radă barba și să-și tundă pletele erau condamnați la câțiva ani de închisoare.

Dintre cei nevoiți să plece în lume, o parte dintre ei se retrăgeau la familiile lor, alții se angajau prin fabrici ca muncitori necalificați sau își întemeiau familii. De asemenea, erau urmăriți de Securitate ca nu cumva să tulbure ordinea publică prin activități și adunări religioase ilegale.

Mănăstirile care au nu au fost închise erau deseori inspectate de către Securitate pentru a verifica numărul călugărilor sau dacă nu se complota împotriva regimului. Viața obștilor era supravegheată fie prin securiști infiltrați în rândurile monahilor, fie prin monahi ademeniți prin felurite promisiuni. Astfel că, Securitatea era la curent cu orice mișcare se petrecea în cadrul obștii.

După primii 5 ani de la aplicare Decretului situația monahismului s-a mai înmuiat și datorită faptului că se începeau cursurile de ghizi pentru mănăstiri. Aceste cursuri au început a se ține prin anii 1965 în diferite centre din țară, ducând la crearea de posturi de ghid ceea ce a constituit o poartă de reintrare a monahilor pribegi din lume,

în mănăstirile de care aparțineau.

O altă cale de reprimire în viața monahală a fost întocmirea de cereri de către cei care împliniseră vârsta stabilită de Decret.

Acolo unde stareții își iubeau cu adevărat obștea pe care o păstoreau, au încercat prin diferite mijloace și cu o rafinată diplomatie să-i apere pe cei vizați de a părăsi mănăstirea. Pentru aceasta motivau autorităților că au nevoie de personal pentru îngrijirea mănăstirii.

Toți martorii aplicării Decretului, pe care i-am interviuat au împărtășit aceeași opinie comună, că acest blestem ce s-a abătut asupra Bisericii lui Hristos nu s-a făcut fără voia lui Dumnezeu. Monahii și monahiile cu care am discutat mi-au mărturisit că acest pârjol a curățit mănăstirile care în ultima vreme adăposteau și călugări ce nu făceau cinste Bisericii și uniformei pe care o purtau.

Din interviurile pe care le-am cules și le-am inserat în paginile ce urmează, am ajuns la concluzia că Decretul 410/1959 era aplicat diferit în fiecare eparhie în funcție de o serie de factori cheie: episcop, inspectorul de culte, stareții mănăstirilor, oamenii Securității. Spre exemplu, monahia Semfora Gafton, fostă stareță a mănăstirii Poiana Mărului din eparhia Buzăului a fost dată afară cu toate că era licențiată în teologie, ea neavând vârsta de 50 de ani. Maica consideră că această nedreptate i s-a întâmplat din pricina episcopului locului care voia să-și păstreze scaunul, dovedindu-se un executant zelos.

În Moldova, focarul monahismului românesc, rigorile Decretului 410 s-au aplicat cu mai mare duritate decât în celelalte zone ale țării. Astfel, părintele Ioan, viețuitor în acea vreme la mănăstirea Slatina mi-a relatat faptul că autoritățile comuniste după ce i-au alungat pe călugări au strâns cărțile cu caracter duhovnicesc ale mănăstirii și le-au ars.

La mănăstirea Neamțu, după cum îmi povestea un părinte de acolo, Paisie, după decret trebuiau să rămână în această mănăstire 6 viețuitori: 3 preoți, 2 cântăreți și starețul.

La mănăstirea Agapia, conform mărturiei maicii Paraschiva, au scos și maici în vârstă, pe motiv că aveau rude care erau partizani, luptători anticomuniști. Cele care s-au opus au fost bătute.

La mănăstirea Bistrița din eparhia Râmnicului, după ce maicile au fost aruncate în lume, au adus în locul lor copii handicapați. Acolo au rămas două maici ca să îngrijească de biserica mănăstirii în care nu se mai oficia regulat Sfânta Liturghie.

Părintele Gamaliil, când a văzut că mănăstirea Cozia, a cărei stareț era și este, rămânea aproape goală de călugări în urma Decretului, și episcopia nu lua nici o măsură, și-a depus cererea de demisie în cazul în care nu se lua în considerare dorința sa de a rămâne 8 monahi și nu 4 cum era prevăzut.

La Arad, în cele două mănăstiri ale sale, Bodrogul și cea din cartierul Gai, prevederile Decretului au fost aplicate cu brutalitate chiar de către oamenii episcopiei, înspre durerea călugărilor și a maicilor. Acestea s-au petrecut îndată după moartea episcopului Andrei Magieru care era considerat reacționar de către comuniști. Astfel că mănăstirea Bodrog a fost la un pas de desființare, fiind lipsită de preot, în timp ce mănăstirea din Gai a fost transformată în crescătorie de pui.

16. 07. 1998

Ca interlocutoare în privința Decretului din 1959 am avut-o pe maica stareță a acestei mănăstiri, **Semfora Gafton**. Cu multă amabilitate, maica stareță mi-a relatat cât a avut de pățimit de pe urma decretului. Dar înainte de a vorbi despre acesta, aș dori să prezint sumar câteva date biografice din viața acestei monahii luptătoare pentru Hristos.

Așadar, maica Semfora Gafton s-a născut în anul 1928, undeva în sudul țării prin zona Brăilei. A fost unicul copil al unei familii simple și evlavioase. Din copilărie a primit o educație religioasă. Simțindu-se atrasă de Biserică și de Hristos, s-a hotărât, împotriva voinței părinților ei, să intre în monahism la vârsta de 18 ani și să devină mireasa lui Hristos.

A absolvit Seminarul monahal de la mănăstirea Plumbuita și Facultatea de teologie ortodoxă din București. După finalizarea studiilor, în anul 1956, s-a întors la mănăstirea Poiana-Mărului. Când a primit ordinul de a părăsi mănăstirea, maica Semfora Gafton era stareța acestei mănăstiri și avea vârsta de 38 de ani.

După relatările sale, în urma apariției Decretului 410 aproximativ 80% din totalitatea monahilor din România au fost aruncați din mănăstiri și trimiși în exil în societatea românească comunistă.

Decretul a prins vigoare în toamna anul 1959 începând cu mănăstirile din Moldova.

Acest Decret a produs o mare tulburare în rândul monahilor. Mai ales că nu a fost aplicat în mod egal peste tot, ci era lăsat la latitudinea episcopilor care oscilau între tergiversarea aplicării acestui Decret monstru sau într-un exces de zel din dorința de a-și păstra tronurile episcopale, scoțând chiar monahi care nu corespundeau condițiilor prevăzute de decret. Spre exemplificare, maica Semfora, l-a dat pe episcopul Antim al Buzăului, care pentru a-și păstra scaunul episcopal a scos din mănăstirile ce aparțineau eparhiei sale și monahii care nu erau vizate de Decret.

Sistemul de golire al mănăstirilor era următorul: prin ordin de la Guvern – trebuiau să iasă din mănăstiri toți viețuitorii sub vârstă de 20 de ani femeile și 25 de ani bărbații. Apoi a apărut Decretul 410/1959 care obliga să iasă din mănăstiri toți cei care aveau sub 50 ani femeile și 55 ani bărbații. Puteau intra și rămâne în monahism cei cu pregătire teologică, cum a fost și cazul maicii Semfora Gafton, care din nefericire a fost obligată să părăsească mănăstirea. Statul putea controla prin inspectori teritoriali dacă s-a aplicat corect Decretul.

O parte dintre monahi au părăsit mănăstirile înainte de a fi scoși, în ideea că oricum vor fi alungați și încercau să-și găsească locuri de muncă. Iar alții căutau să se așeze prin satele din jurul mănăstirii de metanie.

În aceste circumstanțe, patriarhul Iustinian Marina a depus cărja spunând: "Eu nu am monahi de dat." Și s-a retras din scaunul patriarhal plecând la Pitești, la schitul Dragoslavele unde a rămas câteva luni până ce a fost rechemat la București.

În mănăstirile din eparhia București, patriarhul Iustinian n-a scos nici un călugăr.

Ca mulți alți monahi, maica Semfora s-a întors în sânul familiei sale. Apoi a plecat la Galați ca să-și caute un loc de muncă. Datorită faptului că era în atenția Securității, maica Semfora a întâmpinat greutăți în obținerea unui loc de muncă. Astfel a muncit o vreme la grădinile de zarzavat, apoi ca muncitoare necalificată la o cooperativă timp de câteva luni. Conducerea cooperativei văzând că au de-a face cu o persoană sânguincioasă și ambițioasă, cu toate că știau că fusese stareță, au promovat-o ca magazioner, apoi contabil și mai apoi șef de producție la respectiva cooperativă. Însă, P.C.R.-ul a tras la răspundere conducerea cooperativei din pricina promovării fostei starețe pe motiv că nu era membru P.C.R. Așadar, după 3 ani de zile, maica stareță s-a transferat la episcopie

Galațiului pe post de contabil principal.

În toamna anului 1966 maica Semfora s-a prezentat cu cererea de revenire în monahism la patriarhul Iustinian, care i-a oferit 2 alternative: să fie ghid la Curtea de Argeș sau stareță la mănăstirea Samurcăsești ce aparține de arhiepiscopia Bucureștilor.

Prin anii 1965-1966 s-au organizat cursuri de ghizi pentru mănăstiri, datorită turiștilor străini care ne vizitau țara. Aceste cursuri erau frecventate de către monahii scoși din mănăstiri, găsind astfel o cale de a se apropia de leagănul lor.

În luna ianuarie a anului 1967, maica Semfora a primit aprobarea de a reintra în monahism și a stat un an de zile la Curtea de Argeș, activând pe postul de ghid al acestei mănăstiri. Iar în anul 1968, patriarhul Iustinian a transferat-o la mănăstirea Techirghiol ca stareță, unde a rămas până în prezent.

“Mulți zic sufletului meu: Nu este mântuire lui, întru Dumnezeu lui! Iar Tu, Doamne, sprijinitorul meu ești, slava mea și Cel ce înalți capul meu.” (Ps. 3, 2-3)

Mănăstirea Moisei

24. 08. 1998

Aflându-mă într-o excursie la mănăstirea Moisei, am avut bucuria de a-l cunoaște și asculta pe **P.S. Iustinian Chira**, episcop al Maramureșului și Sătmăruului. Profitând de prezența sa la această mănăstire, l-am rugat să ne istorisească câte ceva despre Decretul 40, subiect puțin cunoscut și comentat de istorie. Iată ce ne-a relatat P.S. Iustinian:

“Întreg spațiul românesc a căzut sub acest blestem. Toate mănăstirile au fost golite de viețuitori. Patriarhul Iustinian, care a fost un om providențial, a creat condiții de care beneficiem noi astăzi. Până când a venit regimul condus de sovietici și supravegheat de acesta, patriarhul a reușit să mijlocească ca Biserica și spiritualitatea românească să se sustragă de la acesta. A fost extraordinar! Au venit din toate confesiunile din Apus ca să ia model, întrebând cum se poate sluji într-un sistem materialist comunist în care Biserica coexistă și înflorește. El a organizat monahismul, a organizat ateliere ca să aibă o justificare față de regimul pentru care erau importante realizările activităților materiale; dovedind în felul acesta că mănăstirile și călugării nu sunt niște oameni care nu muncesc. În paralel cu aceasta, călugărul și mănăstirea își îndeplinesc și nevoile lui spirituale și mistice. Însă, regimul comunist avea un plan foarte precis, știa să-l aplice cu răbdare. Era nedrept și aceasta i-a adus prăbușirea.

Când o parte din populația Transilvaniei, fără știrea și voia ei a fost ruptă de Biserica Ortodoxă și declarată unită cu Roma, în ce s-a lovit? În monahism. Maria Tereza a trimis pe generalul Bukov, care era polonez și a distrus mănăstirile din Transilvania. Un uniat de la Cluj zice: << Ce mănăstiri? Au fost niște bordeie.>> Păi de ce a tras cu tunul în niște bordeie? Înseamnă că au fost o forță. Pe de altă parte, Iorga spune clar în istoria lui că aceste mănăstiri erau tezaurul culturii românești. Fiecare mănăstire era bogată în obiecte de preț, în opere de artă, în cronici, în diplome. Când au fost distruse, nu a venit Bukov să zică: <<Nene, vă rog să vă luați lucrășoarele că vrem să dăm foc la mănăstire.>> A dat foc la mănăstire cu călugări cu tot, dacă, călugării au stat în biserică. S-au găsit mormane acolo unde se știa că fusese o mănăstire, și când a fost decopertat s-au găsit pe locul bisericii arse, oase carbonizate fiindcă, călugării s-au adunat în biserică și le-au dat foc cu totul.

Așa cum au lovit atunci mănăstiri așa au lovit și acum. Dintotdeauna acestea au fost punctele fierbinți ale spiritualității românești. Avem preoți buni, dar nu pot aduna masele așa cum le adună un schit, fiindcă mănăstirile sunt laboratoarele Duhului Sfânt. Vin și pleacă cu sufletul împrăștiat, înduhovnicit, întinerit.

A venit Decretul și au fost dați toți afară. De la caz la caz. La Rohia erau 24 de viețuitori, dintre care 5 preoți, vreo 4 diaconi câțiva monahi și frați. Știam că vine Decretul, că

înainte de a da ultima dispoziție, a luat-o pe etape: întâi i-a dat afară pe minori, că-s minori, ăsta era argumentul, a doua oară i-au dat afară pe cei ce nu aveau 7 clase, că nu aveau 7 clase. Căutau totdeauna să aibă o acoperire. În a treia etapă i-au dat afară pe călugării care n-aveau bube în cap, care erau corecți și prețuiți de popor. În acest lot, al treilea, am căzut și eu.

Decretul a venit în noiembrie 1959 și eram și eu trecut pe listă.

În luna mai 1959, la mănăstire a fost trimis un preot decăzut, fost greco-catolic. Din pricina comuniștilor, căzuse în patima beției încât episcopia l-a dat afară, trimitându-l la mănăstirea Rohia unde a stat o lună de zile. În această lună și-a revenit total; fusese tratat ca un frate de mănăstire. Numele părintelui este Butur Octavian. După o lună de zile, s-a întors refăcut la familie, la Cluj. Și bucuros, se duce la consilier pentru a primi o parohie. Consilierii i-au spus cu necaz că starețul de la Rohia îi propus să fie dat afară din mănăstire. Atunci, i-a spus episcopului Teofil, cu care fusese coleg: <<Ascultă, dacă voi nu interveniți ca starețul să nu fie dat afară, eu, Butur Octavian îmi dau foc în fața catedralei.>> Și a plecat. Atunci, în episcopie a intrat o spaimă și episcopul Teofil împreună cu vicarul Gorjescu au făcut un memoriu la București în care au intervenit și justificat ca să fie lăsat pe loc. Nu s-a primit niciodată răspunsul. Eu nu am știut că s-a intervenit pentru mine. Cineva mi-a arătat mai târziu memoriul.

La 1 noiembrie a venit ordinul de plecare și pentru ultimul lot de călugări rămași. Mai rămăsesem 16. Era duminică seara, am slujit împreună, am luat masa împreună. Era o noapte întunecoasă de noiembrie, eu am rămas în curtea mănăstirii singur, în întuneric ascultându-i pe călugării care au plecat cum se strigau unul pe altul în noapte. O lună de zile am rămas singur în mănăstire. Dar n-am plecat. Au venit autoritățile și mi-au spus să fac cerere de retragere pe motiv că am rămas singur și vor pune un paznic la mănăstire. Eu am refuzat să fac cerere. Atunci au întors-o începând cu amenințările, dar nici acestea nu m-au impresionat. Era un secretar la raion, de la Lăpuș, și când pleca de la sediu întotdeauna zicea: <<Mă duc și-l împușc!>>. Dar când venea se purta ca un miel în fața mea. La un moment dat zicea: <<Știi cum îi cu starețul ăsta? Ca pe timpul lui Mihai Viteazul, când ajung în fața lui scap securea din mână.>> Și l-am întrebat: <<Te-aș ruga pe dumneata, domnule secretar, ești membru de partid, nu? – Da, da cum să nu! – Atunci spune-mi dumneata, faci ce vrei sau ce poruncește partidul? – A, nu, ce poruncește Partidul. – Atunci dă-mi voie, că eu aștept dispoziție nu de la dumneata, nici de la nu știu cine; să-mi dea poruncă conducătorul meu, episcopul. Și atunci dacă mă trimite la vaci, la vaci mă duc, porcar mă fac, dar tot rămân ceea ce am fost>>

Dacă eu plecam atunci, făceam o crimă, un păcat pe care niciodată Dumnezeu nu mi-l ierta, da niciodată! Pentru că tot ceea ce s-a realizat acolo nu ar mai fi existat. N-ar mai fi existat biblioteca, n-ar mai fi existat toate edificiile care s-au făcut atunci, rugăciunile ce s-au făcut atunci, predicile, hramul, sărbătorile. N-ar mai fi existat astăzi Rohia, decât un schit în ruină.”

Înainte de a părăsi călugării mănăstirea Rohia, părintele stareț a făcut o cerere către arhiepiscopia Clujului, prin care cerea dreptul de a împărți frățeste între ei, avutul mănăstirii.

Apoi părintele stareț și-a sfătuit călugării ca atunci când se vor întoarce în lume să se tundă, să se bărbirească și să pună de-o parte uniforma călugărească ca să nu pătească ca și în alte cazuri în care călugării alungați nu voiau să-și rețea barba sau să-și pună deoparte uniforma călugărească și drept urmare au fost condamnați la închisoare.

În primăvara anului 1959, părintele stareț i-a avertizat pe călugării Rohiei: “Fraților să nu vorbiți nimic, să nu comentați nimic!”

“Un frate, părintele Iacob nu m-a ascultat. Și mă pomenesc într-o seară cu 2 securiști civili care s-au interesat de acest frate. După ce i-au percheziționat chilia au găsit o scrisoare pentru părinții săi, în care era desenat un călugăr înfășurat în șerpi și spini, iar dedesubtul desenului erau scrise cuvintele: <<Situația monahismului românesc în

secolul al XX-lea>>. Datorită acestui desen, fratele Iacob a fost condamnat la 4 ani de închisoare.”

Până aproape de Crăciun, părintele stareț a trăit singur în mănăstire. A găsit însă, tot sprijinul în rândul sătenilor, care invadau mănăstirea făcând-o vestită în zonă. A reușit să readucă până la Crăciun 3 dintre foștii monahi ai Rohiei.

“Ar fi venit și alte măsuri împotriva clerului. Apoi, cum s-a făcut în Albania când i-a chemat pe toți clericii forțat și le-a spus să facă o cerere prin care să renunțe la statutul lor după ce au făcut-o i-a exterminat pe toți.

Știți cu ce cuvinte încheia Ceaușescu cuvântările sale, așa cum spunem noi <<Amin>>? <<Înainte! Spre comunism!>> Asta era idealul. Vroia să fim un stat comunist model în toată lumea.

Asta a fost cu Decretul 410/1959. Un lucru trebuie să învățați: că nu se întâmplă nimic în viață fără voia lui Dumnezeu, fără știrea și voința Lui. A fost și aceasta o încercare prin care ne-a trecut Dumnezeu, prin foc ne-a cernut, că s-au umplut mănăstirile de tot felul de indivizi care nu făceau onoare monahismului.”

O întâmplare tulburătoare s-a petrecut la mănăstirea Rohia, în perioada de singurătate a părintelui stareț.

Rămânând singur în toată mănăstirea, părintele stareț a trimis într-o zi în sat, pe o femeie bătrână și surdă care mai venea pe la mănăstire, ca să aducă niște oameni pentru a ridica o căpiță de fân ce se stricase. Până să vină femeia părintele stareț a mers în bucătărie să curețe niște cartofi, când, auzi deodată niște pași de om care se îndreptau spre stăreția situată deasupra bucătăriei. Totodată auzi un plâns zbuciumat de femeie, de răsuna toată mănăstirea. Atunci părintele își lăsă lucru și a mers să o caute pe acea femeie care plângea, crezând că-i bătrâna cea surdă peste care a dat un mare necaz. Urcă în biroul stăreției și nu vede pe nimeni, coboară și intră în biserică, caută în altar, în cămara cu haine preoțești, dar nu găsește pe nimeni, atunci caută în toate clădirile mănăstirii și tot nimic. Atunci stă și se gândește și i-a încolțit în minte gândul ce a devenit certitudine, că femeia care plângea cu amar nu era alta decât Maica Domnului măhnită că mănăstirea Rohia a rămas pustie.

Aceasta a fost povestea Rohiei și a copiilor ei, într-o perioadă în care omul l-a înlocuit pe Dumnezeu cu tovarășul comunist.

“Căci, atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuții mișună pretutindeni.” (Ps. 11, 8)

Mănăstirea Sihăstria Rarău

3. 10. 1998

Părintele **Ilarion Ioan Neagoe**, starețul acestei mănăstiri, în discuția pe care am purtat-o cu cuvioșia sa despre regimul comunist și făcând referire la Decretul 410/1959 mi-a relatat următoarele:

“Comunismul a dezlănțuit o adevărată prigoană împotriva credinței în Dumnezeu, cu deosebire împotriva Bisericii Ortodoxe Române, pe baza satanicei concepții filozofico-materialiste, adică marxist-leniniste, având la bază materia ridicată la rang hotărâtor pentru viața umană, zicând că ideologia trece prin stomac. Desfigurând istoria, credința, cultura, ziceau că omul își are originea de existență – maimuța, mărturisind despre ei că părinții lor s-au desprins din maimuță.

Pe baza acestor aberații au ridicat o adevărată campanie antireligioasă, făcând presiuni asupra episcopilor care deseori au fost anchetați de către organele de securitate sub amenințarea de urmărire și arest. În felul acesta mulți preoți și slujitori ai Bisericii

Ortodoxe au ajuns în pușcării unde au fost persecutați cu bestialitate. Putem exemplifica concret pe: protos. Nicodim Mândiță, prof. univ. diac. Calciu Dumitreasa, arhim. Iovan Ioan și alții.”

Părintele stareț Ioan mi-a mărturisit că prin departamentul cultelor Statul român a vrut să desființeze Biserica. S-au dat o serie de dispoziții care prevedeau: retezarea bărbilor la călugări și preoți, tunderea pletelor, introducerea cărnii în mâncărurile de dulce, pentru ca astfel călugării să fie doborâți de patimi și să se poată căsători mai cu ușurință, servirea de băuturi alcoolice la mese pentru a înlesni aprinderea patimilor; slujbele ce se oficiau la miezul nopții au fost mutate seara, scurtarea slujbelor, scoaterea unor părți din Psaltire și din Canoane.

Securitate venea deseori la mâncate și băute în mănăstiri, precum și cu amenințări care uneori se finalizau prin arestarea celor nesupuși.”

Înainte de Decret s-au desființat schiturile mănăstirilor, aducând monahii la mănăstirea de centru. Decretul prevedea ca toți monahii care nu aveau Seminarul sau Institutul teologic trebuiau să plece din mănăstiri și să se încadreze în fabrici, punându-li-se în vedere să-și întemeieze familii.

Părintele stareț Ilarion Neagoe era viețuitor al mănăstirii Saltina când a început persecuția monahilor. Înainte de decret, această mănăstire număra 120 de viețuitori în majoritate tineri. A fost schimbat starețul, părintele Petroniu Tănase, autoritățile numind un ierodiacon Benedict. Așadar terenul a fost pregătit pentru aplicarea Decretului. Ca și-n alte mănăstiri și aici au fost aduși frizeri care i-au tuns și bărbierit pe toți călugării, confiscându-li-se totodată uniforma monahală.

”Toți călugării alungați în lume fuseseră urmăriți de Securitate și procuraturi, fiind adesea oprii în plină stradă și anchetați ba de una, ba de alta, amenințându-i cu pușcăria în caz de nesupunere.”

În urma epurării din '59 în mănăstirea Slatina au rămas foarte puțini viețuitori, doar cei ce erau preoți sau călugări absolvenți ai unei facultăți de teologie.

”Din nefericire, mulți preoți și monahi au făcut pușcărie pentru nesupunere în fața regimului sau pentru mărturisirea credinței. Unii dintre călugări au rămas în lume, demoralizați, și-au întemeiat familii pentru ca mai apoi să divorțeze muștrați de conștiință, căutând să-și refacă viața monahală într-o pocăință, să se reabiliteze prin viața de mănăstire din care au gustat odată. Alți călugări s-au retras în munți, au stat ascunși prin sate, încercând să-și ducă viața începută în mănăstire. Câțiva s-au încadrat în câmpul muncii.

Inspectorii din Departamentul Cultelor mergeau prin mănăstiri inspectând cum se execută ordinele Statului sau chiar ale Bisericii, capturând totodată din cărțile de cult duhovnicești, pe care le-au ars ca să distrugă temelia vieții duhovnicești pe care se rezema monahismul.” Pentru susținerea acestor afirmații, părintele Ilarion a dat spre exemplificare mănăstirea Slatina unde cărțile au fost arse în grădina mănăstirii.

De asemenea, inspectorii cenzurau cărțile bisericești de slujbe, ștergând acolo unde socoteau că deranjează concepția ateistă a statului.

”Toate acestea s-au întâmplat pentru că Biserica Ortodoxă Română era supusă Statului și dacă ierarhii nu ar fi ascultat de Stat erau amenințați cu destituirea, punând în pericol Biserica română de a fi desființată. Însuși patriarhul Iustinian a gustat acest pahar al morții, nevoind ca să semneze dărâmarea bisericii Sfânta Vineri din București.” Devenind un personaj incomod pentru politica comuniștilor “se spune că patriarhul a fost otrăvit de către Ceaușescu după ce l-a chemat într-o audiență.

S-a ajuns până într-acolo încât, pentru porunca stăpânirii ateiste, să se calce credința, legile și ordinea Bisericii lăsate nouă moștenire de către cele 7 sinoade ecumenice.”

“Zis-a cel nebun în inima sa: nu este Dumnezeu !” (Ps. 13, 1)

Poposind pentru câteva zile la mănăstirea Neamț, un frumos giuvaer moldovenesc, am avut ocazia de a purta un dialog despre Decretul 410/1959 cu părintele protosinghel **Firmilian Olaru**. Conversația purtată am înregistrat-o cu un reportofon și o voi reda în cele ce urmează:

Răzvan: Aș dori s-mi relațai modul în care s-a aplicat la mănăstirea Neamț, Decretul 410/1959?

Păr. Firmilian: Mai întâi au fost scoși toți călugării care aveau abateri de la viața monahală.

R: S-a făcut niște liste cu aceștia?

P.F.: Da. Au scos maici, călugări din toate mănăstirile. A fost ca un prolog ca să-i scoată pe cei ce aveau purtare rea în mănăstire. După aceea a urmat Decretul 410 din anul 1959. Așa au scos călugării până la 55 de ani, așa și măicuțele până la 50 de ani. I-au scos afară din toate mănăstirile. Unii au mai scăpat prin anumite persoane, adică, care au fost mai bolnavi sau aveau anumite necazuri. I-a oprit în mănăstire și pe cei de care avea nevoie aceasta. Alții erau cu anumite ascultări fixe și care trebuiau să fie ocupate. Aceștia erau mai tineri și au rămas în continuare la mănăstire și după Decret.

R: Cam câți monahi erau la Neamț înainte de Decret?

P.F.: Vreo 300 de călugări.

R: Și câți au rămas?

P.F.: Cam 60-70 au rămas.

R: Era cineva care-i scotea anume?

P.F.: Da, era unu Vasilescu care era de la Departament și se ocupa cu asta, pe urmă era din partea mitropoliei, Adrian care se ocupa, era Vereea care era stareț aici și care-i exarh și venea cu lista și citea numele celor vizați. Unii erau pensionari care trebuiau să rămâie pe loc. Era fixată de exemplu o mănăstire pentru pensionari la Sihăstria, iar pentru călugărițe la Slatina în județul Suceava. Așa i-a fugărit peste tot. Unii s-or căsătorit, alții au intrat în serviciu. Și pe urmă, unii care și-au împlinit anii aveau voie să se întorcă înapoi prin cerere.

R: Când i-au scos afară, o făceau după anumite criterii?

P.F.: Întâi vârsta. Până la 55 ani.

R: Dar cei cu pregătire teologică rămăneau aici?

P.F.: Nu-i putea scoate din mănăstire. Nu aveau dreptul. Eu am terminat teologia în '59 și am rămas. Cei ce au rămas ocupau diferite posturi, secretar, casier, eu eram cu ghidajul.

R: Au fost cazuri de împotriviri?

P.F.: S-au mai împotrivit. De exemplu au fost bătaia la Grăjdeni cu vlădica Eftimie și cu unul Doroftei Lica și cu frate-său. Apoi s-au dus la Grăjdeni, mănăstire de maici, în eparhia Romanului și maicile i-au luat la bătaie că nu voiau să iasă. Atunci n-au reușit dar până la urmă le-a împrăștiat. Care se mai împotriveau i-au mai scos cu forța, i-a încărcat în mașini noaptea.

R: După Decret mai primeau monahi în mănăstire, aici?

P.F.: Mai primeau, da. Sunt unii care au revenit după Decret la bătrânețe, chiar dacă au fost căsătoriți, și-au aranjat gospodăria lor și s-au întors înapoi la mănăstire. Dintre aceștia au fost Casian Armăsarul, arhid. Iemermelescu, Ghenadie Crudul și alții.

R: Când plecau din mănăstire, statul le asigura ceva bani?

P.F.: Avea dispoziție să le dea ceva, o sumă mică, 500 lei.

R: De patrimoniul mănăstirii s-au atins comuniștii?

P.F.: Nu, nu. Aici a fost chestia cu Ceaușescu. Atunci noi am predat la bancă aur, argint. De la icoana Maicii Domnului s-au luat salbe și le-am trimis la Piatra Neamț eu cu Anania. Erau monede austriece, mahmudele de astea turcești, bani de aur. Apoi a fost ordin de la stat, cu Decret ca să se predea aceste obiecte care erau de aur și nu erau obiecte de cult. Noi am predat acolo vreo 6 kg de monezi de argint. Toate astea le plătea Statul simbolic. Tezaurul nostru s-a pierdut în Rusia.

R: I-a scos pe toți odată? S-au treptat?

P.F.: Pe rând câte o tranșă. Din 24 de diaconi câți avea mănăstirea a rămas un singur diacon, unul Antonie de la Sihăstria, foarte bătrân. Tineret a scos. Mult tineret. Eu mi-am văzut de treabă. Îmi făceam serviciul care era de făcut și atât. Trebuia să nu vorbești de ei, de rău. Când veneau străinii, să nu fie discuții contra regimului. Și dacă-ți înfrânai limba n-aveai probleme cu nimenea. Spre exemplu: la ghidaj trebuia să vorbești liber. Vorbeam, dar trebuia să-mi păzesc limba, că te puneau în anumite situații de provocare. Întrebat de exemplu: <<Părinte, ce-i cu ochiul acela pe perete? – Ochiul lui Dumnezeu, la o instituție de asta religioasă trebuie să fie și ochi văzător care vede totul. – Da, zice, ochiul Partidului care vede totul !>>.

R: În rândurile monahilor au fost infiltrați spioni?

P.F.: Noi când ghidam erau și securiști care se infiltrau pe lângă grup ca să audă ce vorbesc și își notau.

R: Dar existau călugări informatori ai Securității?

P.F.: Existau informatori printre călugări. De fapt existau la toate mănăstirile cu care lua legătură Securitatea. Se făcea un fel de notă de protocol. Noi eram ghizi și trebuia să dăm notă informativă de la fiecare grup de străini care vizita mănăstirea sau lua masa, ori dormea peste noapte aici. Un exemplar mergea la Mitropolie, unu la Securitate, unu la Departament și una era copia. Îi interesa ce zic străinii despre noi. Așa au fost vremurile.

“Izbăvește-mă de vrăjmașii mei cei tari și de cei ce mă urăsc pe mine, că s-au întărit mai mult decât mine.” (Ps. 17, 20)

Mănăstirea Neamț

6.10.1998

Tot aici, la Mănăstirea Neamț am găsit un alt interlocutor cu care am discutat despre Decretul 410/1959, însă acesta a fost alungat din mănăstire. Părintele cu care am dialogat este un om în vârstă, cu barbă și plete albe și dese, cu ochii de un albastru limpede, în care se putea citi blândețea și pacea interioară.

Înarmat cu reportofonul în mână i-am pus câteva întrebări părintelui **Paisie Doroftei**.

Răzvan: Părinte, aș dori să-mi spuneiți câte ceva despre Decretul 410/1959, din ce vă mai amintiți.

Părintele Paisie: Am știut cu doi ani înainte că o să vină Decretul. Din cauză că întâi a fost în China cu Tibetul, Dalai Lama care a fost arhiereul lor o ținut front două săptămâni, al doilea an în Rusia. La noi o venit întâi în Postul Mare și a dat zece persoane, fără Decret.

R.: Anul?

P.P.: În 1959 primăvara. Seria a doua a fost până la Sfântă Mărie și au dat afară patru. Și a treia oară a venit Decretul. Era programat să rămână 6 persoane: trei preoți, doi cântăreți și starețul. Încolo toți au plecat acasă. Tot pe rând îi alunga afară din mănăstire; Vasilescu inspectorul cultelor și exarhul. Le dădea 500 de lei, iar la bolnavi 1000 de lei.

R.: În lume vă mai urmărea Securitatea?

P.P.: Te mai urmărea, dacă te prindea că porți haina îți dădea doi ani de zile la dubă.

R.: Printre monahi erau de-ai securității?

P.P.: Au fost dar eu nu-i cunosc.

R.: De prin ce an au început să se întoarcă monahii aici?

P.P.: După '70 încoace, dacă s-a mai potolit.

R.: Cine era stareț în vremea Decretului?

P.P.: Era Dionisie Vereea, dar în locul lui au adus apoi pe Nestor Vornicescu care acum e mitropolit la Oltenia. Cam așa a fost.

“Află-se mâna Ta peste toți vrăjmașii Tăi, dreapta Ta să afle pe toți cei ce Te urăsc pe Tine.” (Ps. 20, 8)

La mănăstirea Agapia Veche ridicată pe locul vechii ctitorii a unui pustnic Agapie, am avut bucuria de a o cunoaște pe maica **Paraschiva Ursu**, o maică de peste 80 de ani, dar de o mare sensibilitate și bunătațe sufletească, calități care au ajutat-o să învingă greutățile ce i le-a așternut în cale viața, mai ales că a pribegit prin lume, după Decret.

În cele ce urmează voi deșira dialogul cu această trăitoare în Hristos:

Răzvan: Maică, v-aș ruga să-mi relațai câte ceva despre Decretul 410/1959.

Maica Paraschiva: În '59 a început, în Vinerea Floriilor am fost date afară. De Paști am fosta acasă. Când ne-a dat afară am iscălit, că ne forța să iscălim. Câte 10-15 scotea afară din mănăstire, așa grupuri, grupuri. Nu toate odată. Întâi o început cu cele care nu or avut 18 ani. Pe urmă or început cu cele ce nu avea 25 de ani. Apoi or început cu cele care nu avea 7 clase. Atunci o dat pe capete afară. Dar nu toate odată. Dar o fost dureros. Maici bătrâne care au avut un frate sau un văr, un neam... ce sunt eu vinovat că vărul meu era partizan? Era o maică, de vale care avea un frate legionar și a dat-o afară, maică de 70 de ani, fără să fie maica vinovată. Și au dat afară și bătrâne. Au umplut lumea de maici. Și m-am dus la Cuvioasa Parascheva la Iași, n-am avut bani să dau pomelnic, da' lumânare am aprins și când am aprins lumânarea acolo m-am rugat să mor, ori să mă lase în mănăstire.

Maica Paraschiva, la îndemnul altor maici care-i cunoșteau situația dificilă din familia ei, a intrat "ca slugă la o doctoriță la Vatra Dornei, văduva Popu. „Și am, stat până în '77 când a murit doamna doctor. Da' a fost foarte greu. Nu era zi să nu plâng. Da' atâta am plâns încât mă dureau ochii. Dorul de mănăstire și când venea ora 4 (16) mă gândeam că la noi se făcea vecernie, începeam să plâng.”

În timp ce era în casa doamnei doctor, la îndemnul acesteia a intrat la un spital unde îngrijea bolnavii. Pentru ea nu conta că bolnavul era evreu, sectar ori ortodox. De toți avea grijă cu sfințenie și dragoste, dorind să arate prin aceasta, asistentelor, că trebuie să avem omenie și cu un câine. "Eu mă gândeam numai la Dumnezeu să mă ajute. Da' m-o ajutat Dumnezeu și Maica Domnului."

M.P.: Pe urmă o murit doctorița, m-am întors înapoi la Agapia. Când m-am întors la Agapia din Vale, l-o făcut episcop pe un părinte de la Putna și hai Paraschiva să meargă cu el că n-o venit cu coadă din lume – adică a avut un comportament nepătat în societate.

La început a refuzat propunerea, dar la insistențele stareței a plecat să-l însoțească pe Prea Sfințitul Gherasim la Arad, unde a stat până în anii '90.

Societatea a primit-o bine pe maica Parascheva, deseori oferindu-i sprijinul. "Dă doamne sănătate și mântuire la toată lumea"

R.: Vă mai urmărea Securitatea în lume?

M.P.: La început da. În ziua de Paști, când se ducea toată lumea la biserică, ca în ziua de Paști, eu mă duceam la muncă voluntară, ori la străcat blocuri cu târnăcopul. Și apoi stăteam acolo pân' la ora 4 (16) și încărcam ca pușcăriașii. Da, am avut necazuri. Și doctorița mi-o cumpărat o fustă maro, maro mai închis, nici prea lungă, nici prea scurtă, așa potrivită ca să o pot purta. Da, o fost greu nu fost ușor. Au mai și închis dintre maici că vorbeau împotriva regimului, dar eu nu am avut cu nimeni nimica.

R.: Prin ce an ați reintrat în mănăstire, în obște?

M.P.: Prin '77 după moartea doctoriței.

R.: Dintre maicile alungate, s-au mai întors în mănăstire?

M.P.: Altele s-or dus în lume. Altele de seama mea or murit în lume de necaz.

Deseori maica Paraschiva a fost chemată la Ședințele locale P.C.R. Trebuia să participe și să asculte sloganele comuniste, dacă nu voia să aibă probleme cu Securitatea. Uneori maica Paraschiva se întreba: "De ce ne cheamă acolo pe noi? Ca să deie poporul părere. Da' ce părere să deie poporul că ei zic și ei răspund."

R.: Au fost maici care s-au opus scoaterii lor din mănăstire?

M.P.: S-or opus. Și noi am început a plânge, rugăciuni, post. Și maica stareță de atunci, maica Veronica Constantinescu zice: <<Nu ne faceți greutăți ci să mai rămâie cât de cât ca să nu închidă mănăstirea>>

Am mai stat ascunse prin pădure, dar nu te lăsa să stai, că venea cu dulăii după tine. Și eu am stat nu știu câte luni în pod la o maică. Dar am răcit și m-am îmbolnăvit, era frig. Și cu frică am intrat în pod și cu frică am ieșit din pod, că era primejdie pentru maici.

R.: Câte maici ați fost înainte de Decret?

M.P.: Maica stareță zicea așa: <<Maicilor la noi în mănăstire sunt în jur de 600.>>

R.: Câte maici au rămas după Decret?

M.P.: Maicile mele ziceau că 70-100, cam așa. O fost greu, ce să facem! Tot de la Dumnezeu o fost. Multe s-o îmbolnăvit, alta a rămas surdă, au murit de T.B.C.

“Toiagul Tău și varga Ta, acestea m-au mângâiat. Unsa-i cu undelemn capul meu și paharul Tău este adăpându-mă ca un puternic.” (Ps. 22, 5-6)

Mănăstirea Agapia Vechi

8.10.1998

Tot la această mănăstire, ca interlocutor l-am avut pe părintele ieromonah **Nestor Pleșcanul**, care cu bunăvoință mi-a dat unele informații despre aplicare Decretului 410 în mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul, de lângă Alba-Iulia, a cărui viețuitor fusese atunci.

Originar din zona Galaților, părintele Nestor a intrat în monahism la mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul la anul 1956. Mănăstirea avea o obște monahală tânără și râvnitoare în cele duhovnicești, fapt ce a atras atenția Securității.

Înainte de aplicare Decretului în această mănăstire, liniștea călugărilor era tulburată de vizitele dese ale securiștilor ce veneau la mâncare și băutură, totodată încercând prin vorbe meșteșugite să sugereze tinerilor călugări să se întorcă în lume și să-și întemeieze familii. Pe lângă aceasta, după cum ne-a relatat părintele Nestor, între rândurile monahilor, Securitatea avea infiltrați oamenii ei, călugări, care erau plătiți pentru serviciile făcute.

La început, călugării fugeau în pădurile din împrejurimile mănăstirii în momentul când simțeau că vin securiștii și reveneau la lăsarea nopții când inchișitorii plecau. Dar jocul lor cu Securitatea nu au durat mult, fiindcă într-o duminică în vreme ce toată obștea se afla la Sfânta Liturghie, în curtea mănăstirii au venit prigonitorii cu niște mașini în care au încărcat întreaga obște, ducându-i pe toți în oraș la o frizerie, unde i-a tuns și i-a bărbierit. Când a venit rândul părintelui Nestor, care avea barbă și plete lungi și dese, i-au spus că le vor duce la teatrul din Cluj ca să facă din ele peruci și bărbi.

Ca un lait-motiv le repeta la fiecare următoarea frază: “Te duci în lume și te-nșori!”

Așadar, i-a trimis pe toți în lume dându-le câte 500 de lei ca să-și cumpere haine, interzicându-le să mai poarte uniforma monahală sub amenințarea cu pușcări.

Mănăstirea Sfântul Ioan Botezătorul a rămas astfel pustie, fiind transformată în gospodăria mitropoliei Ardealului.

Părintele Nestor, izgonit din mănăstire, s-a înscris la Seminarul teologic din Cluj. De aici a fost exmatriculat pentru că a ars câteva Biblii din ediția scoasă de comuniști. (*Biblia pentru credincioși și necredincioși*) În aceste cărți erau batjocorite evenimentele sfinte tocmai pentru a slăbi credința și a îndepărta tineretul din biserici, mai ales că acest tip de carte se comercializa numai cu 9 lei bucata. Aceste cărți s-au răspândit și printre seminariștii clujeni, ceea ce l-a determinat pe părintele Nestor să cumpere din banii ce i-au mai rămas din acei 500 de lei, scriiturile nevândute dându-le foc. Pentru a nu crea probleme Seminarului a fost exmatriculat.

S-a întors în satul său natal Țepu, din județul Galați unde a activat pe post de cântăreț bisericesc.

Părintele Nestor mi-a mărturisit că a fost urmărit de oamenii Securității care erau atât de josnici și nerușinați, încât plăteau fete care să-l ațâțe pentru a curvi cu ele. Peste toate aceste ispite cumplite pentru un monah, a reușit să treacă numai cu multe rugăciuni și suferințe.

Prin anul 1964, Gheorghe Gheorghiu-Dej s-a sfârșit din viață, iar la 4 zile după moartea lui,

părintele Nestor a reușit să intre în obștea mănăstirii Cernica, de lângă București. Dar nici aici nu a putut găsi liniștea atât de necesară sieși, fiindcă exarhul Bucureștilor din acea vreme, l-a ales împreună cu alți călugări să joace pe post de figurant în filmul *Dacii și romanii*; el fiind în tabăra dacilor. Și aici a avut de trăit experiența iadului căci artistele, niște desfrânate, încercau să-i ademenească pe el și pe ceilalți monahi sub schele pentru a le târî sufletele și trupurile în păcat. Dar Dumnezeu s-a milostivit văzând suferința lor și le-a dat tăria necesară ca să li se opună cu tărie.

După un an și jumătate se zvonise că se vor începe iar filmările la un alt film tot cu daci și cu romani. Atunci, de groază și teamă că iar va fi chemat la filmări, părintele Nestor pleacă la mănăstirea Sihăstria unde devine ucenicul părintelui Cleopa care l-a ajutat să se refacă sufletește după șocurile avute în lume.

Astăzi este ieromonah la mănăstirea Agapia Veche, un loc binecuvântat de Dumnezeu, regăsindu-și pacea sufletească.

“Dă-le lor după faptele lor și după vicleșugul gândurilor lor. Că n-au înțeles lucrurile Domnului și faptele mâinilor Lui. Îi vei dărâma și nu-i vei zidi.” (P. 27, 5-7)

Mănăstirea Agapia Nouă

8.10.1998

Poposind câteva ceasuri la această frumoasă mănăstire, am purtat o discuție cu maica **Emiliana Irimescu** care a trăit experiența Decretului 410/1959 care i-a rănit amarnic sufletul.

Această monahie, o ființă deschisă și cu mare dragoste pentru Hristos, a intrat de foarte tânără în obștea acestei mănăstiri de care s-a legat sufletește. Cu lacrimi în ochi și în suflet, maica Emiliana mi-a relatat tragismul prin care a fost nevoită să treacă. În anul 1953 la mănăstirea Agapia Nouă s-a deschis un Seminar monahal, azi reînființat și care a funcționat până în anul 1958 când s-a dispus închiderea lui. Director al acestui Seminar a fost monahia Veronica Constantinescu care era și stareță. Ea a avut nefericirea de a răspândi trista veste în rândul maicilor de a părăsi obștea monahală conform prevederilor Decretului 410/1959.

Pentru început, s-au întocmit niște liste cu maici ce trebuiau să plece. Epurarea lor din mănăstire s-a făcut treptat. Astfel, mai întâi au fost alungate maicile ce aveau vârsta sub 18 ani, al doilea val le-a cuprins pe cele până în 25 de ani. Iar cel de-al treilea val a cuprins călugărițele ce aveau vârsta sub 50 de ani.

Începând cu „săptămâna brânzei”, tinerele călugărițe, cu inimile sfâșiate de durere, au fost nevoite să părăsească mănăstirea, mai ales că, zilnic venea miliția și bătea în ușile chiliilor. Așadar tot tineretul a fost nevoit să se despartă de călugărițele mai în vârstă pe lângă care au crescut și care le-au fost ca niște mame. În anul 1960 stareța Veronica Constantinescu a fost înlocuită cu monahia Eustochia Ciucanu. Această monahie a dat dovadă de o tărie de caracter și de un curaj rar întâlnite, datorită faptului că sprijinea și reprimea în obștea mănăstirii pe fostele maici, chiar dacă nu îndeplineau condițiile prevăzute la intrarea în monahism. Procedura era următoarea: când murea o maică bătrână, maica stareță întocmea actele pentru reprimirea unei foste călugărițe, falsificându-i data nașterii, pentru ca la o eventuală inspecție, de care nu ducea lipsă, să corespundă regulamentului. De obicei, când inspectorul cultelor, venea să vadă dacă a mai scăzut numărul de viețuitoare din această mănăstire, noile venite se ascundeau ca să nu creeze probleme, cu toate că inspectorul cultelor era mirat că numărul monahiilor se menține aproape constant.

Altă dată, maica stareță primea pe tinerele maici înapoi în mănăstire, consemnându-le în acte că ar fi suferinde de vreo boală sau de vreun handicap.

Prin aceste moduri, curajoasa stareță a reușit să le primească în rândul obștii sale, aproape toate călugărițele care au fost alungate și au dorit să se întoarcă.

Au fost și cazuri când o parte dintre ele s-au pierdut în lume, întemeindu-și familii, dovedind că nu au avut destulă dragoste pentru îngerescul chip.

În anul 1960, mănăstirea Războieni a fost desființată, iar călugărițele au fost repartizate pe la Agapia și Slatina.

După cum am mai menționat, inspectorii cultelor veneau destul de des și controlau numărul maicilor, mai mult, chiar au instalat microfoane în telefonul stăreției ca să poată supraveghea îndeaproape orice mișcare a stăreței. Securitatea era la curent cu tot ce se întâmpla în mănăstire. Ori de câte ori maica stăreță primea câte o delegație străină, apăsarea și Securitatea, ceea ce a adus la suspiciuni din partea stăreței care bănuia că în obștea sa s-ar fi aflat călugărițe informatoare. Până ce s-a aflat adevărul maicile se suspectau una pe alta că ar fi spioane ale Securității.

După anul 1965 rigoarea Decretului 410 a slăbit. Începând cu acest an s-au deschis cursurile anuale de ghizi care se țineau la Iași. La aceste cursuri a participat și maica Emiliana, interlocutoarea mea, găsind astfel o poartă de a se reintegra în familia sa de la Agapia, după care mult a plâns.

Aș dori încă o dată să subliniez aportul deosebit pe care a avut-o maica stăreță Eustochia Ciucanu în refacerea obștii monahale de la Agapia, prin reprimirea fostelor călugărițe rasofore sau surori. Monahia Eustochia, un adevărat ostaș a lui Hristos și-a pus în joc libertatea din dorința de a reprimi și apăra pe monahiile alungate care au suferit enorm rătăcind prin lume, nu din pricina oamenilor ci pentru că nu era mediul lor de existență. Plângeau după Hristos pe care nu-L puteau găsi în lume. Și toate acestea, maica Eustochia le-a simțit și înțeles, făcând tot posibilul de a-și ajuta surorile.

“Doamne scos-ai din iad sufletul meu. Mântuindu-mă de cei ce se coboară în groapă”. (Ps. 29, 3)

Mănăstirea Agapia

8.10.1998

Tot la această mănăstire, maica bibliotecară m-a condus la chilia altei maici care a experiat Decretul 410/1959 din interiorul mănăstirii. Maica intervievată se numește **Macrina Toderuț**.

Din nou, uzitând de reportofonul pe care-l aveam, am întreat-o pe maica Macrina următoarele:

Răzvan: Maică, v-aș ruga să-mi spuneți modul cum s-a aplicat aici Decretul 410/1959, ce s-a întâmplat cu maicile, care a fost situația în mănăstire după Decret?

Maica Macrina: Înainte de Decret erau aproximativ 400 de maici. Sigur, când a venit Decretul a fost ca o bombă. Nimeni nu se aștepta la lucrul acesta. Nu credeam c-o să se aplice. Veneau de la Consiliu, Mitropolie, Culte. Au pus pe maici să facă mai întâi o cerere că pleacă din mănăstire să se încadreze în câmpul muncii. Și li s-a dat când au plecat, o adeverință cum că sunt salariați precum și suma de 500 lei bani e cheltuială. Dar totuși a fost o șansă pentru că o parte din maicile sub 50 de ani care nu aveau unde pleca, care erau din Basarabia, sau care nu aveau rude, cum a fost cazul meu, eu nu aveam părinți și am fost exceptată precum și cele bolnave.

Nu de la început s-a aplicat Decretul cu severitate, au mai rămas cele ce aveau studii clericale. Decretul s-a pus în vigoare imediat după ce am intrat în Postul Mare. În duminica înainte de post, Duminica lăsatului de brânză se merge la biserică, la vecernie și atunci toate maicile merg ca să ia iertăciune una de la alta, ca pentru Postul Mare. Ori, acea vecernie a fost atât de tristă, fiindcă toate își luau rămas bun la plecare, nu știau unde pleacă. A fost o despărțire foarte dureroasă.

Cele care am rămas ne-a lăsat până după Paști. După Paști a venit din nou de la Mitropolie, de la Culte ca să plecăm. Noi ne-am legat de principiul ăsta: că și noi suntem ca și bărbații, iar călugării sunt excepții dacă au școală. N-au vrut să ia în considerație. Atunci o parte au fost acceptate pentru inventar, pentru anumite lucrări, între care am fost și eu și de aceea nu am gustat chiar amărăciunea Decretului. Dar totuși, prin iconomia lui Dumnezeu, a fost oprirea aceasta pe motiv de boală. În fiecare an venea o comisie ca să verifice dacă s-au făcut sănătoase și să mai plece din ele. Dimpotrivă, mai veneau din cele plecate și când le duceau la control medical, la Bacău, o întreba doctorul pe maica stăreță, maica Eustochia era foarte bărbată în privința asta, “ – De asta ai nevoie? – Da, am nevoie domnule doctor.” Și îi scria un diagnostic. În loc să mai plece ele mai rămâneau. Astfel, în 20 de ani s-au întors aproape toate cele plecate.

Decretul a fost un impas în viața monahală, dar câteodată unele s-au întărit în credință contra ispitelor. A fost o încercare de la Dumnezeu. Începând cu anii '75-'77 au început să primească în mănăstire și fete cu liceul, nu numai pe cele cu studii superioare.

“Mute să fie buzele cel viclene, care grăiesc împotriva dreptului fărădelege, cu mândrie și cu defăimare.” (Ps. 30, 18)

= va urma =

Căsătorie și procreație

Arhim. Dr. Iuvenalie IONAȘCU

Căsătoria – icoană a Împărăției lui Dumnezeu și taină a iubirii divine

Căsătoria este una din căile ce duc la Împărăția lui Dumnezeu. Credincioșii cred în taina ei, sunt conștienți că, prin căsătorie, ei constituie o comunitate – cea mai puternică și cea mai mică dintre acestea -, de fapt, celula tuturor celorlalte comunități, atât socială, cât și eclesială. Familia este "icoană" a Împărăției, dar este chiar mai mult decât atât: în istorie, ea este "semn" sau chiar "începutul semnelor" Împărăției lui Dumnezeu, primul dintre acestea. Așa ne-a prezentat-o Apostolul iubirii, când a vorbit de Nunta din Cana Galileii (In. 2, 11). În acest sens, căsătoria devine modul de slăvire a lui Dumnezeu în mijlocul lumii, semn cu profunde și evidente dimensiuni eshatologice și soteriologice. Creștinii sunt chemați să-L slăvească pe Dumnezeu nu doar în duhul lor, ci și în trupul lor, care este "templu al Duhului Sfânt" (1 Cor.6, 19). Prin "preoția conjugală" (Gheorghios PATRONOS, "Teologia ed esperienza del matrimonio", in AA.VV., <La cella del vino>. Parole sull'amore e sul matrimonio, Ed. Seritium-Interlogos, Sotto il Monte-Schio 1997, p.77), ei, sfințind propriile trupuri, dau "slavă lui Dumnezeu". Trimițând din cer binecuvântarea Sa, Dumnezeu îi întărește pe miri să meargă pe calea împlinirii unei uniuni desăvârșite, să realizeze o "deplină înțelegere sufletească și trupestă" (Rugăciunea a doua de la Taina Cununii, în "Aghiasmatar", Ed. Inst. Biblic și de Misiune a Bisericii Ortodoxe Române, București 1992, p. 84).

Prin celebrarea căsătoriei, soții nu se retrag într-un "egoism în doi", ci se deschid spre lume. "Credința creștină nu este adevărată doar în ceea ce-L privește pe Dumnezeu și Împărăția Sa, ci, în egală măsură, este adevărată în ceea ce privește omul" (J. MEYENDORFF, "Marriage: An Orthodox Perspective", St. Vladimir's Seminary Press, 1970, p. 62). Adevăratul creștinism n-a refuzat niciodată lumea și bucuriile omenești; unitatea nupțială e un răspuns pozitiv la nevoile istorice și pământești ale existenței, după cum este și deschidere a existenței și a societății oamenilor către realitatea divină.

Prin împărtășirea din același potir euharistic, între cei doi tineri se întrupează, ca într-un "pântece matern", iubirea conjugală, prin care ei dobândesc darul unei noi existențe, un "trup nou". Ca într-o "cincizecime conjugală" (Idem,

“Sacramento dell’amore”, Sotto il Monte 1994, p. 34), ei primesc harul Duhului Sfânt, pe care îl împărtășesc tuturor celor din jur.

Căsătoria nu este nici exclusiv de ordin trupesc, după cum nu este nici strict de ordin duhovnicesc. În nici un loc, Sfânta Scriptură nu susține că singura finalitate a căsniciei este procreația, după cum nu susține că singurul scop este (Al. SCHMEMANN, “Pentru viața lumii”, Querinina, Brescia 1965) spectrul spiritual. Căsătoria creștină este, pentru cele două persoane implicate, o unitate indivizibilă duhovnicească și trupească; reflectă, de fapt, uniunea dintre Hristos și Biserică. Într-un astfel de context, procreația concurează, în termeni relevanți, nu doar la desăvârșirea duhovnicească, ci și – sau mai ales-la mântuirea celor doi soți, cum se exprima Sfântul Apostol Pavel, dat fiind ca, prin nașterea de fii, “în credință, în adevăr și în dragoste”, sunt răsturnate efectele nefavorabile ale călcării de poruncă și neascultării (1 Tim. 2, 14-15). Taina uniunii nuptiale se raportează astfel, în mod direct, prin intermediul actului procreativ, la taina vieții și a creației, și omul, întrucât este împreună creator cu Dumnezeu, devine factor de inaugurare a Împărăției Cerurilor.

Într-o astfel de perspectivă, soteriologică și eshatologică a procreației, căsătoria depășește cu mult ideea comună de “familie creștină”, așa cum este înțeleasă astăzi de cei mulți; ea asumă dimensiuni nu doar cosmice și universale, ci și unele duhovnicești și veșnice. “Câtă vreme vom considera nunta ca fiind ceva ce privește doar pe cei ce se căsătoresc, ca pe ceva ce li se întâmplă lor, iar nu întregii Biserici și lumii, nu vom înțelege niciodată sensul într-adevăr profund sacramental al căsătoriei, marele mister la care se referea Sfântul Apostol Pavel când afirma: “Iar eu zic în *Hristos și în Biserică*”. Trebuie să înțelegem că tema, “conținutul” și obiectul real al acestei Taine a căsătoriei e mai amplu decât familia. Este taina iubirii divine, care îmbrățișează totul, taina ființei însăși, și, datorită acestei rațiuni, ea interesează întreaga Biserică și, prin Biserică, lumea întreagă”.

Procreație, reproducere, desfrânare

De obicei, se afirma că nașterea de prunci este “al doilea scop” al căsătoriei, în timp ce “desăvârșirea în iubire este “primul”. Hotărârea de a aduce pe lume un fiu joacă un rol important, chiar fundamental, în desăvârșirea personalității: o desăvârșire care se actualizează de fapt «în comuniune și în dragoste». Așadar, alegerea procreativă nu este o chestiune marginală a căsniciei, ci presupune în mod esențial voința omului de a urma o adevărată comuniune interpersonală și o trecere de la viața egocentrică în doi, care, în definitiv, este un egoism al individului, la comuniunea celor mulți, la efuziunea de iubire și la funcțiunea de slujire (Gheorghios PATRONOS, “Il matrimonio...”, op. cit., p. 119). Când familia se află în fața actului creator de a genera o nouă existență umană, printr-un act responsabil, se pune în slujba lucrării creatoare a lui Dumnezeu. Nu avem de-a face cu o simplă hotărâre de a da naștere unei alte ființe umane, în interiorul logicii reproducției naturale sau biologice, de perpetuare a speciei, cum se întâmpla, în afara oricărui tip de conștiință, în lumea animală, ci e un act de decizie personală și de procreație responsabilă. “A procrea nu înseamnă doar a aduce pe lume pe careva, ci

grija) duhovnicească, intelectuală și materială de fiu. Altfel, reproducerea n-ar fi decât un simplu act fiziologic, fără perspectiva dezvoltării subiectului. Dacă **procreația e orientată către formarea persoanei, reproducerea e îndreptată către perpetuarea speciei**; dacă prima se plasează în timpul Bisericii, a doua, în timpul ciclic al eternei reînnoiri” (P. STRUVE, “O problemă vitală de coerență: controlul nașterilor”, aprilie 1963 (în gr.); citat de G. PATRONOS, cit., p. 119), se exprima un teolog occidental.

În cazul în care fiii lipsesc, din varii motive de ordin medical, apare într-o mai clară lumină scopul primordial al căsătoriei: deplina realizare a soților și experiența unei comuniuni ontologice, care-l duc pe om la desăvârșire și la împărăția lui Dumnezeu. Dincolo de unitate, de dragoste și de comuniunea soților, Sfântul Ioan Hrisostom vede în căsătorie un mijloc prin care oamenii să realizeze și să trăiască în castitate și înfrânare. Căsătoria ne-a fost dată, din această perspectivă, pentru a “elimina” desfrânarea, “pentru a stinge focul naturii noastre”. “Căsătoria a fost îngăduită pentru procreație; dar, mai ales, a fost dată pentru a stinge focul firii noastre. O mărturisește Pavel, unde zice: “Pentru desfrânare, fiecare să aibă propria sa soție”; despre procreație nici nu vorbește. Mai mult, el nu-i invita pe soți să rămână împreună pentru a procrea; atunci, de ce recomanda aceasta? “Pentru ca diavolul să nu vă ispitească”: sunt cuvintele sale. Mai departe, nu zice: “să se căsătorească, dacă doresc copii”, ci “să se căsătorească, dacă nu se pot înfrâna” (Sf. Ioan Hrisostom, “Fecioria” XIX, pg. 48, 547). Aceste afirmații nu vor nicicum să diminueze valoarea căsătoriei, ci să indice calea «înfrânării» pentru a birui păcatul și tirania sexuală.

Dar și Sfântul Grigorie Palama, când vorbește de căsătorie, se împotrivesc cu hotărâre tendințelor care ar impune celor căsătoriți reguli specifice viețuirii monahale, precum postul auster, abținerea sexuală, ca și constrângerea soților de a locui împreună cu rudele. A impune soților exigențe călugărești, de post și asceză nepotrivite cu starea lor, ca și obligația, în virtutea unei ascultări și a unui respect și a unei iubiri rău înțelese, să locuiască împreună cu părinții în vârstă și cu alți membri ai familiei, amenință noua covivență și pune în pericol noua familie.

În altă ordine de idei, întregul mister al conviețuirii conjugale se adresează omului întreg, trup și suflet. Sfântul Apostol Pavel vorbește de oameni și *trupești*, *psihici duhovnicești* (cf. 1 Cor. 2-3). Prin aceasta, nu vrea să spună că atunci când suntem “*trupești*” trăim și lucrăm doar cu trupul, în timp ce mintea și duhul nostru ar fi într-un fel inactivi, ci că omul, cu trupul, cu psihicul și cu sufletul său, se găsește “în trup”, adică întreaga sa existență e îndreptată către “carne”, către ceea ce este demonic și păcătos. În timp ce, aceia *duhovnicești*, sunt edificați întru “Duhul”, cu toată viața lor. În acest sens, în uniunea conjugală e implicat omul, în integritatea persoanei sale. Omul nu poate separa funcțiunile sale în funcțiuni ale trupului și în funcțiuni ale duhului.

Una din funcțiunile legăturii conjugale, funcțiune biologică și spirituală, este generarea de fii. Iar aceasta nu se poate separa de “evenimentul erotic”; aceasta este o funcțiune “după fire”, ce se leagă de crearea omului. Aparține naturii noastre și este un dar al lui Dumnezeu, chiar dacă, prin căderea în păcat a protopărinților, sfera erotică a devenit terenul pe care demonii ne asaltează cu mai mult

succes. În “mustul cărnii”, omul se simte mai slab și mai vulnerabil.

Dar tocmai pentru aceste motive, erosul poate deveni și forța cea mai puternică, conducându-l pe om către emoții înalte și trăiri interioare unice, îl poate întări în vederea oricărei lupte și sacrificiu, îl ajută să trăiască mai bine omenescul și sfințenia divină. Erosul demonstrează o natură bogată, dă profunzime vieții umane.

Erosul cunoaște numeroase forme, dar, în oricare dintre acestea, dacă este supus misterului legăturii dintre Dumnezeu și om, purifică și sfințește natura umană. “Când vorbim despre eros – scrie Areopagitul – fie el divin sau îngeresc sau intelectual sau psihic sau natural, ne gândim la o forță unitivă și relațională.” (9) După cum erosul “divin” și “îngeresc” îl ancorează pe monarh și pe ascet în taina dăruirii sale integrale lui Dumnezeu și face din viața sa o adevărată dulcețură, transformând lacrimile și întristările în “prea dulci lacrimi” și în “îmbucurătoare întristări”, tot așa erosul “psihic” și “natural” îl ancorează pe cel căsătorit în Taina cununiei sale, îl îmbogățește și îi deschide noi orizonturi, pentru a putea înțelege mai bine și a trăi uniunea sa cu altă persoană. Erosul “natural” își găsește locul său, mântuirea sa, justificarea sa în căsnicie, în unirea dintre bărbat și femeie “într-un singur trup”.

Actul sexual în afara legăturii conjugale este calificat de către tradiția noastră eclesială drept desfrânare și adulter, chiar dacă duce la naștere de prunci, în timp ce, în căsnicie, e considerat ca o funcție naturală și sfântă, chiar dacă nu duce la procreație. Așadar, ceea ce face din actul erotic un lucru sfânt sau păcătos nu este nici procreația, nici funcțiunea sexuală în sine, ci *dimensiunea sa sacramentală*, în alte cuvinte, dacă raportul nostru cu celălalt sex se raportează sacramental și cu “slăvire adusă” lui Dumnezeu sau, egoist, se oprește la cei doi îndrăgostiți, în acest din urmă caz, devenind o absolutizare și o idolatrizare a funcțiilor biologice umane.

Este de asemenea important să înțelegem, în acest context, și ceea ce se poate numi “abținere sexuală” sau castitate sau înfrânare în căsnicie. Despre această realitate ne vorbește Apostolul Pavel, care se adresa Bisericii din Corint cu îndemnul de a nu se înfrâna (!) decât numai de comun acord și pentru un timp, pentru ca apoi să fie din nou împreună. Iar aceasta, doar pentru “post” și “rugăciune”, și nicidecum din rațiuni mondene sau sociale. Nu e importantă “înfrânarea” sau “neînfrânarea”, ci termenii “duhovnicești” și “trupești” sau “sociali” în care se pune problema; adică a rămâne “împreună” în și cu Dumnezeu, în propria taină a căsniciei, și a fugi de asaltul și presiunile ispititorului. Problema înfrânării în căsătorie este una reală, fie pentru rațiuni duhovnicești (pentru rugăciune și post, zice Apostolul), fie pentru rațiuni strict biologice (perioada de sarcină, de boală etc.), sau altele “sociale” (distanța dintre soți, din motive obiective, ca cele profesionale etc.), dar în orice caz nu trebuie uitată observația Apostolului: “*de comun acord și pentru un timp*”. Tocmai aici am uitat noi unele aspecte importante. Ne ocupăm de educația tinerilor, în vederea construirii unei societăți mai morale, dar uităm motivația fundamentală: *căsătoria este un “sacrament soteriologic”*.

Procreația responsabilă.

Viața umană începe în momentul concepției

Omul îl întâlnește pe Dumnezeu înainte de naștere, în însuși actul creării sale. Din clipa plămuirii sale ca ființă, omul întâlnește privirea iubitoare a Creatorului. De altfel, credința este însăși memoria începuturilor noastre, înainte ca noi să fi avut vreo memorie umană. Iată cum se exprima psalmistul:

*“Tu ai zidit rărunchii mei, Doamne,
Tu m-ai alcătuit în pântecul maicii mele.
Te voi lăuda, că sunt o făptură atât de minunată.
Minunate sunt lucrurile Tale,
Și sufletul meu le cunoaște foarte.
Nu sunt ascunse de Tine oasele mele,
pe care le-ai făcut întru ascuns,
nici ființa pe care ai urzit-o
ca în cele mai de jos ale pământului” (Ps. 138, 13-15)*

Crearea omului este o iubire continuă, o iubire care are început, dar nu are sfârșit. Omul descoperă că este “fiul lui Dumnezeu”: el este persoana creată de Dumnezeu și iubită din prima clipă a existenței sale. Filiația divină e caracteristica cea mai importantă a ființei umane, și persoana există ca atare, în iubirea, în gradul, în planul lui Dumnezeu, înainte de nașterea conștiinței sale. “Noi am cunoscut și am crezut iubirea, pe care Dumnezeu o are către noi” (1 In. 4, 16). Și dacă aceasta este credința noastră, cum am putea să nu vedem în fiecare act al conceperii o taină a creației din nimic și din iubire? Omul nu poate rupe o legătură de acest fel, făcută o dată pentru totdeauna; nu se poate desface o iubire și să facă să se întoarcă în nimic cel conceput. Nimicul nu mai există (10). Omul este persoană încă din momentul conceperii; și orice intervenție asupra celui conceput sau a embrionului este un atentat asupra unei persoane umane.

În “Teologia Catolică”, reprezentative pentru coordonarea acțiunilor și a întregii activități științifice sau teologice în fața vieții umane, a embrionului și a procreației sunt două documente de mare importanță. Unul este Enciclica “*Humanae vitae*”, a Papei Paul al VI-lea, publicată în 1968. Al doilea este Instrucțiunea Congregației pentru Doctrina Credinței, intitulată: “*Respectul vieții umane nenăscute și demnitatea procreației*”, publicată în 1989.

Conform instrucțiunii amintite, Magisterul Bisericii Catolice își arogă dreptul să intervină, prin afirmarea unei poziții, nu în virtutea unei competențe particulare în câmpul științelor experimentale, ci, “după ce va fi luat cunoștință despre datele cercetării și ale tehnicii, ține să propună, în virtutea propriei misiuni evanghelice și a datoriei sale apostolice, doctrina morală privind demnitatea persoanei și a vocației sale integrale, expunând criteriile de judecată morală asupra aplicațiilor cercetării științifice și tehnice, în ceea ce privește viața umană și începuturile sale” (11).

Învățătura catolică despre familie învață că actul conjugal presupune două aspecte fundamentale: cel unitiv, și cel procreativ (12) și că unitatea dintre acestea trebuie în mod necesar salvată. “Orice act matrimonial trebuie să rămână deschis transmiterii vieții” (13). Cum se poate lesne observa, acestea sunt afirmații fundamentale pentru

poziția catolică și în jurul lor se construiește întreaga doctrină privind procreația.

Se poate observa, în societatea de astăzi, o tendință de refuz, de negativism, chiar de frică în ceea ce privește procreația. În locul speranței într-un viitor frumos, în care omul să se simtă realizat ca persoană în familie, se decelează mai degrabă sensul unui "risc": copilul este temut și refuzat, lucru care stârnește o serioasă preocupare. Această atitudine îi face pe mulți să vorbească despre egoism hedonist și subiectivism radicalizat. (14). Și se caută justificări în dificultățile cu care se confruntă astăzi familia. Munca extradomestică a femeii, dificultățile de educare a copiilor în condițiile unei societăți pluricentrice și multiculturale, exigențele economice ar putea conduce pe tineri să aibă rezerve, ba chiar să se teamă să-și asume responsabilitatea unui copil sau a mai multora. Aceste realități sociale s-au îmbinat cu o orientare a teologiei catolice, care identifică scopul primar și finalitatea căsătoriei în nașterea de fii. De aici s-a trecut la o altă sciziune, în sens contrar, ajutată și de curentele contestatate din secolul nostru ("revoluția sexuală"), interpretând și trăind sexualitatea în așa fel încât aspectul comunional și procreația au sfârșit prin a se separa cu desăvârșire. Însuși principiul "procreației responsabile" a fost înțeles în mod reductiv, printr-o atitudine de a **nu** avea copii. De aceea, sexualitatea își găsește finalitatea exclusiv în "plăcere", devine un joc liber de orice fel de reguli sau legături. Aceasta a generat ceea ce a fost numit o "mentalitate contraceptivă" (15). Acest refuz al vieții și al iubirii, Papa Ioan Paul al II-lea l-a numit, fără jumătăți de măsură, drept o "civilizație a morții" (16). De aceea, Biserica se adresează credincioșilor săi, invitându-i să conștientizeze măreția tainei căsătoriei ca "vocație" și căutare și "proiect de viață", în care procreația și iubirea să coexiste. Este chemarea la procreația responsabilă.

1. Procreația responsabilă dă sens celorlalte valori pe care se bazează viața matrimonială: unitatea, fidelitatea, indisolubilitatea și fecunditatea. (17).

Procreația umană, pentru a fi responsabilă, trebuie legată intim de căsătorie, de iubirea conjugală (18), și să aibă ca finalitate iubirea autentică (19), desăvârșirea în Dumnezeu a iubirii dintre soți. De asemenea, responsabilitatea în procreație este însoțită de generozitate (20); căci fiul este primit ca un oaspete și ca un dar din partea izvorului autentic al vieții. Soții conștientizează că sunt colaboratori (împreună lucrători) cu Dumnezeu. "Procreația", acest mare mister este disponibilitate la a colabora cu Dumnezeu la creația microcosmosului care este viața umană.

2. Procreația trebuie să-și găsească expresie în iubirea adevărată, autentică dintre două persoane de sex diferit. Actul conjugal se distinge printr-o particulară demnitate, care-l face să nu semene nici unei alte activități umane. Nu stă însă în puterea soților să manipuleze actul conjugal astfel încât el să exprime doar dimensiunea psihologico-afectivă și nu și pe aceea procreativă sau să exprime doar un fapt biologic și nu și unitatea afectivă și spirituală (21).

Unui discurs "calitativ" se adaugă adesea unul "cantitativ", ca și cum problema responsabilității procreației s-ar rezolva printr-o alta, aceea a "numărului" de copii și a intervalului dintre nașteri. "Doctrina catolică reține moralmente ilicit controlul artificial și moralmente licit cel natural" (22), se exprima una din maximele autorității în materie de bioetică din Biserica Catolică și cardinal de Genova. Explicația o dă un alt teolog, Mons. Elio Sgreccia, președintele Academiei Pro Vita de pe lângă Sfântul Scaun: "Sunt consider-

ate ca respectând totalitatea și

peculiaritatea actului conjugal așa zisele “metode naturale” (23) pentru reglarea fertilității, în timp ce “contraceptivele” (24) sunt reductivi ai acestei totalități și peculiarități; de aceea sunt considerate licite și nu întru totul umane, în sensul total al cuvântului; aceasta e valabilă în funcție de pericolozitatea lor sanitară și psihologică”(25). Oricum, sunt considerate nepermise “practicile contraceptive și orice formă de sterilizare directă și, desigur, avortul”(26)

Foarte adesea, se acordă o importanță particulară “metodelor naturale”, pentru că, se zice, “lasă actul conjugal deschis către viață”, pentru că “se introduce în ritmurile și timpii pe care natura i-a stabilit pentru femeie”, pentru că “favorizează o angajare reciprocă de atenție și control” și pentru că “respectă exigența unei alegeri conștiente și responsabile”(27). După părerea noastră, această argumentație e reductivă, căci, în mod programat, relevă o atitudine împotriva vieții. De altfel, contrazice principiul stabilit de însuși enciclica *Humanae Vitae*: “*orice act conjugal să rămână deschis transmiterii vieții*”.

În această confuzie, mulți teologi catolici lasă ultima analiză și apreciere la latitudinea “conștiinței soților” (28), ca și cum fiecare și-ar putea construi propria lege. Și se ia atitudine decisă împotriva oricărei intervenții din partea statului (29).

Pentru a răspunde la multe din aceste dificultăți, se obișnuiește să se transfere greutatea chestiunii asupra unui alt aspect: *momentul în care începe viața*. Aceasta este, de altfel, o problemă destul de spinoasă, ridicată de cei care, adepți ai unei viziuni abortiste, caută să argumenteze că avem de-a face cu o persoană umană într-un anumit moment după fecundația ovulului.

Sunt unii care consideră că până în a 14-a zi de la fecundație, nici nu poate fi vorba de un embrion, ci de o simplă masă de celule, timp în care pot avea loc fie o separare gemelară (gemeni homozigoți), fie o hibridare. Alții cred că avem de-a face cu un individ uman între a patra și a șasea săptămână, când par primele structuri nervoase. Dar nici atunci nu poate fi vorba de o persoană umană, de vreme ce lipsește conștiința de sine și desăvârșita individualitate. Așadar, înainte de naștere, embrionul este un simplu ... embrion; abia după naștere el devine subiect de drept.

Mulți oameni de știință și teologi, pe baza datelor oferite de biologia dezvoltării (care afirmă individualitatea somatică, unică și irepetabilă a embrionului uman în orice fază și stadiu al dezvoltării intrauterine), declară că ființa umană își are începutul în momentul fuziunii gameților (30). Aceasta a mărturisit-o Biserica dintotdeauna. Și anume, că începutul vieții umane coincide cu însuși momentul concepției (31) și că în orice fază a sa (celulă ou, ziot, blastulă, embrion, făt), cel conceput este o persoană umană în sensul deplin al cuvântului.

Punerea în discuție a statutului embrionului uman a oferit posibilitatea acceptării diverselor forme de manipulare a materialului genetic și a fătului.

Credem că abordarea acestor probleme de către teologi este necesară. Biserica a apărut dintotdeauna viața și valorile legate de ea. Și o va face în continuare. Credem că este singura în măsură să răspundă coerent marilor interogativi ridicați, în ultimii ani, de către știința medicală și genetică, întrucât ea este dotată și cu antropologia necesară unei argumentări bioetice serioase, care să apere demnitatea omului de știință pe care el însuși a creat-o și care

Planningul familiar

sau

Planificarea denaturării și distrugerii iubirii și familiei

Pi. conf. Dr. George Remete

Biserica împotriva principiului planning-ului

Față de principiile planningului, religia creștina și Biserica observă următoarele:

- Nimeni n-a dovedit că planningul, prin orice metodă a lui, poate fi parțial sau în general "inofensiv" și "sănătos". Dimpotrivă, adepții lui cei mai onești și riguroși nu ezită să recunoască riscurile și efectele negative imense.

- Lumea tehnologică își vedește, este adevărat, limitele și erorile, iar omul are dreptul de a interveni pentru perfecționarea tehnică. Dar nu trebuie uitat că orice perfecționare este pozitivă și acceptabilă numai dacă dezvoltă datele esențiale spirituale ale omului, nemodificându-le sau atingându-le, căci altfel tehnica s-ar întoarce asupra omului, iar așa-zisul "progres" se va dovedi regres. Nu trebuie uitat că orice tehnică are două tășuri: este manevrabilă și interpretabilă.

- Climatul de susținere reciprocă și de încredere între parteneri, între soți, se asigură prin valorificarea și stimularea forțelor spirituale, a iubirii, și nu printr-o intervenție tehnică sau mecanică asupra iubirii. Tehnica și mecanica nu au ce căuta în actul iubirii.

- Cunoașterea de sine și a propriei fiziologii este autentică și valoroasă tot numai prin spirit, prin interpelarea, solicitarea și valorificare spiritului partenerului. Numai așa fizicul și fiziologia sunt valoare, altfel devin strict obiecte.

- Valorizarea sexualității este autentică numai în cadrul iubirii ca spiritualitate, iar valoarea sexualității nu trebuie inventată, pentru că ea există. Sexualitatea este variată și stimulată numai în măsura în care are în vedere valorificare și potența infinită a persoanei ca spirit, pentru că numai în spirit e posibil noul și stimulativul. Așa cum spunea scriitorul austriac Hugo von Hoffmannstahl: "Alles ist eitel ausser der Begegnung zwishen Geist und Geist!" ("*Totul este deșertăciune în afara întâlnirii spiritului cu spiritul!*").

Scopul și esența plannigului:

transformarea soției / soțului într-un obiect de plăcere

Teologia scoate însă în evidență mai ales faptul că însăși ideea de contracepție este condamnată, pentru că separă ceea ce este inseparabil, adică actul iubirii de funcția ei intrinsecă.

Contracepția ca mijloc de planning este o logică perfidă și o adormire a conștiinței, o iresponsabilizare, pentru că refuzul conceperii pe motivul asigurării unor condiții mai bune pentru copil se dovedește a fi un egoism feroce: oricâte condiții s-ar asigura copilului, totdeauna pot veni altele mai bune și amânarea se poate justifica la nesfârșit. Și, de fapt, este ușor de dovedit că **singura condiție esențială pentru copil**

este angajamentul iubitor total, sacrificial al părinților, restul fiind neesențial.

Planningul este o inconsecvență, o dedublare, o înșelare și o auto-înșelare a conștiinței, pentru că programează ceea ce este neprogramabil, iubirea, act prin excelență spontan și unic. Prin această programare se schimbă, se degradează prețuirea absolută a partenerului, care devine de fapt un obiect de plăcere, acesta fiind scopul și sensul esențial al planningului, mărturisit sau nu. Esența iubirii este dăruirea totală și deschiderea până la împlinirea deplină a finalității, care este procrearea. Se poate înțelege că, în măsura în care se exclude elementul și sensul ei esențial, iubirea nu numai că nu se finalizează, ci chiar se denaturează și se pervertește. Esența planningului se dovedește a fi calculul egoist, în care **copilul “devine un produs**, nu mai este un dar, nu mai este rodul iubirii, nu mai este expresia grațuității dăruirii”.

Planningul - denaturare și distrugere a familiei

Esența planningului constă în ideea că omul are dreptul să separe actul iubirii de consecințele lui sau, mai precis, să caute și să obțină plăcerea ca scop în sine. Planningul este o eroare, o falsificare și o crimă, pentru că se bazează pe acest fals, pentru că toate domeniile de cunoaștere și cercetare umană pot să dovedească adevărul fundamental că în ordinea dreaptă a naturii plăcerea nu este niciodată scop, ci totdeauna mijloc; dacă se întâmplă altfel, atunci e vorba de o denaturare și o perversiune.

Dacă este îndreptățită prețuirea partenerului pentru plăcerea pe care mi-o oferă, atunci infidelitatea, adulterul, avortul și divorțul sunt justificate, iar idei precum castitatea și fidelitatea apar desuete și ridicole. Însă oricât s-ar strădui cineva să schimbe ideea și sensul familiei, oricât ar vrea să o modernizeze, nu va putea nega că forțele, temelii care pot asigura o familie sunt tocmai auto-controlul, fidelitatea și sacrificiul, iar fără ele nu mai poate fi vorba de familie.

În iubirea autentică, bărbatul și femeia nu sunt “parteneri” de viață sexuală, ci, în primul și ultimul rând, persoane care se dăruiesc și se sacrifică reciproc; valorile sexuale însoțesc numai dăruirea personală, însă **esența dăruirii trebuie să fie personală și nu sexuală**. Valoarea persoanei umane constă în întreaga ființă și componentă spiritual-somatică a persoanei, sexul fiind numai unul din atributele persoanei umane, toate celelalte fiindu-i de fapt superioare. Trebuie memorat faptul că orice om este valoare în chip decisiv ca persoană și abia după aceea este și o valoare sexuală. În acest fel, conștientizăm faptul că valoarea iubirii constă în primul rând în calitatea ei spirituală, în dăruirea, profunzimea, bogăția infinită de nuanțe sentimentale și voliționale, în sacrificiul ei; față de aceste valori excepționale care tind spre absolut, gradul de voluptate sexuală apare desigur infinit inferior.

Esența iubirii fiind dăruirea spontană și totală prin sacrificiu, programarea iubirii și confundarea ei cu voluptatea dovedesc perversiunea și opusul iubirii autentice.

Prin planning, iubirea se supune tehnicii, fiind afectată de tehnicile anticoncepționale. În loc de a fi o chestiune de dăruirea și sacrificiu, ea devine problemă de metodă, tehnică și eficacitate, un schimb de plăceri și nu un dialog. În acest fel planningul nu doar relativizează și diluează, ci chiar denaturează și distruge iubirea și, prin aceasta, familia.

(extrase din conferința prezentată la congresul internațional „Familia și viața la începutul unui nou mileniu creștin”)

În această rubrică se dezbate:

1. probleme deosebite privind sfârșitul (Ω): sfârșitul lumii, moartea și sufletul după moarte;
2. probleme prioritare privind mântuirea sufletului:

- **mijloacele de mântuire** (Biserica și Sfintele Taine, Sfânta Scriptură, postul și rugăciunea neîncetată, iubirea și jertfa creștină, părintele duhovnic, etc.) și

- **pedicile din calea mântuirii omului ca persoană și ca neam.**

Subiectele Ω rămân deschise. Așteptăm completări și de la cititori.

Biserica Mileniului 3

(3)

Nasterea si decaderea Constantinopolului

Biserica după Constantin cel Mare

Terom. Arsenie Boca

Cum au scăpat creștinii de griji, de strâmtorare, de prigoane, trecând din ilegalitate în legalitate (în anul 313, prin edictul de la Milan, al împăratului Constantin cel Mare), viața lor a început să se destrame. Cum și-au primit averile înapoi, urmașii mucenicilor, puțini au mai rămas care să nu se înconvoaie de dragostea pentru lumea aceasta (a stomacului). Când a mărturisii creștinismul pe față nu mai era o primejdie, dragostea de Dumnezeu și grija de suflet au scăzut până la așa măsură, încât s-a început a se lua după un rătăcit (Arie).

Nici nu era de mirare o atare ispită de necredință, de vreme ce odată cu împăratul Constantin au trecut la creștinism cu miile (aproape 2/3 din imperiu). Era „la modă” să iei credința împăratului, deși toți acești creștini cu numele, cu puțin înainte s-ar fi îngrozit de primejdiile mărturisirii lui Hristos...

Viața aceasta, cu statornicia bogăției și negrija întâmplărilor, strică pe om... Mintea nu mai deosebește adevărul de minciună, binele de rău, ci le zice tocmai întors, Răului - Bine și Minciunii - Adevăr. Așa se stricaseră purtările creștinilor și așa se întindea tăgăduirea lui Dumnezeu, a Mântuitorului (adică necredința), încât, zice un istoric al vremii, că dacă Dumnezeu nu ar fi trimis pe sfinții Vasile, Grigore Teologul, Grigorie de Nyssa și Ioan Gură de Aur, ar fi trebuit să vină Iisus a doua oară.

Poveste demnă de luat în aminte

Arhim. Filothei Zervakos

(1884 – 1980)

Proorocia împlinită a călugărului Iosif (Vryenios)

Fiindcă împăratul și patriarhul n-au luat măsuri pentru îndepărtarea răului, orașul Constantinopol a fost cucerit de turci iar mulți locuitori au fost măcelăriți.

Acest călugăr înțelept și sfânt, viețuitor într-un schit din afara Constantinopolului a fost chemat de patriarh și împărat în capitală, ca să țină conferințe și predici despre pocăință, spre folosul și mântuirea sufletească a creștinilor.

Întrucât cunoștea decăderea morală a poporului și a armatei – căci tocmai pentru aceea l-au invitat – monahul Iosif s-a înfățișat Împăratului, Patriarhului și altor demnitari și, cu curaj le-a zis: *“Pentru că m-ați chemat să predic cuvântul lui Dumnezeu, am venit cu plăcere, dar dacă și voi nu mă veți sprijini, în zadar m-ați adus aici. Cer și eu o favoare de la patriarh și împărat: patriarhul să arate interes și să îngrădească cu asprime abuzurile și relele care se fac de către clerici, iar împăratul – pe cele săvârșite de armată și popor; și atunci, cu ajutorul lui Dumnezeu, va urma îndreptarea”*. Amândoi au promis să facă ceea ce i-a rugat. Însă nici patriarhul nici împăratul n-au luat măsuri pentru îndepărtarea răului și a păcatelor care se înmulțeau tot mai tare și de aceea fost nevoit să plece de la Constantinopol la sihăstria sa. Înainte să plece, luându-și rămas bun de la patriarh, împărat, cler și popor, a rostit un ultim cuvânt, arătând cauza pentru care pleacă din oraș: *“Plec mâhnit și să știți că nu va trece mult timp și eu voi muri. Însă orașul acesta, pentru păcatele multe ale celor ce locuiesc în el, cu îngăduința lui Dumnezeu va fi cucerit de turci, credința ortodoxă însă va fi păzită”*.

Atunci marele duce Luca Notara a zis Cuviosului Iosif: *“Nu este cu putință ca Dumnezeu, Care a zis lui Avraam că n-ar fi distrus orașele Sodoma și Gomora, dacă ar fi aflat în ele **10 drepti**, să predea un astfel de oraș în mâna necredincioșilor. Este adevărat că există foarte mulți păcătoși, dar există și mulți drepti și, desigur, nu zece, nici o sută, ci mii!...”*

“Că există mulți – răspuns înțeleptul Vryenios – știu, dar și aceștia se fac vinovați de păcatele celor mulți, și de aceea, pe drept, Dumnezeu va preda orașul în mâinile turcilor. Tu, când orașul acesta va capitula, îți vei aduce aminte de cuvintele mele”.

N-au trecut mulți ani și orașul a fost cucerit de turci, iar când Notara și-a văzut copiii măcelăriți sub ochii săi, din ordinul sultanului Mahomed și-a adus aminte de înțeleptul Vryenios.

Vedenia lui Mahomed

...Când Constantinopolul a fost cucerit de către turci, sultanul Mahomed al II-lea s-a instalat în palatele împăraților bizantini, bucurându-se de biruințele sale, de măcelurile și jafurile trupelor otomane. Într-o zi a oferit un prânz oficialității sale: înalți demnitari, aghiotanți, generali și ofițeri superiori.

În timpul petrecerii, pe când toți petreceau din plin, sultanul, privind spre zidul camerei, a avut o vedenie; o mână goală cu palma și cele 5 degete deschise. Înfricoșat a întrebat pe invitați dacă și ei văd acea vedenie și ce să însemne oare? Cu toții au răspuns că o văd dar ce înseamnă nu cunosc.

Atunci sultanul a început să se tulbure și căuta să afle înțelesul acelei vedenii.

Unii au zis să apeleze la ghicitori și magi căci numai ei pot să-i descopere sensul acestei drame. S-au prezentat, într-adevăr, mulți ghicitori și magi otomani și arabi, însă nimeni nu a putut să-i explice ce înseamnă această vedenie. Văzând bucătarul sultanului – care era grec, dar fidel mai marelui său – că era în mare supărare și mâhnire, deoarece nu o dată, ci de mai multe ori vedea mâna aceea goală cu degetele deschise i-a zis: *“Luminăția voastră, caută să găsești un sfânt creștin, căci numai el va putea să-ți arate înțelesul acestei vedenii”*.

Într-adevăr sultanul a întrebat pe mulți creștini dacă cunosc vreun sfânt, făgăduindu-le că vor primi de la el o mare răsplată. Atunci câțiva creștini i-au zis: *“Cunoaștem un om cu viață sfântă, pe înțeleptul Gheorghe Scholarul”*. Îndată împăratul a trimis după el, l-a chemat la și i-a zis: *“Dacă poți să-mi tâlcuiești vedenia pe care o văd, orice îmi vei cere îți voi da”*. Iar înțeleptul Gheorghe Scholarul a răspuns lui Mahomed: *“Luminăția ta, vedenia pe care o ai, nu pot s-o tâlcuiesc cu puterea, cunoștința și înțelepciunea mea; numai adevăratul Dumnezeu în care Cred și Căruia mă închin poate să mi-o descopere. Te rog să-mi dai un răgaz de 7 zile să postesc și să mă rog ca să mi-o descopere”*.

Împăratul a fost mulțumit de cuvintele înțeleptului Scholarul și i-a acordat timpul cerut. Iar după împlinirea celor 7 zile s-a prezentat la palat și i-a zis cu curaj împăratului: *“Domnul și Dumnezeul meu, Căruia m-am rugat și m-am închinat, Care ne-a făgăduit că orice vom cere, cu credință, se va da nouă – ajunge să fie spre folosul sufletului nostru – Acela mi-a arătat semnificația vedeniei tale. Află, deci, o împărate, că cele 5 degete ale mâinii pe care le vezi înseamnă că **n-ai fi pătruns în acest oraș dacă ar fi existat aici 5 creștini adevărați**”*.

Împăratului i-a plăcut această explicație și i-a zis: *“Întrucât te văd om înțelept și mi-ai dezlegat nedumerirea, izgonindu-mi mâhnirea, cere-mi orice dorești și sunt gata să-ți ofer”*. Iar Scholarul i-a zis: *“O favoare cer de la tine, Luminăția ta! Să dai odine supușilor tăi să înceteze măcelurile împotriva creștinilor, chinurile, prigoanele și jafurile”*.

Într-adevăr Mahomed a dat dispoziție să i se îndeplinească dorința, iar pe Gheorghe Scholarul l-a numit *etnarh* adică căpetenia neamului său. Astfel, grecii nedreptățiți de către turci, puteau să se adreseze lui, în calitate de căpetenie, iar el raporta cazul respectiv împăratului.

Din ceasul acela au început să se împutineze chinurile și necazurile creștinilor.

Mai târziu, Mahomed a acceptat ca Scholarul să fie hirotonit patriarh,

numindu-se Ghenadie și i-a acordat mari onoruri. Cu acest prilej, i-a oferit o masă festivă la palatul imperial, apoi l-a însoțit afară în curte, l-a așezat pe un cal ales, precum se obișnuia la regi și a ordonat căpeteniilor curții să-l urmeze, în ordine, până la biserica Sfinților Apostoli. În acest mod, cu ajutorul și harul lui Dumnezeu, și prin credința și înțelepciunea patriarhului Ghenadie Scholarul, a fost salvat creștinismul ortodox din Constantinopol (așa cum spunea și proorocia călugărului Iosif).

(după *“Mărturie Ortodoxă Iubitoare de Dumnezeu”* - publicație a Editurii *“Orthodox Kipseli”* / Stupul ortodox)

Nevoia de înnoire a monahismului

I P S Serghiu

Creștinismul nu este teorie, nici filozofie. El nu este nici măcar religie în sensul în care religia este, în general, înțeleasă și anume ca sumă de ritualuri și prescripții, pe care, străduindu-se să le respecte, omul intră în contact cu Divinitatea (nume vag, propriu tuturor religiilor, dar nu Creștinismului pentru care Dumnezeu este întotdeauna Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, Persoane concrete, revelate în Iisus Hristos, Mântuitorul lumii). *„Creștinismul, zice Olivier Clément, este religia religiilor sau, mai degrabă, criza tuturor religiilor”*.

El este viața în Hristos (de unde expresia *„viața creștină”*) și viața în Duhul Sfânt (sau *„viața duhovnicească”*) prin care suntem mereu în comuniune cu Dumnezeu Tatăl, Creatorul și Proniatorul (Purtătorul de grijă) omului și al lumii. Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat și Duhul Sfânt sunt cele două mâini ale Tatălui (Sfântul Irineu al Lyonului) prin care El lucrează în lume și ne atrage la Sine ca pe fiii Săi iubiți pentru a ne împărtăși nu numai darurile Sale, ci de viața Sa însăși. Astfel omul credincios se umple de viața Sfintei Treimi, devine el însuși „Dumnezeu” după har. Creștinismul fiind deci viața de comuniune cu Persoanele Sfintei Treimi, care se realizează în atmosfera de rugăciune a Bisericii, nu poate fi conceptualizat sau transformat în știință, chiar sacră, decât cu riscul de a-l desfigura și a-l reduce la o religie, printre atâtea altele. De aceea, Sfinții Părinți s-au ferit de a conceptualiza credința, reținându-se până și de la formularea de dogme în cadrul Sinoadelor ecumenice. Puținele dogme proclamate de Sinoade s-au datorat nevoii stringente de a înfrunta ereziile. Dar pentru ca aceste dogme să nu rămână doar subiecte de cugetare intelectuală ci să fie ceea ce de fapt sunt, adică izvoare de viață, atât pentru minte cât și pentru inimă, ele au fost introduse în cultul Bisericii. Teologia este deci expresia vieții în Hristos și în Duhul Sfânt și nu teorie despre Dumnezeu. Sau cum spune atât de adânc Evagrie Ponticul (monah din secolul al IV-lea): *„teolog este cel care se roagă”*.

Călugărul este rugătorul, deci teologul, prin excelență. Până și cei mai ignoranți în ale credinței știu că ocupația călugărului este rugăciunea și nevoința. De aceea, lumea așteaptă din partea călugărilor rugăciune și mijlocirea lor în fața lui Dumnezeu pentru toți oamenii. *„Călugărul, zicea Patriarhul Justinian, trebuie să se roage pentru cei ce nu știu să se roage, pentru cei ce nu pot sau nu vor să se roage și, mai ales, pentru cei ce nu s-au rugat niciodată”*. Dar dacă la începutul vieții sale duhovnicești călugărul (ca și tot omul credincios) își propune și impune, oarecum din afară,

să se roage pentru semenii săi ca și

pentru lumea întreagă, pe măsură ce intimitatea sa cu Hristos crește, inima lui făcându-se, încetul cu încetul, sălaș al Sfintei Treimi - și prin aceasta sălaș al umanității întregi, - rugăciunea sa pentru lume devine o rugăciune existențială și absolut necesară. El nu mai poate ignora pe frații săi în umanitatea care suferă atât din cauza înstrăinării lor de Dumnezeu. Și împreună cu ei întreaga creație.

Atunci, „*inima sa, plină de milă, arde pentru întreaga creație, pentru oameni, pentru păsări, pentru animale, pentru demoni... Când se gândește la toate aceste făpturi și le vede, ochii săi varsă lacrimi. Atât de mare și atât de puternică este compasiunea (mila) sa, încât inima i se strânge și nu poate să suporte, să audă sau să vadă, cel mai mic rău sau cea mai mică tristețe în sânul creației. De aceea, el se roagă cu lacrimi în tot ceasul pentru animalele fără rațiune, pentru vrăjmașii adevărului și pentru toți cei ce-i fac rău pentru ca să fie păziți și iertați. În imensa compasiune care cuprinde inima sa, fără margini, după chipul lui Dumnezeu, el se roagă chiar și pentru șerpi (demoni)*“ (Sfântul Isaac Sirul, Cuvântul 81). Rugăciunea este deci măsura sfințeniei. Dar și rugăciunea și sfințenia sunt rezultanta întâlnirii (sinergismului) între harul Sfântului Duh și angajarea personală pe linia credinței, prin asceză cuprinzătoare, ascultare și smerenie.

Monahii, cu deosebire, sunt cei care, în fiecare generație, dau mărturie lumii, că Evanghelia poate fi întrupată în toată exigența ei. Și pentru că ei se roagă neîncetat (Tes. 5, 14), postesc, își înfrâng voința proprie prin ascultare și smerenie, urmând în toate pe Domnul, ajung la înțelepciunea Duhului și se fac astfel povățuitorii credincioșilor. Cuvântul de învățătură al unui monah care s-a sfințit pe sine este cuvânt cu autoritate (Mt. 7, 29) pentru că vine din experiența proprie a vieții sale. El atrage și cucerește; el schimbă viața celui care-l primește pentru că este încărcat de puterea misterioasă a Duhului prezent în toate actele și manifestările omului sfânt.

Patericele, cuprinzând cuvintele sfinților Bătrâni, au fost întotdeauna călăuză și hrană duhovnicească pe drumul greu al despătimirii și al sfințirii personale. Ele sunt, fără îndoială, cea mai gustată literatură duhovnicească a monahului dar și a multor creștini doritori de desăvârșire. Și aceasta pentru că ele redau cuvintele Bătrânilor sfinți, fără sau cu minimă prelucrarea din partea autorului. Astfel se păstrează autenticitatea inspirației și puterea originară a cuvântului care vine de la Duhul Sfânt.

La noi, la români, Părintele Ioanichie Bălan ne-a dat, în ultimii ani de stăpânire atee a țării, un „Pateric Românesc“ și două volume de „Convorbiri duhovnicești“ care au cunoscut o răspândire deosebit de largă nu numai printre monahi, ci și printre credincioși. Toate au avut și un ecou în afara țării, fiind traduse integral sau în parte în diferite limbi. Aceste capodopere literare ale monahismului românesc contemporan mărturisesc despre forța și vitalitatea lui în timpurile cele mai grele din istoria Bisericii noastre. Deși Statul comunist i-a dat o lovitură de moarte în 1959, monahismul nostru n-a dispărut pentru că avea încă mulți atleți ai ascezei care au rămas (unii chiar alungați din mănăstire) neclintii în predania înaintașilor lor.

Dar dintre ei, puțini, extrem de puțini, mai sunt printre noi. Și se pare că odată cu ei se duce și faima monahismului nostru. Dar dacă vremurile grele prin care am trecut n-au reușit să distrugă monahismul, totuși ele l-au slăbit duhovnicește foarte mult. Cum

au slăbit în general Biserica și credința oamenilor. Scoaterea religiei din școli, interzicerea catehezei, nenumăratele interdicții și umiliri impuse Bisericii și credincioșilor și, mai ales, propaganda atee, au zdruncinat din temelii credința multora, dacă n-au alungat-o din sufletul lor. În aceste condiții vitrege pentru viața creștină, duhul veacului a putut cu ușurință pune stăpânire pe cei mai mulți. Și astfel societatea întregă s-a dezintegrat sufletește, devenind în mare parte indiferentă din punct de vedere religios. Or, tinerii care s-au îndreptat în această vreme, în ciuda tuturor interdicțiilor, spre mănăstiri sau spre Școlile teologice veneau aici din această societate spiritual slăbită, cu o credință plâpândă și cu o forță de rezistență împotriva răului minimă. Și ce găseau în mănăstiri? Cu rari excepții, duhul aceluiași veac: accentul pus pe latura administrativ-gospodărească, pe construcții și reconstrucții. Bineînțeles, slujbele se săvârșeau după tipic. Dar pentru cine? Pentru cei bătrâni și neputincioși. În afara duminicilor și sărbătorilor, tinerii nu puteau să se roage decât muncind. Ceea ce nu este tocmai rău dacă ești format duhovnicește. „*Partea Martei*“ a întrecut deci până și în mănăstire „*partea cea bună a Mariei*“. De unde inevitabilul declin al vieții duhovnicești. Un declin care n-a încetat să se accentueze cu împușinarea monahilor din generația de dinainte de război și din anii '50 de renaștere filocalică și isihastă. Nimeni nu contestă nevoia înnoirii mănăstirilor noastre pentru ca ele să ofere condiții decente de viață pentru călugări și totodată pentru a putea face față afluenței tot mai mari de credincioși pelerini. Dar înnoirea materială a mănăstirilor nu trebuie în nici un chip să de facă în detrimentul vieții duhovnicești. Când un călugăr este promovat stareț numai pentru că are calități gospodărești aceasta înseamnă, inevitabil, declinul vieții duhovnicești care nu poate fi întreținută și promovată decât de oameni duhovnicești.

Credem că înnoirea interioară a monahismului nostru nu se poate face pe calea unor dispoziții exterioare venite din partea episcopului sau chiar a Sinodului, deși chemarea la disciplină monahală aparține acestor autorități și este absolut necesară astăzi. Ea se realizează mai degrabă prin promovarea de stareți și egumeni cu maturitate duhovnicească, oameni de rugăciune, cu simț pastoral și cu conștiință eclezială. Este foarte important ca starețul să nu conducă de unul singur, ci să se consulte mereu cu Consiliul său duhovnicesc. Ce monah nu știe că mântuirea stă în sfat mult? A-i conduce pe oameni, mai ales pe calea mântuirii, este lucrul cel mai greu din lume, care nu se poate realiza fără asistența și lucrarea Duhului Sfânt. Numai Duhul Sfânt poate înclina inima omului spre ascultare, numai El o poate schimba și îmbunătăți. De aceea, Starețul trebuie să fie om duhovnicesc, adică om în care Duhul Sfânt sălășluiește și prin care El lucrează. Or, Duhul Sfânt este cea mai delicată prezență în sufletul omului, care din respect pentru libertatea lui se retrage la cea mai mică ofensă adusă cuiva, la cel mai ascuns gând de slavă deșartă și dorință de stăpânire, ca să nu mai vorbim de neglijența mântuirii sau de păcate grave.

În același timp, toți cei care vor să îmbrățișeze viața monahală trebuie să știe că mănăstirea nu este un loc de odihnă, ci de rugăciune și de nevoie neîncetată. Că viața din mănăstire nu-i deloc mai ușoară decât cea din lume. Mănăstirea presupune lupta conștientă de fiecare ceas, cu tine însuși, pentru curățirea de patimi și paza gândurilor, la care nu se poate ajunge decât cu multă osteneală și răbdare (deci cu timp), înfruntând cu curaj și nădejde toate ispitele de la trup, de la lume și de la diavol. Iar arma cea mai puternică în această luptă este rugăciunea și ascultarea necondiționată. Cum nimeni nu este

desăvârșit pe pământ, călugării sau frații nu pot pretinde starețului să fie perfect în toate. Dar nici starețul nu poate pretinde decât numai după măsura duhovnicească a fiecăruia. Mănăstirea este o familie fondată pe credință și pe dragostea reciprocă a membrilor ei. Unde există dragoste există și înțelegere și unire și toate darurile Duhului.

Înnoirea vieții monahale în mănăstirile noastre trebuie să aibe ca temei revenirea neîncetată la izvoarele sale duhovnicești: **regulile Sfântului Vasile cel Mare, ale Sfântului Teodor Studitul, Tradiția Sfântului Munte Athos precum și scrierile Părinților asceți, îndeosebi cele din Filocalie.** Ignorarea acestor izvoare poate fi extrem de dăunătoare pentru viața duhovnicească a fiecăruia, dar și a obștilor monahale. De aceea, în fiecare mănăstire și schit trebuie să existe **Școli monahale** (nu neapărat cu statut sau programă analitică recunoscută de vreo autoritate) **sau de studiu al tradiției monahale**, cu regulile și canoanele ei. Pentru că ignoranța regulilor care guvernează viața duhovnicească este, după Sfântul Marcu Ascetul, rădăcina tuturor relelor.

Să nu uităm că prin **revenirea la izvoare și studiu intens** s-au produs cele două mari renașteri monahale în Ortodoxie din secolele XIV și XVIII. Ca și înnoirea monahismului atonit, contemporan.

Să nu uităm, de asemenea, că promotorii renașterii din secolul al XVIII-lea au fost Starețul Vasile de la Poiana Mărului și Sfântul Paisie Velickovski de la Mănăstirea Neamț.

Plângându-se de lipsa duhovnicilor în vremea sa, Sfântul Paisie conclusea: „*Ne rămâne, deci, o singură ieșire: să învățăm zi și noapte din Scripturile dumnezeiești și din cele ale Părinților și sfătuindu-ne cu râvnitorii cei de un gând cu noi și cu Părinții cei mai bătrâni, să ne deprindem a împlini poruncile lui Dumnezeu și a urma pilda Sfinților Părinților noștri*” (vezi „Isihasmul, tradiție și cultură românească”, p. 141). Astfel prin studiu și prin traducerea scrierilor ascetice, Sfântul Paisie a ajuns să introducă în mănăstirile pe care le conducea (Dragomirna, Secu și Neamț) spiritul isihast în viața de obște, **unind în chip fericit rugăciunea obștească cu rugăciunea lui Iisus și cu tot efortul de despățimire propriu monahului.** Obștea Sfântului Paisie a dat astfel mari duhovnici care ajungând în alte mănăstiri, atât la noi cât și în Rusia, au dus cu ei spiritul paisian, provocând marea renaștere duhovnicească a monahismului românesc și slav din secolul al XIX-lea. Influența paisianismului se resimte până astăzi în unele mănăstiri, mai ales în Moldova.

Paisianismul trebuie însă astăzi redescoperit și generalizat în mănăstirile noastre. Numai așa acestea vor redeveni factori de cultură duhovnicească pentru poporul nostru care-și caută din nou identitate spirituală după aproape jumătate de veac de alienare impusă de comunismul ateu. (*Deisis*, 3-4 / 1996)

NE RĂSPUNDE PĂRINTELE ... DE LA INIMĂ LA INIMĂ

Publicăm răspunsurile date de duhovnici, teologi și creștini angajați (viii!), la întrebări mai des puse. Vom încerca să creștem numărul celor ce răspund întrebărilor, pentru că varietatea răspunsurilor duce la o mai deplină lămurire.

Mulțumim, în numele nostru și al cititorilor, celor care, lăsând la o parte unele treburi poate mai importante și mai urgente, s-au străduit să răspundă, cu responsabilitate și cu dragoste.

Întrebare:

A te ruga cu “rugăciunea inimii” nu este un har pentru oricine. Dar a te ruga din inimă către Hristos este o datorie și un dar pentru toți. Există trepte în “rugăciunea lui Iisus” pe care pot păși cei “din lume”?

Arhim. Mina Dobzeu (Mănăstirea “Sfinții Apostoli Petru și Pavel” - Huși): Toți suntem datori cu rugăciunea către Dumnezeu, fiecare păcătos aleargă după ajutor, dar nu suntem toți pe aceeași treaptă duhovnicească. Urcușul duhovnicesc vine în urma unei stăruințe în rugăciune: “... *Împărăția Cerurilor se ia prin stăruință și cei ce se silesc pun mâna pe ea*” (Matei. 11, 12). Rugăciunea inimii nu este monopol al monahismului, ea poate și e bine să fie practică de toți creștinii. Facem cunoscut că în urma practicării rugăciunii lui Iisus parcurgem trei trepte duhovnicești:

- în prima treaptă se realizează despătimirea, eliberarea de vicii (ură, invidie, desfrâu, înjurături, ș. a.).
- în treapta a doua se urmărește desprinderea de imaginile păcatelor care persistă în minte și în simțuri.
- în a treia treaptă se arată prezența harului dumnezeiesc lucrând cu putere, curățindu-ne inima de zgura păcatului. Odată curățită, inima primește pe Dumnezeu, prin Harul Său. Este vorba de starea de iluminare.

Orice creștin trebuie să urmărească rugăciunea de calitate, iar rugăciunea inimii este un mijloc prin care ajungem la rugăciunea curată și fiecare să se ostenească după puterile sale, că nu va rămâne fără plată pentru nevoința sa. Prin mistica creștină ajungem la comuniunea cu Dumnezeu și ea este cea mai eficace armă împotriva asaltului magiei (parapsihologiei, hipnozei, bioenergiei, yoga, curente satanice, ș. a.) promovate de New Age. Este aceasta o nouă încercare a lui antihrist de a amăgi lumea, îmbrăcat în masca științei și a bunătății, dar va cădea prin sabia cuvântului lui Dumnezeu când îi va veni sorocul. La toate aceste curente orientale și practici asiatică trebuie să răspundem și noi cu revitalizarea curentului isihast și practica rugăciunii inimii. Să ne lăsăm luminați și încălziți de Soarele Hristos și să nu uităm că Domnul ne îndeamnă la desăvârșire

Arhim. Teofil Părăian: Cei din lume pot să ajungă la aceleași măsuri și poate la măsuri mai mari decât cei ce au numai preocuparea de a se ruga. Rugăciunea este totdeauna la măsura celui care se roagă. Dar rugăciunea nu trebuie făcută cu exclusivitate ci *“toată viața noastră lui Hristos Dumnezeu s-o dăm”*. Ne rugăm cu toții la măsurile noastre și realizăm fiecare măsura la care putem ajunge. Folosim rugăciunea ca să devenim rugăciune. Și când zic “rugăciune” nu am în vedere numai rugăciunile de cerere ci și celelalte modalități de convorbire cu Dumnezeu. Ne rugăm cum putem, ca să ajungem să ne rugăm cum trebuie.

Ieromonah Comorîță Gherontie (Piatra Neamț): Într-adevăr sunt foarte puțini cei care dobândesc această rugăciune, dar totuși trebuie să stăruim în rugăciune precum Hristos se ruga la Părintele ceresc curgându-l lacrimile și făcându-se ca picăturile de sânge. Și sfinții apostoli se rugau prin tot locul pe unde mergeau. Ca dovadă avem la Faptele Apostolilor (16: 25), care zice așa: *„Iar la miezul nopții, Pavel și Sila, rugându-se, lăudau pe Dumnezeu în cântări, iar cei ce erau în temniță cu ei îi ascultau”*. Și iarăși, Petru și Ioan se suiau la templu pentru rugăciunea din ceasul al nouălea (Fapte 3: 1). Alteori Petru sa suie pe acoperiș să se roage pe la ceasul al șaselea (Fapte 10: 9). Și în cele din urmă Toți aceștia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune, împreună cu femeile și cu Maria, mama lui Iisus și cu frații lui. Rugăciunea inimii, alții au reușit să o dobândească într-un timp foarte îndelungat, iar noi, cei slabi și neputincioși și bolnavi la suflet și la trup, vrem să dobândim această comoară de mult preț. Nu ne este nouă cu puțință să ajungem până într-acolo, fiindcă ne trebuie o schimbare lăuntrică care se face cu mare osteneală; cu priveghere cu post mult, cu lacrimi și cu darul lui Dumnezeu.

Monahia Roșu Marina (Maică Stareță la Mănăstirea Miclăușeni): Este o datorie pentru orice creștin de a chema în ajutor, în orice clipă, Numele Sfânt al lui Hristos. Chemarea neîncetată a acestui nume, chiar dacă la început nu are nici un ecou în inima celui care se roagă, nu rămâne fără roade. Nu trebuie să-l descurajeze această situație. Să se străduiască a chema mereu Numele Sfânt și rugăciunea însăși îl va învăța ce trebuie să facă, mai mult decât dacă ar învăța anumite reguli teoretice despre treptele rugăciunii.

Maica Stareță Iustina Popovici (Mănăstirea Sf. Ana - Orșova): Poate lumea de acum, sau mai bine zis starea de spirit a lumii de acum, este foarte diferită de cea din alte timpuri și ca un sfat sau ca ceva ce ni se potrivește nouă este sfatul Părintelui Arsenie Papacioc care zice că trebuie să avem în minte o continuă prezență a lui Dumnezeu, ca orice suspin cât de mic să ne fie luat (de El) drept rugăciune. (Nu este exclusă, „Doamne, ferește!”, nici rugăciunea “Doamne, Iisuse...”).

Maica Siluana Vlad (Mănăstirea Christiana): Mântuitorul care iubește toți oamenii dăruiește har peste har, viață peste viață, dăruiește tot oricui îi cere. Rugăciunea este în primul rând darul lui Dumnezeu. Este un dar care se dă la cerere, este un dar care se dă celui care-l cere. Nu există propriu-zis trepte; există *vârste duhovnicești*. Când cineva cere un dar, pe măsură ce cunoaște Darul, îl cere mai cu râvnă, îl cere mai adânc, mai profund. *Rugăciunea lui Iisus*

este darul Mântuitorului lăsat nouă în Sfânta noastră Biserică, poate cu rezultatele cele mai "vizibile", cele mai grăitoare pentru tot necredinciosul. În fiecare vreme, epocă, această rugăciune a avut lucrătorii ei și ea nu o să dispară până la sfârșitul lumii. Pentru cei din lume, această rugăciune este la fel de nelipsită cum este inima – n-am auzit că undeva în lume ar exista oameni fără inimă - deci n-ar trebui să existe oameni în lume care să nu aibă rugăciune în inimă. Adevărat că inima noastră este plină de păcate, de gânduri, de ispite, dar un om lucid, un om care-și pune întrebarea: "*Ce sens are viața mea?*", un om care vrea să fie fericit și care experimentează durerea și nefericirea care nu se mai termină și care este atât de diversă și atât de frecventă în viața noastră, acela într-o bună zi își va cerceta inima și va simți că vrea să se odihnească, că vrea să fie fericit. Aceasta ar fi *prima treaptă*, primul stadiu al rugăciunii pentru că o inimă care nu se mai mulțumește cu păcatul, care nu mai crede în minciuna satisfacției pe care o dă păcatul sau zădărnicia, deja a cunoscut prima etapă a rugăciunii.

Apoi, conștientizarea acestui dor, acestei lipse din inima noastră se va transforma încet-încet în strigăt: omul va deveni cinstit cu sine și dacă este credincios va striga la Dumnezeu, iar dacă este necredincios o să strige așa pur și simplu zicând "*Cine sunt eu, ce sens are viața mea?*". Această întrebare este *al doilea stadiu* a rugăciunii inimii și dacă ai curajul să nu alergi din nou după himere, această stare a inimii te va conduce spre întâlnirea cu Dumnezeu, pentru că El tocmai stă la ușă și bate și El va rândui întâlnirea cu persoana care te va conduce mai departe. Întotdeauna, Dumnezeu lucrează prin persoane, prin oameni, chiar dacă uneori aceste persoane sunt de mult în Împărăția Cerurilor și ne vorbesc printr-un cuvânt scris.

Apoi ne descoperă cineva (un prieten, un părinte), sau într-o carte descoperim rugăciunea: "*Doamne, Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul/păcătoasa*". Acesta este *pasul următor*. De aici încolo lucrarea este în mod vădit la arătare și a lui Dumnezeu pentru că orice rostire a acestei rugăciuni ca oricărei alte rugăciuni, este lucrarea lui Dumnezeu în noi. Aici începe simțirea marii iubiri a lui Dumnezeu pentru noi, aici începe pe față marea poveste de dragoste dintre Dumnezeu și sufletul omului.

Mai departe te învață rugăciunea. Există tot atâtea feluri de a înainta în rugăciune câte persoane sunt - fiecare după inima lui, după râvna lui, după putința și după neputința lui. Dar nu există persoană, nu există om care să fi zis "*Doamne, Iisuse Hristoase Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul/păcătoasa*" și să nu fi primit darul lui Dumnezeu, care este *mângâiere, bucurie, nădejde, dragoste*.

Apoi, pe măsură ce înaintăm spre Dumnezeu, când *rugăciunea devine declarație de iubire către Dumnezeu*, vom descoperi –spun Părinții- și etape dureroase; căci după prima simțire a Harului, a bucuriei, când omul simte că Dumnezeu îl iubește, deodată *apare urâtenia lăuntrică a celui care se roagă, apare hidoșenia păcatului care s-a cuibărit și s-a împietrit în inimă și apare ura de sine*. Nimeni nu poate să îl iubească pe Dumnezeu dacă nu cunoaște ura de sine. Dar această ură este o ură nu ca ura din lume, pentru că este o ură de sine dublată de o iubire de sine (pentru că Mântuitorul ne-a cerut să-l iubim pe aproapele ca

pe noi înșine, deci să ne iubim). Urându-ne așa cum suntem în păcat, în neștiință, în nesimțire, în trândăvie, vom descoperi cum suntem noi dincolo de păcat, că suntem făpturi atât de minunate și vom plânge cu lacrimi grele că am făcut din chipul lui Dumnezeu o caricatură. În același timp vom fi mângâiați de o mare nădejde: pentru că exact în timpul în care plângem pentru urâtenia noastră sufletească, simțim mila lui Dumnezeu, iubirea Lui necondiționată care este gata să ni se dăruiască fără nici un fel de pretenție, fără să ne ceară ceva. Doar să-L primim.

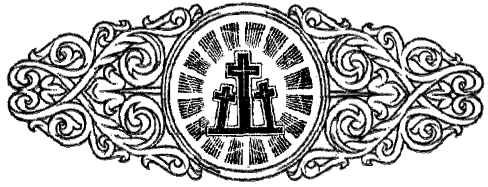
Apoi mai departe, dar acest mai departe nu apare niciodată dacă nu există pocăința, căci fără pocăință sufletul moare. Pentru noi oamenii, pocăința este fără de sfârșit, felul în care o trăiesc oamenii de-a lungul vieții duhovnicești se mai schimbă și pe măsură ce Dumnezeu ne dăruiește Harul Lui și ajungem mai aproape de despățimire, renunțăm la păcatele grosolane, de moarte.

Când ne vindecăm de patimile grele care ne-au torturat viața, tinerețea, în măsura aceasta sufletul nostru și inima noastră suferă în continuare, compătimim cu aproapele. Omul nu mai pătimește numai pentru patimile sale, ci compătimește pentru aproapele și în locul în care se roagă pentru sine se roagă și pentru aproapele. Aceasta este posibil pentru toți oamenii din lume pentru că toți oamenii au persoane care le sunt dragi și când cineva se va ruga în inima lui pentru cineva pe care-l iubește, pentru cei pe care-i iubește, așa cum se roagă pentru sine, a intrat într-un alt stadiu al rugăciunii inimii.

În lume sfințenia nu este exclusă cu o condiție: să nu aparținem lumii; suntem în lume, dar nu suntem din această lume. Să iubim lumea aceasta așa cum o iubește Mântuitorul, să o slujim așa cum o slujește Mântuitorul, chemând-o mereu la pocăință, la credință și să ne păzim de ea, să ne păzim de păcat și rugăciunea ne va conduce. Vor fi momente de iluminare, vor fi momente de cădere... Cel mai important lucru în rugăciunea lui Iisus pentru cei din mânăstiri, dar și pentru cei din lume, este răbdarea, *îndelunga răbdare* și primirea a tot ceea ce ne aduce viața când suntem în rugăciune, pentru că *viața noastră se schimbă: intrăm într-un război de când începem să zicem rugăciunea inimii, intrăm în război cu puterile cele rele, potrivnice, puterile acestei lumi sunt vârtejuri, stihii care se luptă împotriva omului care încearcă să se roage*. Noi să spunem rugăciunea așa cum putem și după această ploaie de răutate o să ne acopere umbrela Duhului Sfânt.

Întrebare: Sunt unul din sutele de elevi seminariști. Realizez ceea ce înseamnă să fii cu adevărat slujitor al lui Hristos și mi-e frică. Am întâlnit o fată pe care o plac cu adevărat și care are cam toate calitățile pe care le doresc eu la viitoarea soție. Dar ea a fost "necinstită" de fostul ei prieten, care a constrâns-o la păcat, afirmând că nu-i păcat. Am observat că-i pare rău și-am dus-o la duhovnicul meu să se spovedească. Mai are puțin de ispășit din cacon. Imi doresc din tot sufletul să fie soția mea. Vorbesc foarte serios. Dar voi putea? Canoanele spun că preotul trebuie să ia o femeie fecioară. Duhovnicul meu mi-a spus că totul depinde de ce-i în sufletul omului. Dar nu mă pot decide. Mi-ar trebui sfatul mai multor duhovnici.

Arhim. Teofil Părăian: Unul din duhovnici sunt eu și-ți zic să găsești o fată așa cum vrea Dumnezeu. Adică o fată fecioară, cu care să te poți căsători, în vederea preoției. Dacă fata nu-i fecioară, nu ai dreptul la preoție.

◆ Familia și Viața la începutul unui nou mileniu creștin

În perioada 25-27 septembrie 2001, la Palatul Patriarhiei din București, **Patriarhia Română** și **Biserica Catolică din România** au organizat Congresul Internațional «*Familia și Viața la începutul unui nou mileniu creștin*». Congresul a fost patronat și sprijinit de președintele Ion Iliescu. Scopul declarat al congresului a fost identificarea unor soluții concrete de către cele două Biserici creștine și ceilalți factori responsabili ai societății pentru apărarea vieții și protejarea familiei, nucleul de baza al oricărei societăți, din ce în ce mai agresată de pericolele de tot felul. Participanții au semnat un Comunicat final numit «**Familia și Viața**», din care redăm câteva extrase:

...În cadrul lucrărilor, Congresul a pus în evidență fundamentul biblic al familiei, arătând că Dumnezeu l-a creat pe om ca bărbat și femeie, ca să se întregească reciproc. Nici Dumnezeu nu e o singură persoană, ci Dumnezeul iubirii și al comuniunii treimice. Și nici omul n-ar fi cu adevărat chipul lui Dumnezeu, dacă ar rămâne o monadă închisă în ea însăși, fără să reflecte comuniunea specifică Creatorului său. Acesta este motivul principal pentru care Dumnezeu a zis: «*nu e bine ca omul să fie singur*» (Gen. 2, 18) și a creat-o pe Eva din Adam, ca să-i ferească de singurătate. Căsătoria ca legătură naturală pe viață dintre un bărbat și o femeie, se întemeiază pe faptul că aceștia alcătuiesc împreună familia, cu binecuvântarea lui Dumnezeu, de a crește, de a se înmulți și de a stăpâni pământul. Aceasta binecuvântare conferă familiei dimensiunea ei spirituală și coeziunea interioară prin puterea harului divin. În această lumina se explică și cuvintele Mântuitorului care cere ca «*omul să nu despartă, ceea ce Dumnezeu a împreunat*» (Matei 19, 4-6). La originea familiei se află legătura indisolubilă dintre fire și har.

Congresul a scos apoi în evidență cauzele care contribuie la dezintegrarea familiei în societatea contemporană, sub mai multe aspecte. Mai întâi, este vorba de individualismul care determină membrii familiei să pună interesul personal deasupra celui familial și să contribuie la dizolvarea vieții de familie prin căutarea plăcerii erotice, prin lipsa de interes față de educația copiilor sau prin abandonul lor, prin violența părinților contra copiilor sau a copiilor contra părinților, prin scăderea natalității provocată de contraceptive sau de numărul îngrijorător de mare al avorturilor, care constituie un adevărat măcel al inocenților. Apoi, este vorba de modelele de familie alternative, consensuale, monoparentale sau de alte orientări, care nu țin seama de legătura firească a căsătoriei dintre bărbat și femeie. Se practică chiar și colectivismul sexual, care transformă omul în sclavul

instinctelor dereglate de păcat. Copiii sunt transformați adesea în instrumente menite să risipească solitudinea cuplurilor de același sex, iar embrionul uman este scos din mediul lui natural, pentru a fi transformat în obiect de manipulare genetice, care sublimează ființa umană și familia. În cele din urmă, este vorba de procesul de globalizare sau mondializare care nu mai vede în comunitatea internațională o familie de popoare, ci un spațiu destinat schimburilor economice și financiare, care ignora identitatea popoarelor și pe cea a familiei. Asistăm astfel, în moduri diferite, la un proces generalizat de dezintegrare a familiei, provocat de absența dimensiunii spirituale, care lipsește familia de trăinicia coeziunii ei interioare.

...Congresul cere instituțiilor de învățământ teologic, profesorilor de religie din școlile publice sau private, asistenților sociali, asociațiilor creștine și parohiilor să pună în evidență dimensiunea spirituală a familiei și să organizeze cateheze pentru tinerii care se căsătoresc, ca și pentru nașii lor. Congresul considera ca este benefic ca Biserica să coopereze cu Instituțiile Publice abilitate pentru protecția și susținerea familiei, prin alocații familiale decente, sprijin real pentru familiile aflate în dificultate, recunoașterea demnității mamei, școlarizarea calitativă a copiilor, servicii medicale accesibile și ocrotirea bătrânilor. Instituțiile publice abilitate, organizațiile non-guvernamentale și mass-media sunt chemate la un parteneriat viabil pentru promovarea familiei și a vieții. Congresul cere Bisericii să angajeze un dialog constructiv cu Ministerele Educației, Sănătății, Culturii și al Muncii și Solidarității Sociale pentru a identifica mijloacele licite sau ilicite care promovează sau afectează viața de familie. Aceasta cu atât mai mult cu cât știința care era împotriva, astăzi ne apropie de Dumnezeu.

Tot atât de importantă este și cooperarea Bisericilor cu Comunitatea europeană și considerăm că este oportună întemeierea unui Consiliu ecumenic național pentru apărarea vieții, care să deschidă calea aderării noastre la Forumul corespunzător din Parlamentul european. Suntem recunoscători raportorului Parlamentului European, Baroneasa Emma Nicholson, pentru mesajul adresat Congresului nostru și pentru sollicitudinea și sprijinul acordat în vederea promovării vieții de familie și pentru protecția copilului. În fine, Congresul consideră că Bisericile sunt chemate să coopereze cu ONU, pe temeiul declarației referitoare la drepturile omului, în care se precizează că familia constituie "elementul natural și fundamental al societății și are dreptul la protecție din partea societății și a statului". (At, 16) Cât privește globalizarea, aceasta va deveni viabilă și folositoare în măsura în care dimensiunea ei economică sau financiară, va fi însoțită și de o dimensiune culturală și spirituală, care să-i permită să țină seama de identitatea fiecărui popor și să contribuie la promovarea vieții și a familiei...

◆ Tinerii trebuie preveniți asupra pericolului traficului de ființe umane

Preoții, profesorii de religie și diriginții au datoria de a insera în predicile și lecțiile ținute în fața tinerilor mai multe informații privind riscurile la care aceștia sunt expuși prin plecarea la muncă în străinătate, în necunoscintă de cauză. Acest fapt a fost subliniat la seminarul:

"Tineretul creștin și pericolul traficului"

de fiinte umane”, organizat, luni, de către Patriarhia Română si Organizatia Internatională pentru Migratie (OIM), cu participarea Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române, Prea Fericitul Părinte Teoctist, si a numerosi preoti, profesori de religie si asistenti sociali.

Coordonatorul programului “*Tineretul crestin si pericolul traficului de fiinte umane*”, Louis Ulrich, a spus: “Noi nu ne propunem să stopam acest fenomen, pentru că este imposibil. Ceea ce ne propunem este să le spunem tinerelor fete ce le asteaptă: deschide ochii, uită-te si evaluează; ia o decizie in cunostintă de cauză”.

In deschiderea seminarului, Patriarhul BOR a subliniat necesitatea implicării mai active a Bisericii Ortodoxe Române in combaterea fenomenului. “*Trebuie mers la cauză: tinerii au pierdut busola vietii lor, sub influenta tentatiilor din lumea actuală. In acest sens, trebuie să dovedim că Biserica Ortodoxa Româna este dinamică, nu numai ritualistă, pentru că Biserica răspunde in fata lui Dumnezeu pentru fiecare om*”. Reprezentantul OIM, Louis Ulrich, a precizat că in România, in ultimii doi ani, numărul victimelor traficului de fiinte umane a crescut ingrijorator. Până in prezent, numărul tinerelor repatriate este de peste 300. Statisticile OIM arată ca, la nivel european, in anul 2001 au fost inregistrate peste 300.000 de victime ale traficului de fiinte umane, cele mai multe provenind din țări din Estul Europei.

Cauzele pentru care tinerele fete, cu vârste cuprinse intre 15 si 25 de ani devin usor victimele acestui fenomen sunt: sărăcia, rezidenta intr-o aglomerare urbană, lipsa de comunicare in familie, nivelul scăzut de educatie, dorinta de independentă financiară, expunerea la povesti de migratie de succes, locuirea intr-un mediu institutional (orfelinate, case de copii). Louis Ulrich a adaugat ca aproximativ 75 la sută dintre fetele de 18 ani, care ies din casele de copii sunt potientiale victime ale traficului de femei. Radio Trinitas.

◆ Viitoarea Catedrală Patriarhală va avea un nou amplasment

La 22 noiembrie curent, consiliul municipal al Primăriei Bucuresti a votat in unanimitate planul urbanistic de detaliu pentru noua Catedrală patriarhală. Amplasamentul acesteia a fost schimbat, din motive de ordin tehnic, din Piata Unirii (in apropierea kilometrului zero al Capitalei române) la circa 1500 de metri depărtare, intre Piata Unirii si Piata Alba Iulia, pe o artera deosebit de circulată in prezent. Circulatia auto de pe aceasta arteră urmează să fie preluată de două pasaje subterane, iar circulatia pietonală se va face la suprafată, pe aleile din jurul Catedralei. Noul amplasament este cu 9 metri mai inalt față de cel ales initial, care era situat intr-o zona inundabilă.

Catedrala va avea circa 90 m lungime, o lățime maxima de 60 m si 75 m înăltime, si o capacitate de 5000 - 6000 de locuri. Va fi o constructie in stilul bizantin traditional cu elemente de arhitectură românească actuală. Municipalitatea a acordat Patriarhiei un teren de 4,1 hectare, din care 3,5 hectare vor fi ocupate de noul locas de cult si de cladirile anexe. Noua Catedrală va avea două hramuri, *Inălțarea Domnului*, care in calendarul ortodox coincide cu *Ziua Eroilor*, si *Sf. Apostol Andrei*, crestinătorul poporului român (30 noiembrie). In sedinta din 14-15

noiembrie curent, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât să facă din ziua de *30 noiembrie o sărbătoare națională*. Dacă Parlamentul va aproba propunerea Patriarhiei, România va avea o sărbătoare națională care va marca două evenimente cruciale din existența poporului ei: creștinarea în secolul întâi și realizarea statului național unitar în secolul XX (1 decembrie). Catedrala se va numi și "*a Mântuirii Neamului*", așa cum a propus Patriarhul Miron Cristea (1925-1939).

P.S. Vincentiu Ploiesteanul, Episcop vicar patriarhal, a estimat, în cadrul unei întâlniri cu presa, la 23 noiembrie, că lucrările de construire vor dura cel mult cinci ani. Din donațiile credincioșilor a fost strânsă o sumă impresionantă care va permite ca lucrările să înainteze într-un ritm destul de rapid. Patriarhia contează și pe restituirea de către stat a unor bunuri care au aparținut Bisericii Ortodoxe Române, de pe urma cărora vor rezulta alte fonduri ce vor fi destinate noii Catedrale. Multe firme și-au anunțat încă din faza proiectului precedent intenția de a dona diferite materiale de construcție. De asemenea, studenții din mai multe centre universitare au anunțat că doresc să muncească voluntar pe șantierul viitoarei Catedrale patriarhale. Cu ocazia vizitei sale la București (7-9 mai 1999), prima vizită oficială a unui Papă într-o țară ortodoxă, Suveranul Pontif Ioan Paul al II-lea a donat pentru noua Catedrală suma de 100 000 \$, iar Cardinalul Silvano Piovanelli a dăruit o raclită cu moastele Sfântului Ioan Gură de Aur (13 noiembrie), care deocamdată se păstrează în paraclisul din Palatul patriarhal. Biserici ortodoxe române din diaspora au anunțat de asemenea că vor contribui cu diferite sume de bani.

După evenimentele din decembrie 1989, în România au fost construite peste 1000 de biserici ortodoxe (și câteva sute de biserici ale altor confesiuni, n.red.), cele mai multe dintre acestea fiind deja sfințite. Aceasta dovedește că România nu este o țară săracă, așa cum susțin unele voci care se întreabă dacă este oportună construirea unei Catedrale de mari dimensiuni în aceste vremuri, și că problemele pe care ea le are derivă din felul în care este guvernată, a spus P.S. Vincentiu. Pe de altă parte, a adăugat ierarhul citat, perioadele de sărăcie, de încercări materiale și spirituale prin care trece un popor s-au dovedit și cele mai propice pentru înălțarea unor mari locasuri de cult, pentru că acestea sunt construite îndeobște din "bănuțul văduvei". P.S. Vincentiu a mai remarcat că P.F. Părinte Teoctist și-a legat numele de construirea multor biserici, "pe unde a trecut", ca Episcop sau ca Mitropolit, înainte de a ajunge în scaunul patriarhal, și că în nici un caz nu i se pot imputa demolările de biserici din ultimii ani ai regimului comunist; dimpotrivă, după alegerea sa ca Patriarh (la 15 noiembrie 1986) a reușit să salveze Catedrala patriarhală de la translarea preconizată de autoritățile comuniste.

* * *

Informații suplimentare au fost furnizate presei la 27 noiembrie curent, de arhitectul șef al Bucureștiului, Adrian Bold, arh. Serban Sturza, președintele recent înființatului Ordin al Arhitecților din România, și arh. Sorin Gabrea, de la firma ROSTRADA, autoare ale unor proiecte preliminare, și de asemenea de P.S. Vincentiu Ploiesteanu, Episcop vicar patriarhal.

Intreaga zonă în care va fi amplasată noua Catedrala patriarhală va fi regândită din perspectiva sfântului locas. Ea va deveni "Piata de porumbei a Bucurestiului", singura Piață exclusiv pietonală din capitala României. Într-o latură a pietei va exista o zonă comercială administrată de Primaria municipală. În subsolul Catedralei vor fi amenajate două parcări de mari dimensiuni (400 de locuri). Piatra fundamentală a noii Catedrale va fi pusă la 25 Martie, ziua Bunevestiri. (*Viața Cultelor* nr. 436 / 2001)

◆ Cum a fost posibil "11 septembrie 2001"?

Fiica misionarului baptist Billy Graham (n. 1919), din SUA, cunoscut și creștinilor din România din octombrie 1986, a fost interviuată în emisiunea EARLY SHOW a postului național de televiziune, și Jane Clayson a întrebat-o: *Cum a putut Dumnezeu lăsa să se întâmple acest lucru?*

Și Anne Graham a dat un extrem de profund răspuns de investigație interioară. Ea a spus:

"Cred că Dumnezeu a fost foarte întristat de ceea ce s-a petrecut, așa cum suntem și noi, dar, de ani de zile, noi Îi tot spunem lui Dumnezeu să plece din școlile noastre, să plece din guvernul nostru, să plece din viața noastră. Și, ca un gentleman ce este, cred că El s-a retras în pace. Cum să așteptăm noi ca Dumnezeu să ne dea binecuvântarea și protecția Lui, dacă noi Îi cerem să ne lase în pace?"

*Să ne uităm puțin. Eu cred că totul a început atunci când Madeline Murray O'Hare (ea a fost ucisă și cadavrul ei a fost descoperit de curând) s-a plâns că nu dorește nici un fel de rugăciune în școlile noastre și noi am răspuns: **OK**.*

*După aceea, cineva a spus că este mai bine să nu se citească **Biblia în școli**, Biblia care spune: să nu ucizi, să nu furi, să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși. Și noi am răspuns: **OK**.*

*Apoi doctorul Benjamin Spock a spus că nu trebuie să tragem **nici o palmă copiilor noștri** când fac rele, pentru că mica lor personalitate ar putea fi denaturată și le-am putea strica propria lor părere despre ei. (Fiul doctorului Spock s-a sinucis). Și noi am zis: un expert știe ce spune când vorbește așa despre ceva, astfel că am răspuns: **OK**.*

*Apoi cineva a spus că profesorii și îndrumătorii ar face mai bine să nu aplice **pedepse disciplinare** când copiii noștri fac rele. Și administratorii de școli au spus că nici un membru al facultății nu se va atinge de vreun student, când acesta face rele, pentru că nu vrem să avem o proastă publicitate și, cu siguranță, nu vrem să fim dați în judecată. (Este o mare diferență între a aplica pedepse disciplinare și a lovi, a bate, a pocni, a umili, a izbi etc.) Și noi am răspuns: **OK**.*

*Apoi altcineva a spus să lăsăm fiicele noastre să facă **avort**, dacă vor, și nici măcar nu trebuie să spună părinților lor. Și noi am răspuns: **OK**.*

*Același înțelept membru al conducerii școlii a spus că deoarece băieții vor fi ca băieții și că oricum o vor face, hai să dăm **prezervativele cuvenite copiilor noștri** ca să aibă plăcerile pe care le doresc și nu vom spune părinților lor*

puterea de gândire a cetățeanului și-i va rezolva toate problemele (taxe, impozite, salariu, plăți diverse, etc.). OK

De la a-i ști gândurile omului la a-i controla gândurile nu-i decât un pas. Odată făcut, lupul își va scoate blana de oaie și va zice:

- „Gata! Sunteți ai mei mielușeilor!”
- Dar păstorii unde sunt?!

◆ **Biserica Ortodoxă Română se opune categoric legalizării prostituției**

Biserica Ortodoxă Română (BOR) se opune categoric legalizării prostituției și consideră că prin acest demers s-ar înlătura doar efectele, dar nu și cauzele care le determină pe tinerele fete să recurgă la o asemenea practică, a declarat, joi, pentru MEDIAFAX, părintele Costel Stoica, purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Române.

“Prostituția este, înainte de toate, un subiect de morală și atunci BOR nu poate fi niciodată de acord cu legalizarea păcatului. Noi condamnăm, păcatul în sine, și nu pe păcătos. Teologic vorbind, dreptul la păcat nu există. De fapt, ar fi bine dacă s-ar lua în calcul cauzele, în principal sărăcia, iar nu efectele”, a precizat părintele Stoica.

Potrivit purtătorului de cuvânt al Patriarhiei, argumentul vizând o creștere a veniturilor la bugetul de stat prin eventuala legalizare a prostituției este irelevant, întrucât ființa umană nu poate fi subiect de tranzacții economice sub nici o formă.

“Acest lucru este degradant pentru om, iar statul însuși ar deveni proxeneta”, a conchis părintele Costel Stoica.

Reprezentanți ai sistemului sanitar au discutat, miercuri, la Snagov, despre o eventuală legalizare a prostituției, pe fondul creșterii numărului de cazuri de boli cu transmisie sexuală (BTS). Premierul Adrian Nastase i-a întrebat pe directorii de spitale și pe medicii prezenți la dezbateri dacă sunt de acord cu legalizarea prostituției, având în vedere înmulțirea cazurilor de BTS. Cei prezenți s-au pronunțat, în majoritate, în favoarea legalizării prostituției.

Întrebarea premierului a apărut după ce ministrul Sănătății, Daniela Bartos, a prezentat un raport privind evoluția stării de sănătate a populației, potrivit căruia - printre altele - numărul cazurilor de BTS înregistrate a crescut considerabil.

“Sifilisul are o tendință de creștere pe fondul liberei circulații a persoanelor, a lipsei unui control medical periodic, dar și a exacerbării prostituției”, a spus ministrul. Numai la nivelul Capitalei, în primele șase luni ale lui 2001, a fost înregistrată o creștere fără precedent a cazurilor de sifilis, numărul noilor îmbolnăviri fiind de 1.108, din care 11 la nou-născuți. La nivel național, numărul cazurilor apărute anual este aproape dublu față de anul precedent.

În urma răspunsului primit din partea medicilor, premierul a afirmat că “discuția pe această temă ar trebui reluată cu seriozitate”. MEDIAFAX.

◆ Bisericile și integrarea europeană

În organizarea Comisiei Europene, a secretariatului politic al Președintelui Comisiei, Prof. Romano Prodi, și a Biroului de la Bruxelles al “Comisiei Biserică și societate” din cadrul Conferinței Bisericilor Europene, în ziua de 30 oct.2001 a avut loc la Bruxelles seminarul cu tema “Viitorul Uniunii Europene după Laeken”. Organizat sub forma unui dialog al membrilor staff-ului consilierilor politici ai Președenției Comisiei Europene cu reprezentanții la Bruxelles ai Bisericilor europene, seminarul a abordat chestiunea reformei structurale a Uniunii Europene în vederea lărgirii acesteia prin primirea de noi state precum și pe cea a *raportului dintre UE și dimensiunea confesional-spirituală*. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de asist. univ. Radu Preda. (BPP / BPAC)

◆ Biserica Ortodoxă Rusă condamnă clonarea umană

În urma anunțului din 18 noiembrie al firmei de biotehnologie “Advanced Cell Technology Inc.” (SUA), Biserica Ortodoxă Rusă a condamnat aspru clonarea embrionului uman, spunând că distrugerea embrionului implicat în cercetare este egal cu omuciderea: “*Noi condamnăm clonarea terapeutică precum și pe cea reproductivă, deoarece embrionul poate fi considerat om chiar din momentul concepției*” - a spus purtătorul de cuvânt al Patriarhiei Moscovei, părintele Antony Ilyin. “*În legea canonică, distrugerea embrionului este egală cu avortul și aceasta înseamnă crimă*”. Toți credincioșii ortodocși care se vor angaja în clonarea embrionilor umani sau vor face uz de rezultatele acestor studii pentru reîntinerirea lor vor fi excomunicați, a spus părintele Antony. (după *Orthodox Christian News Service*, 3 dec. 2001)

◆ 30 noiembrie (Sf. Apostol Andrei) - sărbătoare bisericească națională

Sfântul Sinod al BOR a proclamat solemn cultul Sfântului Apostol Andrei ca patron spiritual al României și a recomandat ziua cinstirii lui (30 Noiembrie) ca sărbătoare națională bisericească, îngemănată cu Ziua Națională a României, 1 Decembrie.

Andrei și Ioan (Evanghelistul) erau de față când Domnul Iisus a venit la Iordan pentru botez și când Sf. Ioan Botezătorul l-a arătat mulțimii prin cuvântul: “*Iată Mielul lui Dumnezeu, cel ce ridică păcatul lumii!*” (In. 1, 29). Începând de acum ei l-au urmat pe Iisus (de aceea Sf. Andrei este numit “cel dintâi chemat la Hristos”). Andrei i-a spus fratelui său, Petru: “*Noi l-am aflat pe Mesia - ce se tâlcuiește Hristos!*” (In. 1, 41). Apoi l-a prezentat lui Iisus, pe Care Petru l-a urmat din acel moment.

Când Apostolii au plecat în lume să propovăduiască și să boteze, Sf. Andrei a predicat Evanghelia și în Scythia Minor (Dobrogea de azi). De aici, ucenicii lui au plecat să propovăduiască Evanghelia pe tot teritoriul geto-dac.

Poșta Redacției

Am spicuit câteva aprecieri primite la redacție, cu gându-l că citindu-le, se vor hotărî și alți credincioși să se apropie de "Porunca iubirii". Tot pentru a facilita accesul la revista noastră, am păstrat aceeași valoare a contribuției (pentru abonament) pe anul 2002, neținând cont de inflație.

Arhim. Ioan Neogoe Larion (starețul Sf. Mănăstiri Sihăstria Rarău, jud. Neamț): Noi suntem bucuroși de revista „Porunca Iubirii”, la care suntem abonați. Să dea Dumnezeu să ajungă în toate parohiile. Ar trebui să vă adresați la Sfântul Sinod să impună revista, să o recomande. Este foarte bună și de bun augur, mai deosebită decât toate celelalte reviste. Eu celelalte nu le citesc, căci n-am timp, dar revista asta te apropie de Dumnezeu, îți arată cum să te rogi și cum să te porți. Este foarte bună.

Ierom. Petroniu Tănase (stareț Schitul Podromu - Mt. Athos): Revista este deosebit de interesantă căci se ocupă de probleme grave, care frământă lumea creștină de azi și care ar trebui să fie o preocupare majoră a Bisericii noastre ortodoxe.

Pr. Ciprian Mihai (Stejaru, jud. Neamț): Citesc cu deosebit interes revista „Porunca Iubirii” și apreciez eforturile depuse pentru a scoate o revistă în care se dau răspunsuri la multe probleme teologice. Consider că editați cea mai bună revistă teologică din România, la ora actuală. O rubrică preferată de mine este „Actualitatea religioasă”, deoarece se prezintă informații despre starea religioasă a lumii, informații care sunt trecute prin filtrul unor analize foarte pertinente.

Pr. Dan Vasile (Mocod, jud. Bistrița-Năsăud): Într-o lume atât de dezorientată datorită exploziei de informații așa-zise „creștine și adevărate”, într-o lume atât de tulbură, în care trăiesc oameni dezamăgiți, dezorientați, cuprinși de îndoială și nesiguranță, „Porunca Iubirii” este „Luceafărul de dimineață” și „Lumina Lină” a serii care aduce în sufletul celui ce o citește, încredere în viață, nădejde de mântuire, liniște și pace sufletească; este steaua care ne arată calea pe care trebuie să mergem. Valoarea revistei constă și în aceea că în paginile ei apar nume de referință (nume cu renume) în domeniul Teologiei și Spiritualității Românești, care prin scrierile lor ne înfățișează Cuvântul lui Dumnezeu pe înțelesul tuturor, dar la situațiile critice din țara noastră la care se așteaptă atâtea răspunsuri.

Pr. Virgil Manase (Merghindeal, jud. Sibiu): Într-adevăr, „Porunca Iubirii” a reușit în scurt timp să ocupe un loc distinct în publicistica ortodoxă a zilelor noastre. Calitatea revistei provine în primul rând din conținutul articolelor, articole semnate de cei mai importanți ierarhi, profesori universitari, preoți și călugări. Foarte puține publicații zidesc sufletește, ba mai mult ele distrug sufletele, îndepărtându-le de Dumnezeu. Revista dumneavoastră este foarte bine venită în peisajul publicațiilor religioase. Ea umple un mare gol, aici, în această parte a Transilvaniei.

Marius-Valentin Georgescu (Slobozia, jud. Ialomița): Țin să vă felicit în mod deosebit pentru munca dumneavoastră, care face din revista „Porunca Iubirii” poate cea mai bună revistă de acest gen din țară. Am citit de-a lungul ultimilor 10 ani mai multe reviste de spiritualitate

creștin-ortodoxă, centrale sau regionale, dar dintre toate vă mărturisesc sincer că aceasta mi se pare cea mai bine realizată și cea mai complexă. M-au impresionat în mod deosebit paleta vastă a problemelor abordate, lipsa amatorismului și valoarea colaboratorilor și a articolelor. Am citit două numere și pot spune că am trăit până la ultima pagină satisfacția de a descoperi noi lucruri foarte folositoare pentru suflet. Vă felicit încă o dată.

Chelaru Mircea Paul (Pestișu Mare, jud. Hunedoara): Ar fi de prisos să încerc să caracterizez revista „Porunca Iubirii” deoarece cuvintele mele nu ar putea să zugrăvească ceea ce sufletul și mintea ar vrea să exprime. Însă îndrăznesc și eu păcătosul și nevrednicul și rog pe Bunul Dumnezeu să țină și să binecuvânteze această minunată Revistă, care este pentru noi păcătoșii ca o făclie dumnezeiască în întunericul, în bezna în care orbecăim ca niște oi lipsite de păstor și hăicuite din toate părțile de lupi îmbrăcați în piei de oi, care mai de care mai mieroși dar cu totul străini de credință, de neam și de țară.

Ștefănescu Marina-Ioana (București): Cuvintele, oricât de frumoase ar fi ele, nu-mi pot exprima imensa fericire pe care am simțit-o atunci când am descoperit acest izvor de Lumină care se numește „Porunca Iubirii”, deoarece, prin acest fapt banal poate pentru unii, Bunul Dumnezeu și Maica Domnului mi-au dat răspuns frământărilor și căutărilor mele în aflarea unor îndrumări precise pentru practicarea Rugăciunii isihaste. Ba mai mult, în aceste momente de profundă răzvrătire manifestată față de normalul-anormal atât de „modern”, „Porunca Iubirii” a apărut în viața mea (mai exact, a fost trimisă în viața mea) ca un sprijin și o speranță, pentru că lecturând ultimele 3 reviste ale anului 2000 și primele ale acestui an, am descoperit că nu sunt singura „nebună” pentru care viața este dincolo de ceea ce se vede cu ochii trupului; „nebună” care, în netrebnicia ei, gustând din mierea vieții duhovnicești, se chinuie să împartă dulceața și celor din jur, dar aceștia, de cele mai multe ori privesc cu „milă”.

Lefter Silvia (București): Astăzi am descoperit revista dumneavoastră și este extraordinar lucrul acesta pentru mine. Mulțumesc lui Dumnezeu că există oameni atât de minunați, care au reușit să dea un conținut atât de frumos, de util și de ziditor unei asemenea publicații.

Vera Maria Neagu (București): mi-e tare draga “Porunca iubirii”, o iubesc din tot sufletul... Maica Domnului sa va bucure!

Niculina Mititelu (Tulcea): Multă bucurie am avut, am și voi mai avea, hrănindu-mă cu conținutul nemaipomenitelor articole despre marile valori ale Ortodoxiei, ale lui Dumnezeu... Doamne, nu vă puteți imagina cum ne bucurăm de fiecare dată când primim revista dumneavoastră!

La mulți ani!

Cu ocazia Sfințelor Sărbători și a Anului Nou, rugăm pe Cel Atotputernic să vă dăruiască sănătate, pace, bună sporire și să reverse asupra voastră darurile Sale cele bogate. Vă dorim împlinirea bunelor dorințe și duhovnicești bucurii.

Redacția

ABONAMENTE

Pentru a vă abona la “**Porunca Iubirii**” vă rugăm să folosiți talonul de la pagina 5.

Cititorii din străinătate se pot abona și prin S.C. RODIPET S.A. - P.O. Box 33-57, Fax 0040.1.222.64.07 sau 222.64.39, -Piața Presei Libere nr.1, sector 1, București-România.

DIFUZARE

Se acordă un **comision** de:

- **20 %**, când plata se face după vânzarea publicațiilor (în maxim 2 luni de la primirea lor) existând și posibilitatea de retur a publicațiilor nevândute.

- **25 %**, când plata se face prin ramburs poștal (la primirea coletului).

- **30 %**, când plata se face prin ramburs poștal și comanda este mai mare de 125 exemplare.

Pentru difuzare rugăm **episcopiile, protopopiatele, mănăstirile, parohiile** precum și **difuzorii** (persoane fizice, SRL, SA) să ne contacteze în scris sau la telefonul 068.219357.

Important

● Invităm cititorii (ierarhi, preoți parohi, călugări, mireni, intelectuali, etc.) să ne trimită materiale pentru publicare (articole, predici și conferințe, descrieri de evenimente, etc) dactilografiate, pe dischetă, sau prin e-mail: RugulAprins@go.ro

Materialele nu se restituie. Vă rugăm să indicați numele și prenumele autorului la începutul fiecărui articol sau poezie.

● Materialele publicate pot fi reproduse în alte publicații, cu specificarea sursei. Nu se pot publica cărți cu materiale extrase din “Porunca Iubirii”, decât dacă toate materialele au același autor și având acordul autorului.

● Dorim să înființăm noi filiale ale asociației.

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor

Publicitate: 20 USD / pagină și apariție (pe paginile interioare), la cursul BNR. Pentru suprafețe mai mici, prețul scade proporțional cu suprafața.

Porunca Iubirii 2001

Editura Agaton

a Asociației Pentru Isihasm

Îndrumător: Arhimandrit **Mina Dobzeu**

Consilier editorial: Pr. drd. **Constantin Necula**

Coeditori:

Sfânta Mănăstire Brâncoveanu
A S C O R - Sibiu

Apare cu binecuvântarea
PS Visarion Rășinăreanu

Episcop-vicar - Arhiepiscopia Sibiului

Asociația Pentru Isihasm

Editura Agaton

OP 4 CP 4, cod 2300 Făgăraș Jud. Brașov,
Tel. **068. 219357**

Îndrumător: Pr. Vasile Onciu

Director: Ioan Cișmileanu (068.218883)

Fax: 068.280580 sau 068.211111

e-mail: RugulAprins@go.ro

<http://www.RugulAprins.go.ro>

Pentru contribuții, abonamente, donații:

Cont (lei): 240.1 / ROL - BCR Făgăraș

Cont (\$): 240.2 / USD - BCR Făgăraș

Autorizație 3342/153/19.06.97; CF 9682963

API - Sibiu

Str. Tribunei nr. 27, ap. 8, cod 2400 Sibiu,
jud. Sibiu (**George Căbaș**); Tel. 069.211334
e-mail: georgecabas@hotmail.com

Poziția în catalogul publicațiilor române: 5114

Tipografia TIPOTEX SA - Brașov

*N-am venit să stric Legea ci să o plinesc (Mt. 5: 17).
Iubirea e plinirea Legii (Rom. 13: 10)*

Cărți noi:

Editura Agaton

ASCOR Sibiu

Tinerețe, ideal, Biserică

Întrebări și căutări ale tânărlui într-o lume aflată în criză spirituală și răspunsuri pline de înțelepciune, responsabilitate și dragoste primite de la ierarhi, teologi și duhovnici:

IPS Antonie, ÎPS Serafim, PS Visarion, PS Laurențiu Streza,
PS Daniil Partoșanul, PS Siluan Marsilianul,
Arhid. Ioan I. Ică jr., Pr. dr. Ioan Bizău, Pr. Vasile Vlad, Arhim. Iuvenalie Ionașcu,
Arhid. Ștefan Iloaie, Pr. Necula C. Constantin, Pr. Cătălin Dumitrea,
Pr. Aristarh Cojocar, Pr. Nicolae Tănase.

**Pentru comenzi: 068.219357 - Ed. Agaton
069.422922 - Rădulescu Nicolae - ASCOR
10% reducere**

Faceți cunoscută

“PORUNCA IUBIRII”

tuturor oamenilor !